

Holy Bible

Aionian **Edition®**

Azərbaycan dilində Müqəddəs Kitab

Azerbaijani Bible

Gospel Primer

Mündəricat

Ön söz

Yaradılış 1-4

Yəhya 1-21

Vəhy 19-22

66 Ayələr

Oxucular Üçün Göstərişlər

Lüğət

Xəritələr

Taleyi

İllüstrasiyalar, Doré

Welcome to the *Gospel Primer*. The Aionian Bible invites you to review popular Christian understanding. Is it possible that the most well-known verse in the Bible is mistranslated, John 3:16? Are the destinies of Heaven and Hell really the whole story? And are misunderstandings of this magnitude even possible? First, know that the Aionian Bible does not abandon Christian heritage. We have much to learn from godly people throughout all ages. Yet, this booklet is a new primer to the truly good news of Jesus Christ, the savior of all mankind.

Holy Bible Aionian Edition ®

Azərbaycan dilində Müqəddəs Kitab

Azerbaijani Bible

Gospel Primer

Creative Commons Attribution NoDerivatives NonCommercial 4.0, 2018-2025

Source text: eBible.org

Source version: 4/17/2025

Source copyright: Creative Commons Attribution NoDerivatives Noncommercial 4.0

Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation, 2008

Formatted by Speedata Publisher 5.1.9 (Pro) on 6/2/2025

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>

All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language

Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Additional Information:

Non-profit commercial sales granted to Nainoia, Inc on 12/21/2019.

Ön söz

Azeri at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aiōdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aiōdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

*Rəbb Allah insanı qovdu. O, Eden bağının şərqiə keruvlarını və hər tərəfə fırlanan odlu
qılıncını qoydu ki, həyat ağacına gedən yolu qorusunlar.
Yaradiliş 3:24*

Yaradiliş

1 Başlanğıcda Allah göyləri və yeri yaratdı.

2 Yer quruluşsuz və boş idi. Dərin sular üzərində qaranlıq var idi. Allahın Ruhı suların üzərində dolaşırdı. **3** Allah dedi: «Qoy işıq olsun». Işıq oldu. **4** Allah gördü ki, işıq yaxşıdır. Sonra O, işığı qaranlıqdan ayırdı. **5** Allah işığı «gündüz», qaranlığı isə «gecə» adlandırdı. Axşam oldu, səhər açıldı; bu, birinci gün idi. **6** Sonra Allah dedi: «Qoy suların arasında bir qübbə olsun və suları bir-birindən ayırsın». **7** Allah qübbəni düzəltdi və qübbənin altındakı suları onun üstündəki sulardan ayırdı. Belə də oldu. **8** Allah qübbəni «göy» adlandırdı. Axşam oldu, səhər açıldı; bu, ikinci gün idi. **9** Sonra Allah dedi: «Qoy göyün altındakı sular bir yerə yığılsın ki, quru görünsün». Belə də oldu. **10** Allah qurunu «yer», su yığınlarını isə «dənizlər» adlandırdı. Allah gördü ki, bu, yaxşıdır. **11** Sonra Allah dedi: «Qoy yer üzü bitkilər yetirsin: toxumlar bitirən ot-ələf və torpaqda hər növ bəhərli ağaclar yetişsin. Ağaclar meyvə gətirsin və toxumları meyvələrinin içində olsun». Belə də oldu. **12** Yer üzü bitkilər yetirdi: hər növ toxum bitirən ot-ələf və hər növ ağac yetişdi. Ağaclar meyvə gətirirdi və toxumları meyvələrinin içində idi. Allah gördü ki, bu, yaxşıdır. **13** Axşam oldu, səhər açıldı; bu, üçüncü gün idi. **14** Sonra Allah dedi: «Qoy göy qübbəsində gecəni gündüzdən ayıran çıraqlar olsun. Onlar işarələri, fəsilləri və günlərlə illəri göstərsin. **15** Qoy onlar göy qübbəsində çıraq olub, yer üzünə işıq saçsın». Belə də oldu. **16** Allah iki böyük çıraq düzəltdi: gündüzü idarə etmək üçün böyük çıraq, gecəni idarə etmək üçün kiçik çıraq. O həmçinin ulduzları düzəltdi. **17** Allah onları göy qübbəsinə qoydu ki, yer üzünə işıq saçsın, **18** gündüzü və gecəni idarə etsin, işığı qaranlıqdan ayırsın. Allah gördü ki, bu, yaxşıdır. **19** Axşam oldu, səhər açıldı; bu, dördüncü gün idi. **20** Sonra Allah dedi: «Qoy sular çoxlu canlı məxluqlarla qaynaşsın, yer üstündəki göy qübbəsində quşlar uçsun». **21** Allah nəhəng su əjdahalarını və suda qaynaşan hər növ bütün sürünən canlı məxluqları, həmçinin hər növ bütün qanadlı

quşları yaratdı. Allah gördü ki, bu, yaxşıdır. **22** Allah onlara bərəkət verərək dedi: «Törəyib çoxalın və dənizlərdəki suları doldurun, quşlar da yer üzündə çoxalsın». **23** Axşam oldu, səhər açıldı; bu, beşinci gün idi. **24** Sonra Allah dedi: «Qoy yer üzü hər növ canlı məxluqlar – hər növ ev heyvanları, sürünən canlılar və çöl heyvanları əmələ gətirsin». Belə də oldu. **25** Allah hər növ çöl heyvanlarını, hər növ ev heyvanlarını və yerdə sürünən bütün canlıları yaratdı. Allah gördü ki, bu, yaxşıdır. **26** Sonra Allah dedi: «Öz surətimizə və bənzərimizə görə insanı yaradaq. Qoy o, dənizdəki heyvanlara, göydəki quşlara, yerdəki heyvanlara, bütün yer üzünə və yerdə sürünən canlıların hamısına hökmranlıq etsin». **27** Allah insanı Öz surətində yaratdı, Allahın surətində yaratdı, onları kişi və qadın olaraq yaratdı. **28** Allah onlara xeyir-dua verərək dedi: «Törəyib çoxalın və yer üzünü bürüyüb ona sahib olun: dənizdəki heyvanlar, göydəki quşlar, yerdə sürünən bütün canlılar üzərində hökmranlıq edin». **29** Allah dedi: «Budur, yer üzündə toxum verən bütün ot-ələfi və meyvələrində toxumu olan bütün ağacların bəhərini sizə verirəm ki, qidalanasınız. **30** Yerdəki heyvanların, göydəki quşların və yerdə sürünən canlıların hamısına – nəfəsi olan bütün canlılara isə yem olmaq üçün bütün yaşıl otları verirəm». Belə də oldu. **31** Allah gördü ki, yaratdığı hər şey çox yaxşıdır. Axşam oldu, səhər açıldı; bu, altıncı gün idi.

2 Göylər və yer, oradakı hər şey beləcə tamamlandı. **2** Allah yeddinci günə qədər gördüyü işləri qurtardı və yeddinci gün gördüyü işlərdən ayrılıb istirahət etdi. **3** Allah yeddinci günə bərəkət verdi və onu təqdis etdi, çünki gördüyü bütün yaratma işini qurtarıb həmin gün istirahət etdi. **4** Rəbb Allahın göyləri və yeri yaratmasının hekayəti belədir: Rəbb Allah göyləri və yeri yaradanda **5** yer üzündə heç bir bitki yox idi, heç bir çöl otu da bitmirdi, çünki Rəbb Allah yer üzünə hələ yağış göndərməmişdi və torpağı becərən insan da yaranmamışdı. **6** Amma yerdən su çıxırdı və bütün torpağı sulayırdı. **7** Rəbb Allah yerin torpağından insanı düzəltdi və onun burnuna həyat nəfəsi

üfürdü. Beləcə insan canlı varlıq oldu. **8** Sonra Rəbb Allah şərqdə yerləşən Edendə bir bağ saldı və düzəltdiyi insanı orada yerləşdirdi. **9** Rəbb Allah torpaqda gözəl görünüşlü və yemək üçün şirin meyvəli cürbəcür ağaclar yetirdi. O həmçinin bağın ortasında həyat ağacını və xeyirlə şəri bilmə ağacını bitirdi. **10** Bağ suvarmaq üçün Edendən bir çay çıxırdı, oradan isə dörd qola bölünürdü. **11** Onlardan birinin adı Pişondur. O bütün Xavila ölkəsini dolanaraq axır. Orada qızıl çıxır. **12** Bu ölkənin qızılı yaxşıdır. Burada həm də ətirli qatran və damarlı əqiq var. **13** İkinci çayın adı Gixondur. O, Kuş ölkəsini dolanaraq axır. **14** Üçüncü çayın adı Dəclədir. O, Aşşur ölkəsinin şərqindən axır. Dördüncü çay Fəratdır. **15** Rəbb Allah insanı götürüb Eden bağına qoydu ki, oranı becərsin və saxlasın. **16** Rəbb Allah insana əmr edib dedi: «Bağdakı bütün ağacların bəhrəsindən istəyəndə yeyə bilərsən. **17** Ancaq xeyirlə şəri bilmə ağacının meyvəsindən yemə, çünki ondan yeyən gün hökmən öləcəksən». **18** Rəbb Allah yenə dedi: «İnsanın tək olması yaxşı deyil, Mən ona münasib olan bir köməkçi yaradacağam». **19** Rəbb Allah bütün çöl heyvanlarını və göydəki bütün quşları torpaqdan düzəltdi. Sonra onları insanın yanına gətirdi ki, onun bunları necə adlandıracağını görsün. İnsan hər heyvana hansı adı qoydusa, o cür də adlandı. **20** İnsan bütün ev heyvanlarına, göydəki quşlara və bütün çöl heyvanlarına ad verdi, amma insana münasib olan bir köməkçi tapılmadı. **21** O zaman Rəbb Allah insana dərin yuxu göndərdi və o yuxuya getdi. Onda Rəbb Allah onun qabırğasının birini götürdü və yerini ətlə örtüdü. **22** Rəbb Allah insandan götürdüyü qabırğadan qadını düzəltdi və onu insanın yanına gətirdi. **23** İnsan dedi: «Bax, nəhayət, bunun Sümüyü mənim sümüyümdən, Bədəni mənim bədənimdəndir. Adına “qadın” deyiləcək, Çünki o, kişidən götürülüb». **24** Buna görə də kişi öz ata-anasını tərk edib arvadına qovuşacaq və onlar bir bədən olacaq. **25** Adəm və arvadı – ikisi də çılpaq idi, ancaq bundan utanmırdılar.

3 Rəbb Allahın yaratdığı bütün çöl heyvanlarının ən hiyləgəri ilan idi. İlan

qadına dedi: «Doğrudanmı, Allah sizə “bağda olan heç bir ağacın bəhrələrindən yeməyin” deyib?» **2** Qadın ilana dedi: «Bağdakı ağacların bəhrələrindən yeyə bilərik. **3** Amma bağın ortasındakı ağacın meyvələri barədə Allah deyib: “Ondan yeməyin və ona toxunmayın, yoxsa öləcəksiniz!”» **4** İlan qadına dedi: «Yox, əsla ölməzsiniz. **5** Əksinə, Allah bilir ki, o meyvələrdən yediğiniz gün gözləriniz açılacaq və xeyirlə şəri bilərək Allah kimi olacaqsınız». **6** Qadın gördü ki, ağacın meyvəsi yemək üçün yaxşıdır, gözə xoş görünür və bu ağac insana dərrakə verməyi vəd edir. Buna görə də o həmin meyvədən dərib yedi. Sonra yanında olan ərinə də verdi, o da yedi. **7** O vaxt ikisinin də gözləri açıldı və çılpaq olduqlarını bildilər. Buna görə də əncir yarpaqlarını bir-birinə hörüb özlərinə fitə düzəldilər. **8** Onlar günün sərinliyində bağda gəzişən Rəbb Allahın səsinə eşitdilər. Adəm və onun arvadı Rəbb Allahın hüsurundan qaçıb bağdakı ağacların arasında gizləndilər. **9** Rəbb Allah Adəmi səsləyib dedi: «Haradasan?» **10** O cavab verdi: «Bağda səsinə eşitdim və çılpaq olduğum üçün qorxdum, ona görə də gizlənmişəm». **11** Rəbb Allah dedi: «Kim sənə bildirdi ki, çılpaqsan? Sənə yeməyi qadağan etdiyim ağacın meyvəsindən yeməmişən ki?» **12** Adəm dedi: «Mənimlə birgə olmaq üçün verdiyın qadın o ağacın meyvəsindən verdi, mən də yedim». **13** Rəbb Allah qadına dedi: «Sən niyə belə etdin?» Qadın dedi: «İlan məni yoldan çıxartdı, mən də yedim». **14** Rəbb Allah ilana dedi: «Sən bunu etdiyın üçün Bütün ev heyvanları və çöl heyvanları arasında Lənət qazanırsan. Qarnın üstündə sürünəcəksən, Bütün ömrün boyu torpaq yeyəcəksən. **15** Mən səninlə qadın arasına, Sənin balanla onun övladı arasına Düşməncilik salıram. Bu övlad sənin başından vuracaq, Sən də onu dabanından sancacaqsan». **16** Sonra Rəbb Allah qadına dedi: «Hamılə olanda sənə Çox əziyyət verəcəyəm, Uşaqlarını ağrı içində doğacaqsan. Ərinə meylli olacaqsan, O sənə ağılıq edəcək». **17** Sonra Rəbb Allah Adəmə dedi: «Arvadının sözünə qulaq asdığın üçün, Qadağan etdiyim, “meyvəsini yemə” dediyim Ağacdən yediğın

üçün Sənə görə torpaq lənətlənir. Ömrün boyu zəhmətlə Torpaqdan yemək əldə edəcəksən. **18** O sənə tikan və qanqal bitirəcək, Sən də çöldəki ot-ələfi yeyəcəksən. **19** Alın tərinlə çörək yeyəcəksən. Axırda torpağa qayıdacaqsan, Çünki oradan götürülmüsen, Ona görə ki yerin torpağısan, Torpağa da qayıdacaqsan». **20** Adəm arvadının adını Həvva qoydu, çünki o, yer üzündə yaşayanların hamısının anası oldu. **21** Onda Rəbb Allah Adəmlə arvadı üçün dəridən paltar düzəltdi və onlara geyindirdi. **22** Sonra Rəbb Allah dedi: «Budur, insan xeyirlə şərin nə olduğunu bilərək bizlərdən biri kimi oldu. Qoy indi əlini uzadaraq həyat ağacının meyvəsindən dərib yeməsin və əbədi yaşamasın!» **23** Rəbb Allah insanı Eden bağından çıxartdı ki, o özünün də bir qismindən götürüldüyü torpağı becərsin. **24** Rəbb Allah insanı qovdu. O, Eden bağının şərfinə keruvlarını və hər tərəfə fırlanan odlı qılıncını qoydu ki, həyat ağacına gedən yolu qorusunlar.

4 Adəm arvadı Həvva ilə yaxınlıq etdi və Həvva hamilə olub Qabili doğdu. Həvva dedi: «Rəbbin köməyi ilə bir insan qazandım». **2** Sonra o, Qabilin qardaşı Habilə doğdu. Habil çoban oldu, Qabil isə əkinçi. **3** Bir müddət keçəndən sonra Qabil torpağın bəhrəsindən Rəbb Allaha təqdim gətirdi. **4** Habil də sürüsündə ilk doğulan heyvanlardan bir neçəsini və onların piyini təqdim etdi. Rəbb Habilə və onun təqdimini qəbul etdi, **5** ancaq Qabili və onun təqdimini qəbul etmədi. Buna görə də Qabil bərk qəzəblənib qaşqabağını salladı. **6** Rəbb Qabilə dedi: «Niyə qəzəblənmişən? Niyə qaşqabağını sallamısan? **7** Əgər yaxşı iş görürsənsə, Mən qəbul etmərəmmi? Əgər yaxşı iş görmürsənsə, günah qapının ağzında durub. Onun meyli sənədir, ancaq sən ona üstün gəlməlisən». **8** Sonra Qabil qardaşı Habilə bir söz dedi və onlar çölə getdilər. Orada Qabil qardaşı Habilin üstünə hücum çəkib onu öldürdü. **9** Sonra Rəbb Qabildən soruşdu: «Qardaşın Habil haradadır?» O dedi: «Bilmirəm, məgər mən qardaşımın keşikçisiyəm?» **10** Rəbb dedi: «Sən nə etdin? Qardaşının qanının səsi torpaqdan Mənə fəryad edir. **11** İndi sən torpaqdan lənət aldin; o torpaq

ki sənin əlinlə tökülən qardaş qanını udmaq üçün ağzını açdı. **12** Torpağı becərdiyin zaman o daha gücünü sənə verməyəcək. Yer üzündə qaçaq və sərgərdan olacaqsan». **13** Qabil Rəbbə dedi: «Cəzam çəkə biləcəyimdən daha artıqdır. **14** Bax bu gün Sən məni torpaqdan qovursan. Mən də Sənin hüzurundan gizlənib yer üzündə qaçaq və sərgərdan olacağam. Ancaq kim mənə rast gəlsə, məni öldürəcək». **15** Rəbb ona dedi: «Xeyr! Kim Qabili öldürsə, ondan yeddi qat intiqam alınacaq». Rəbb Qabilə bir əlamət qoydu ki, ona rast gələn kəs onu öldürməsin. **16** Beləcə Qabil Rəbbin hüsurunu tərk etdi və Eden bağından şərfdə – Nod torpağında yaşamağa başladı. **17** Qabil arvadı ilə yaxınlıq etdi və arvadı hamilə olub Xanoku doğdu. O zaman o, bir şəhər tikdi, şəhərə oğlu Xanokun adını verdi. **18** Xanokdan İrad törədi. İraddan Mehuyael törədi. Mehuyældən Metuşael törədi. Metuşældən Lemek törədi. **19** Lemek iki arvad aldı: birinin adı Ada, o birinin adı Silla idi. **20** Ada Yavalı doğdu. Yaval çadırdə yaşamağın və sürü saxlamağın əsasını qoydu. **21** Onun qardaşının adı Yuval idi. O hər cür lira və tütək çalmağın əsasını qoydu. **22** Silla isə Tuval-Qayini doğdu. Tuval-Qayin tuncdan və dəmirdən hər cür kəsici alətlər düzəldərdi. Onun Naama adlı bacısı var idi. **23** Bir dəfə Lemek arvadlarına dedi: «Ey Ada və Silla, səsimi eşidin, Ey Lemekin arvadları, sözümə qulaq asın: Məni yaraladığı üçün Bir adam öldürdüm, Məni zədələdiyi üçün Bir cavan öldürdüm. **24** Qabil üçün yeddi qat qisas alınacaqsə, Lemek üçün yetmiş yeddi qat alınacaq». **25** Adəm yenə arvadı ilə yaxınlıq etdi və Həvva bir oğlan doğub adını Şet qoyaraq dedi: «Qabilin öldürdüyü Habilin yerinə Allah mənə başqa bir oğul bəxş etdi». **26** Şetin də bir oğlu oldu və adını Enoş qoydu. O zaman insanlar Rəbbin adını çağırmağa başladı.

Amma İsa deyirdi: «Ata! Onları bağışla, çünkü nə etdiklərini bilmirlər».

Onlar püşk ataraq paltarlarını aralarında bölüşdürdülər.

Luka 23:34

Yəhya

1 Başlanğıcda Kəlam var idi. Kəlam Allahla birlikdə idi. Kəlam Allah idi. **2** O, başlanğıcda Allahla birlikdə idi. **3** Hər şey Onun vasitəsilə yarandı və yaranan şeylərdən heç biri Onsuz yaranmadı. **4** Həyat Onda idi və bu həyat insanların nuru idi. **5** Nur qaranlıqda parlayır, qaranlıq isə onu bürüyə bilmədi. **6** Allahın göndərdiyi bir adam ortaya çıxdı, onun adı Yəhya idi. **7** O, şəhadət üçün gəldi ki, Nur barədə şəhadət etsin və hamı onun vasitəsilə iman etsin. **8** O özü Nur deyildi, amma Nur barədə şəhadət etmək üçün gəldi. **9** Bu, həqiqi Nur idi və dünyaya gələrək hər bir insanı işıqlandırır. **10** O, dünyada idi, dünya Onun vasitəsilə yarandı, amma dünya Onu tanımadı. **11** Öz diyarına gəldi, amma soydaşları Onu qəbul etmədi. **12** Lakin Onu qəbul edənlərin hamısına, adına iman edənlərə Allahın övladları olmaq ixtiyarını verdi. **13** Onlar nə qandan, nə başər arzusundan, nə də kişi istəyindən deyil, yalnız Allahdan doğuldu. **14** Kəlam başər olub, lütf və həqiqətlə dolu olaraq aramızda məskən saldı; biz də Onun ehtişamını – Atadan gələn vahid Oğulun ehtişamını gördük. **15** Yəhya Onun barəsində şəhadət etdi və nida edib dedi: «“Məndən sonra Gələn məndən üstündür, çünki məndən əvvəl var idi” deyib haqqında danışdığım Şəxs budur». **16** Hamımız Onun bütövlüyündən lütf üstünə lütf aldıq. **17** Qanun Musa vasitəsilə verildi, lütf və həqiqət isə İsa Məsih vasitəsilə gəldi. **18** Allahı heç kəs heç vaxt görməyib, amma Atanın qucağında olan və Allah olan vahid Oğul Onu tanıtdı. **19** Yəhudi başçıları Yəhyadan «Sən kimsən?» deyərək soruşmaq üçün Yerusəlimdən kahinlərlə Levililəri onun yanına göndərdilər. O zaman Yəhya belə şəhadət etdi: **20** o, düzünü deyib inkar etmədi və «mən Məsih deyiləm» deyərək bəyan etdi. **21** Onlar Yəhyadan soruşdular: «Bəs sən kimsən? Bəlkə İlyassan?» Yəhya «xeyr, o deyiləm» dedi. Soruşdular: «Bəlkə gəlməli olan peyğəmbərsən?» Yəhya «xeyr» söylədi. **22** Sonra ona dedilər: «Bəs sən kimsən? Bizi göndərənlərə nə cavab verək? Özün barədə nə deyirsən?» **23** Yəhya dedi: «Mən

Yəsaya peyğəmbərin söylədiyi kimi “Rəbbin yolunu düz edin” deyərək səhrada nida edən səsəyəm». **24** Göndərilən bəzi fariseylər **25** Yəhyadan soruşdular: «Bəs sən Məsih, İlyas yaxud gəlməli olan peyğəmbər deyilsənsə, nə üçün vəftiz edirsən?» **26** Yəhya onlara cavab verdi: «Mən su ilə vəftiz edirəm, amma aranızda məndən sonra gələn tanımadığınız bir Nəfər dayanıb. Mən Onun heç çarığının bağını açmağa da layiq deyiləm». **28** Bu hadisələr İordan çayının o tayında olan Bet-Anyada, Yəhyanın vəftiz etdiyi yerdə baş verdi. **29** Ertəsi gün Yəhya İsanın ona tərəf gəldiyini görüb dedi: «Dünyanın günahını aradan götürən Allah Quzusu budur! **30** “Məndən sonra bir Şəxs gəlir ki, məndən üstündür, çünki məndən əvvəl var idi” deyib haqqında danışdığım Kəs budur. **31** Özüm Onu tanımırdım, amma Onun İsrailə zahir olması üçün mən su ilə vəftiz edərək gəldim». **32** Yəhya şəhadət edib dedi: «Gördüm ki, Ruh göydən göyərçin kimi endi və Onun üzərində qaldı. **33** Özüm Onu tanımırdım, lakin su ilə vəftiz etmək üçün məni göndərən Özü mənə dedi: “Ruhun kimin üzərinə enib qaldığını görsən, bil ki, Müqəddəs Ruhla vəftiz edən Odur”. **34** Mən də görüb “Allahın Oğlu budur” deyərək şəhadət etmişəm». **35** Ertəsi gün yenə Yəhya orada idi. Şagirdlərinin ikisi onun yanında idi. **36** İsa yoldan keçərkən Yəhya Ona baxıb dedi: «Allah Quzusu budur!» **37** Həmin iki şagird onun sözlərini eşidib İsanın ardınca getdi. **38** İsa dönüb ardınca gəldiklərini görərək onlara «Sizə nə lazımdır?» dedi. Onlar İsaya dedi: «Rəbbi, Sən harada qalırsan?» «Rəbbi» «Müəllim» deməkdir. **39** İsa onlara dedi: «Mənimlə gəlin, görərsiniz». Onlar gedib İsanın harada qaldığını gördülər və həmin gün Onunla qaldılar. Onuncu saat radələri idi. **40** Yəhyadan eşidib İsanın ardınca gedən iki nəfərdən biri Şimon Peterin qardaşı Andrey idi. **41** Sonra o, ilk öncə qardaşı Şimonu tapıb ona «biz Məsihi tapdıq» dedi. «Məsih» «Məsh olunmuş» deməkdir. **42** Onu İsanın yanına apardı. İsa Şimona baxıb dedi: «Sən Yəhya oğlu Şimonsan, amma Kefa adlanacaqsan». Kefa isə Peter deməkdir. **43** Ertəsi gün İsa Qalileyaya getmək istədi. O, Filipi tapıb ona «ardınca gəl»

dedi. **44** Filip də Andrey və Peter kimi Bet-Sayda şəhərindən idi. **45** Filip Natanaeli tapıb ona dedi: «Musanın Qanunda yazdığı, peyğəmbərlərin də bəhs etdiyi Şəxsi – Yusif Oğlu Nazaretli İsanı tapdıq». **46** Natanael ona dedi: «Nazaretdən yaxşı bir şey çıxarmı?» Filip isə ona «gəl özün bax» dedi. **47** İsa Natanaelin Ona tərəf gəldiyini görüb haqqında belə dedi: «Bu, həqiqətən, ürəyində hiylə olmayan bir İsrailidir». **48** Natanael «Sən məni haradan tanıyırsan?» deyərək Ondən soruşdu. İsa ona cavab verdi: «Filip səni çağırırmazdan əvvəl səni əncir ağacının altında gördüm». **49** Natanael Ona dedi: «Rabbi, Sən Allahın Oğlusan, İsrailin Padşahısan!» **50** İsa ona cavab verib dedi: «Səni əncir ağacının altında gördüyümü söylədiyim üçünmi Mənə iman edirsən? Sən bunlardan daha böyük şeylər görə bilərsən». **51** Yenə ona dedi: «Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: göyün yarıldığını və Allahın mələklərinin Bəşər Oğlu üzərinə enib-qalxdığını görə bilərsiniz».

2 Bunun üçüncü günü Qalileyanın Qana kəndində toy oldu. İsanın anası orada idi. **2** İsa ilə şagirdləri də toya çağırılmışdı. **3** Şərab qurtaranda anası İsaya dedi: «Şərabları qalmadı». **4** İsa dedi: «Ay ana, Məndən nə istəyirsən? Mənim vaxtım hələ çatmayıb». **5** Anası xidmətçilərə dedi: «Sizə nə desə, edin». **6** Yəhudilərin paklanma mərasimi üçün orada hər biri iki-üç ölçü su tuta bilən altı daş küp var idi. **7** İsa xidmətçilərə dedi: «Küpləri su ilə doldurun». Onları ağzına qədər doldurdular. **8** O, xidmətçilərə dedi: «İndi bir az götürüb toyağasına aparın». Onlar da apardı. **9** Toyağası şərabla çevrilmiş suyun dadına baxdı. O bunun haradan gətirildiyini bilmirdi, bunu yalnız suyu götürən xidmətçilər bilirdi. Toyağası bəyi çağıraraq ona dedi: **10** «Hər kəs əvvəlcə əla şərabı, çox içildəndən sonra isə adi şərabı təqdim edir. Amma sən əla şərabı indiyə saxlamısan». **11** İsa Qalileyanın Qana kəndində bu ilk əlamətini göstərdi və izzətini üzə çıxardı. Şagirdləri də Ona iman etdi. **12** Bundan sonra anası, qardaşları və şagirdləri ilə birgə Kefernahuma gedib orada bir neçə gün qaldı. **13** Yəhudilərin Pasxa bayramı yaxınlaşırdı. İsa Yerusəlimə

getdi. **14** Məbəddə öküz, qoyun, göyərçin satanların və sərrafların oturduğunu gördü. **15** İplərdən bir qamçı düzəldib hamını qoyun və öküzlərlə birgə məbəddən qovdu, sərrafların masalarını çevirib pullarını yerə tökdü, **16** göyərçin satanlara da dedi: «Bunları buradan götürün. Atamın evini bazara döndərməyin». **17** Şagirdləri də «evinin qeyrəti Məni yandırır-yaxacaq» deyərək yazıldığını xatırladılar. **18** Sonra Yəhudi başçıları Ondən soruşdular: «Bunları etməyə ixtiyarın olduğunu bizə hansı əlamətlə göstərə bilərsiniz?» **19** İsa onlara cavab verdi: «Bu məbədi dağıdın, üç günə Mən onu təzədən quraram». **20** Onda Yəhudi başçıları dedilər: «Bu məbəd qırx altı ilə tikilib, Sən onu üç günəmi quracaqsan?» **21** Lakin İsa məbəd deyəndə Öz bədənini nəzərdə tuturdu. **22** İsa ölümlər arasından dirildiyi zaman şagirdləri Onun bu sözləri söylədiyini xatırladılar, Müqəddəs Yazıya və İsanın söylədiyi sözə inandılar. **23** İsa Pasxa bayramı zamanı Yerusəlimdə olanda göstərdiyi əlamətləri görən bir çox adam Onun adına iman etdi. **24** Amma İsa bütün adamların daxilini bildiyi üçün onlara güvənməzdi. **25** Bir adam haqqında kiminsə Ona şəhadət etməsinə ehtiyacı yox idi, çünki insanın ürəyindən keçənləri bilirdi.

3 Fariseylər arasında Nikodim adlı bir Yəhudi rəhbəri var idi. **2** O, gecə ikən İsanın yanına gəlib dedi: «Rabbi, bilirik ki, Sən Allahın yanından gələn bir müəllimsən. Çünki Allah ona yar olmasa, heç kəs Sənin göstərdiyin əlamətləri edə bilməz». **3** İsa ona cavab verdi: «Doğrusunu, doğrusunu sənə deyirəm: bir kəs yenidən doğulmasa, Allahın Padşahlığını görə bilməz». **4** Nikodim Ondən soruşdu: «Yaşa dolmuş bir adam necə yenidən doğula bilər? O, ikinci dəfə anasının bətninə girib doğula bilərmi?» **5** İsa cavab verdi: «Doğrusunu, doğrusunu sənə deyirəm: bir kəs sudan və Ruhdan doğulmasa, Allahın Padşahlığına daxil ola bilməz. **6** Bəşərdən doğulan bəşərdir, Ruhdan doğulan ruhdur. **7** Sənə “yenidən doğulmalısınız” dediyimə heyrat etmə. **8** Yel istədiyi yerdə əsir, onun səsinə eşidirsən, amma haradan gəlib haraya getdiyini bilmirsən. Ruhdan doğulmuş adam

da belədir». 9 Nikodim «Bu şeylər necə ola bilər?» deyər soruşdu. 10 İsa ona cavab verdi: «Sən İsrailin müəllimisən. Bunları bilmirsənmi? 11 Doğrusunu, doğrusunu sənə deyirəm: biz bildiyimizi söyləyirik, gördüyümüzə şəhadət edirik, amma siz bizim şəhadətimizi qəbul etmirsiniz. 12 Əgər Mən sizə yerdəki işlərdən danışanda inanmırsınızsa, göydəki işlərdən danışsam, necə inanacaqsınız? 13 Heç kəs göyə çıxmayıb, yalnız göydən enmiş Bəşər Oğlu orada olub. 14 Musa çöldə ilanı yuxarı qaldırdığı kimi Bəşər Oğlu da yuxarı qaldırılmalıdır ki, 15 Ona iman edən hər kəs əbədi həyata malik olsun». (aiōnios g166) 16 Çünki Allah dünyanı elə sevdi ki, vahid Oğlunu verdi; bunu ona görə etdi ki, Ona iman edən hər kəs həlak olmasın, amma əbədi həyata malik olsun. (aiōnios g166) 17 Allah dünyanı mühakimə etmək üçün deyil, Oğlunun vasitəsilə xilas etmək üçün Onu dünyaya göndərdi. 18 Ona iman edən mühakimə olunmur, iman etməyənsə artıq mühakimə olunub, çünki Allahın vahid Oğlunun adına iman etməyib. 19 Mühakimə bundan ibarətdir ki, dünyaya nur gəldi, amma insanlar qaranlıq nurdan daha çox sevdilər, çünki əməlləri şər idi. 20 Pislik edən hər kəs nura nifrət edər, əməllərinin üzə çıxmaması üçün nura tərəf gəlməz. 21 Həqiqətə əməl edənsə nura tərəf gələr ki, əməllərini Allah naminə etdiyi bəlli olsun. 22 Bundan sonra İsa və Onun şagirdləri Yəhudəyə diyarına gəldilər. İsa bir müddət onlarla orada qalıb vətənzə edirdi. 23 Yəhya da Şalim yaxınlığındakı Aynonda vətənzə edirdi, çünki orada çoxlu su var idi. Adamlar da gəlib vətənzə olunurdu. 24 Yəhya hələ zindana salınmamışdı. 25 Bu zaman Yəhyanın şagirdləri ilə bir Yəhudi arasında paklanma barədə mübahisə düşdü. 26 Şagirdləri Yəhyanın yanına gəlib dedilər: «Rəbbi, İordanın o tayında sənin yanında olan və barəsində şəhadət etdiyən Şəxs indi Özü vətənzə edir və hamı Onun yanına gəlir». 27 Yəhya cavabında dedi: «İnsana göydən verilməsə, o heç nə ala bilməz. 28 “Mən Məsih deyiləm, ancaq Ondan əvvəl göndərilmişəm” sözümə özünü şahidsiniz. 29 Gəlin kimindirə, bəy odur. Amma bəyi gözləyərək ona qulaq asan sağdıçı bəyin səsinə eşidib çox sevinir. Mənim

sevincim beləcə tam oldu. 30 İndi Ona böyümək, mənə kiçilmək gərəkdir». 31 Yuxarıdan Gələn hamıdan üstündür. Yer üzündən olan yerə məxsusdur və yer barədə danışar, göydən Gələnsə hamıdan üstündür. 32 Nə görüb-eşidibəsə, ona şəhadət edər, amma şəhadətini heç kəs qəbul etməz. 33 Onun şəhadətini qəbul edən kəs Allahın haqq olduğuna möhür basıb. 34 Ona görə ki Allahın göndərdiyi Şəxs Allahın sözlərini söyləyər. Çünki Allah Ruhu hədsiz verir. 35 Ata Oğulu sevir və hər şeyi Onun ixtiyarına verib. 36 Oğula iman edən Şəxs əbədi həyata malikdir, Oğula itaət etməyənsə həyat görməyəcək, lakin Allahın qəzəbi onun üzərində qalır. (aiōnios g166)

4 Fariseylər İsanın Özünə Yəhyadan daha çox şagird toplayıb vətənzə etdiyi barədə eşitdilər; 2 əslində İsanın Özü deyil, şagirdləri vətənzə edirdi. 3 İsa bundan xəbər tutan kimi Yəhudəyanı tərək edib Qalileyəyə qayıtdı. 4 Onun yolu Samariyadan keçirdi. 5 O, Yaqubun öz oğlu Yusifə verdiyi torpağa yaxın olan Samariyanın Sixar adlanan şəhərinə gəldi. 6 Yaqubun quyusu orada idi. Yol İsanı yorduğu üçün quyunun yanında oturdu. Altıncı saat radələri idi. 7 Samariyalı bir qadın quyudan su çəkməyə gəldi. İsa ona «Mənə su ver, içim» dedi. 8 Çünki şagirdləri yemək almaq üçün şəhərə getmişdi. 9 Samariyalı qadın Ona dedi: «Sən bir Yəhudisən, mənə Samariyalı bir qadın. Sən necə məndən su istəyə bilərsən?» Çünki Yəhudilər Samariyalılarla ünsiyyət etmir. 10 İsa ona cavab verdi: «Əgər sən Allahın bəxşisini və “Mənə su ver, içim” deyənin Kim olduğunu bilsəydin, özün Ondan su istəyərdin, O da sənə həyat suyu verərdi. 11 Qadın Ona dedi: «Ağa, su çəkmək üçün bir qabın yox, quyu da dərinidir. Bəs o həyat suyunu haradan götürəcəksən? 12 Məgər Sən bu quyunu bizə verən, oğulları və mal-qarası ilə buradan su içən atamız Yaqubdan da üstünsən?» 13 İsa ona cavab verdi: «Bu sudan içən hər kəs yenə susayar, 14 amma Mənim ona verəcəyim sudan kim içsə, heç vaxt susamaz. Lakin ona verəcəyim su onun daxilində əbədi həyat verən bir su qaynağına çevriləcək». (aiōn g165, aiōnios g166) 15 Qadın Ona dedi: «Ağa, bu suyu mənə ver ki, mən heç vaxt susamayım

və su çəkmək üçün buraya gəlməyim». 16 İsa qadına «get ərinı çağır və buraya gəl» dedi. 17 Qadın da Ona «ərim yoxdur» söylədi. İsa ona dedi: «“Ərim yoxdur” deməklə düz söylədin, 18 çünki beş kişin olub, indi səninlə yaşayan da ərin deyil, sən bunu düz söylədin». 19 Qadın Ona dedi: «Ağa, görürəm ki, Sən peyğəmbərsən. 20 Bizim ata-babalarımız bu dağda ibadət edirdi, amma siz deyirsiniz ki, ibadət etmək üçün lazımı yer Yerusəlimdədir». 21 İsa ona dedi: «Ey qadın, Mənə inan, artıq o zaman yetişir ki, Ataya nə bu dağda, nə də Yerusəlimdə ibadət edəcəksiniz. 22 Siz bilmədiyinizə ibadət edirsiniz, bizi bildiyimizə ibadət edirik, çünki xilas Yəhudilərdəndir. 23 Amma o zaman gəlir və artıq gəlib ki, həqiqi ibadət edənlər Ataya ruhda və həqiqətdə ibadət etsin. Ata da Özünə belə ibadət edənlər axtarır. 24 Allah ruhdur və Ona ibadət edənlər ruhda və həqiqətdə ibadət etməlidir». 25 Qadın Ona dedi: «Bilirəm ki, “Məsih” deyilən məsh olunmuş Şəxs gələcək və gələndə bizə hər şeyi bildirəcək». 26 İsa ona dedi: «Səninlə danışan Odur, O Mənəm». 27 Bu arada İsanın şagirdləri gəldilər və Onun bir qadınla söhbət etməsinə heyrətləndilər, ancaq heç biri «Nə istəyirsən?» yaxud «Niyə o qadınla danışırısan?» demədi. 28 Bu zaman qadın səhəngini yerə qoydu və şəhərə gedib adamlara dedi: 29 «Gəlin, etdiyim bütün əməlləri mənə söyləyən Adamı görün. Bəlkə elə Məsih Odur?» 30 Adamlar da şəhərdən çıxıb İsanın yanına gəldilər. 31 Bu arada şagirdlər «Rabbi, yemək ye» deyərək Onan xahiş etdilər. 32 Lakin İsa onlara dedi: «Məndə elə yemək var ki, siz ondan xəbərsizsiniz». 33 Onda şagirdlər «Görəsən kimsə Ona yemək gətirdimi?» deyərək bir-birindən soruşdular. 34 İsa onlara dedi: «Mənim yeməyim Məni Göndərənə iradəsini yerinə yetirmək, Onun işini tamamlamaqdır. 35 Siz “biçinə dörd ay qalıb” demirsinizmi? Budur, Mən sizə deyirəm: başınızı qaldırıp tarlalara baxın; məhsul bar verib, biçilməyə hazırdır. 36 Əkən də, biçən də birlikdə sevinsin deyərək indi biçinçi zəhmət haqqı alır və əbədi həyat üçün məhsul toplayır. (aiōnios gl66) 37 Bu işlə bağlı “biri əkər, biri biçər” ifadəsi doğru deyilib. 38

Mən sizi zəhmətini çəkmədiyiniz bir məhsulu biçməyə göndərdim. Başqaları zəhmət çəkdi, sizsə onların zəhmətindən bəhrələndiniz». 39 «Etdiyim bütün əməlləri mənə söylədi» deyərək şahadət edən qadının sözüə görə o şəhərdən olan Samariyalıların bir çoxu İsayə iman etdi. 40 Sonra Samariyalılar İsanın yanına gəlib Onan xahiş etdilər ki, onların yanında qalsın. İsa da iki gün orada qaldı. 41 Daha çox adam da İsanın sözüə görə iman etdi. 42 Onlar qadına deyirdilər: «Biz artıq sənin sözlərinə görə iman etmirik, elə özümüz də eşidib bildik ki, həqiqətən, dünyanın Xilaskarı Budur». 43 İsa iki gündən sonra oranı tərk edib Qalileyaya tərəf yola düşdü. 44 Çünki peyğəmbərin öz yurdunda hörməti olmadığı barədə İsa Özü bir vaxt şahadət etmişdi. 45 İndi Qalileyaya gələndə Qalileyalılar Onu qəbul etdi, çünki onlar da bayram zamanı Yerusəlimə gəlib Onun orada etdiyi hər şeyi görmüşdülər. 46 Beləcə İsa suyu şərabə çevirdiyi Qalileyanın Qana kəndinə yenə gəldi. Kefernahumda hökmdarın bir məmuru var idi. Onun oğlu xəstələnmişdi. 47 O, İsanın Yəhudəyadan Qalileyaya gəldiyini eşidib yanına getdi və Onan xahiş etdi ki, gəlib oğlunu sağaltsın, çünki oğlu ölüm ayağında idi. 48 Onda İsa ona dedi: «Siz əlamətlər və xariqələr görməyincə iman etməyəcəksiniz». 49 Hökmdarın məmuru Ona dedi: «Ağa, uşağım ölməzdən qabaq gəl!» 50 İsa ona «get, oğlun sağ-salamatdır» dedi. O adam da İsanın sözüə inanıb getdi. 51 Evə gələrkən qulları onu qarşılayaraq oğlunun sağ-salamat olduğunu söylədilər. 52 Oğlunun nə vaxt yaxşılaşdığını qullarından soruşdu, onlar da dedilər: «Dünən yeddinci saatda qızdırması düşdü». 53 O zaman ata başa düşdü ki, İsa elə həmin vaxt ona «oğlun sağ-salamatdır» demişdi. Onda özü də, bütün ev əhli də İsayə iman etdi. 54 Bu, İsanın göstərdiyi ikinci əlamət idi. Onu Yəhudəyadan Qalileyaya gələndə etmişdi.

5 Bu hadisələrdən sonra Yəhudilərin bir bayramı oldu və İsa Yerusəlimə getdi. 2 Yerusəlimdəki Qoyun darvazasının yanında, ibrancə Bet-Xasda adlanan beş eyvanlı bir hovuz var. 3 Bu eyvanlarda çoxlu xəstə, kor,

total və iflic adam yatardı. 5 Otuz səkkiz il xəstə olan bir adam da orada idi. 6 İsa onun yatdığını görəndə çoxdan xəstə olduğunu bilərək ondan soruşdu: «Sağalmaq istəyirsənmi?» 7 Xəstə Ona cavab verdi: «Ağa, yanımda bir adam yoxdur ki, su çalxalanan zaman məni hovuzla salsın. Mən çətinca başqası məndən əvvəl oraya enir». 8 İsa ona dedi: «Qalx, döşəyini götür və yer!» 9 O adam həmin anda sağaldı və döşəyini götürüb yeridi. O gün Şənbə günü idi. 10 Buna görə də Yəhudi başçıları şəfa tapan adama dedilər: «Bu gün Şənbə günüdür, döşəyini daşımaq sənə qadağandır». 11 O adam onlara cavab verdi: «Məni sağaldan Şəxs mənə “döşəyini götür və yer” dedi». 12 Ondan soruşdular: «Sənə “götür və yer” deyən Adam kimdir?» 13 Lakin sağalan adam Onun kim olduğunu bilmirdi, çünki İsa o yerdə olan izdihama qarışmışdı. 14 Bir az sonra İsa məbəddə həmin adamı tapıb dedi: «Bax sən sağaldın, bir də günah etmə ki, başına daha pis iş gəlməsin». 15 O adam gedib onu sağaldan Şəxsin İsa olduğunu Yəhudi başçılarına bildirdi. 16 Buna görə Yəhudi başçıları İsanı təqib etməyə başladılar, çünki bunları Şənbə günü edirdi. 17 Lakin İsa onlara dedi: «Mənim Atam indiylə qədər iş görür, Mən də iş görürəm». 18 Bundan sonra Yəhudi başçıları daha da söylə Onu öldürməyə çalışırdılar, çünki İsa yalnız Şənbə gününü pozmadı, həm də Allahın Öz Atasını olduğunu söyləyərək Özünü Allaha bərabər saydı. 19 Beləcə İsa onlara dedi: «Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: Oğul Atanın nə etdiyini görməsə, Özündən bir şey etməz. Çünki Ata nə edərsə, Oğul da onu edir. 20 Ona görə ki Ata Oğulu sevir və Özünün etdiyi hər şeyi Ona göstərir. Ona bunlardan da böyük işlər göstərəcək ki, siz heyrlənəsiniz. 21 Ata ölümləri dirildib onlara həyat verdiyi kimi Oğul da istədiyi şəxslərə həyat verir. 22 Ata heç kəsi mühakimə etmir, lakin hökm çıxarmağı Oğulun ixtiyarına verib ki, 23 hər kəs Ataya hörmət etdiyi kimi Oğula da hörmət etsin. Oğula hörmət etməyən Onu göndərən Ataya da hörmət etmir. 24 Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: Mənim sözümə qulaq asıb Məni Göndərənə inanan şəxs əbədi həyata malikdir və ona hökm çıxarılmayacaq, əksinə,

ölümdən həyata keçib. (aiōnios gl66) 25 Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: Allah Oğlunun səsinə ölümlərin eşitdiyi zaman gəlir və artıq gəlib; bunu eşidənlər yaşayacaq. 26 Çünki Atanın Özündə həyat olduğu kimi Oğula da Özündə həyat olmağı bəxş etdi. 27 Hökm çıxarmaq səlahiyyətini də Ona verdi, çünki O, Bəşər Oğludur. 28 Buna heyrlənməyin, çünki elə bir zaman gəlir ki, qəbirdə yatanların hamısı Onun səsinə eşidib 29 qəbirlərindən çıxacaq, yaxşılıq edənlər həyat üçün diriləcək, pislilik edənlərsə hökm üçün diriləcək. 30 Mən Özümdən heç nə edə bilmərəm, eşitdiyim kimi mühakimə edərdim və Mənim verdiyim hökm ədalətlidir. Çünki məqsədim Öz iradəmi deyil, Məni Göndərən iradəsinə yerinə yetirməkdir. 31 Əgər Mən Özüm barədə şəhadət etsəydim, şəhadətim etibarlı olmazdı. 32 Lakin Mənim barəmdə şəhadət edən başqasıdır və Mənim barəmdə etdiyi şəhadətin etibarlı olduğunu bilirəm. 33 Siz Yəhyanın yanına adamlar göndərdiniz və o, həqiqətə şəhadət etdi. 34 Lakin insandan şəhadət qəbul etdiyim üçün deyil, yalnız sizin xilas olmağınız üçün bunları söyləyirəm. 35 Yəhya yanan və nur saçan bir çıraq idi, siz bir müddət onun işığında sevinmək istədiniz. 36 Amma Mənim barəmdə olan şəhadət Yəhyanın şəhadətindən üstündür. Çünki Atanın Mənə tam yerinə yetirmək üçün tapşıracağı işlər – indi etdiyim bu işlər Mənim barəmdə şəhadət edir ki, Ata Məni göndərüb. 37 Məni göndərən Atanın Özü də Mənim barəmdə şəhadət etdi. Siz heç vaxt nə Onun səsinə eşitmisiniz, nə də surətini görmüsünüz. 38 Onun kəlamının da sizdə qalmasına imkan vermirsiniz, çünki Onun göndərdiyi Şəxsə inanmırsınız. 39 Siz Müqəddəs Yazıları araşdırırsınız. Çünki düşünürsünüz ki, onların vasitəsilə əbədi həyata malik olacaqsınız. Lakin onlar da Mənim barəmdə şəhadət edir, (aiōnios gl66) 40 sizsə həyata malik olmaq üçün Mənə tərəf gəlmək istəmirsiniz. 41 İnsanlardan izzət qəbul etmirəm. 42 Ancaq sizi tanıyıb bilirəm ki, ürəyinizdə Allah məhəbbəti yoxdur. 43 Mən Atamın adı ilə gəlmişəm, amma siz Məni qəbul etmirsiniz. Əgər bir başqası öz adı ilə gəlsə, onu qəbul edərsiniz. 44 Siz bir-birinizdən

izzət qəbul edirsiniz, bir olan Allahdan gələn izzəti isə axtarmırsınız. Bəs onda necə iman edə bilərsiniz? **45** Güman etməyin ki, Mən sizi Atanın önündə ittiham edəcəyəm. Sizi ittiham edən ümid bağladığınız Musadır. **46** Əgər siz Musaya inansaydınız, Mənə də inanardınız, çünki o Mənim barəmdə yazıb. **47** Lakin onun yazdıqlarına inanmırsınızsa, Mənim sözlərimə necə inanacaqsınız?»

6 Bu hadisələrdən sonra İsa Qalileya – Tiberiya gölünün o biri sahilinə keçdi. **2** Böyük bir izdiham Onun ardınca gedirdi, çünki Onun xəstələrlə göstərdiyi əlamətləri görürdü. **3** İsa dağa çıxıb şagirdləri ilə oturdu. **4** Yəhudilərin Pasxa bayramı yaxınlaşırdı. **5** İsa başını qaldıraraq böyük bir izdihamın yanına gəldiyini görüb Filipə dedi: «Haradan çörək alıb bu adamları yedirək?» **6** Bu sözləri onu sınamaq məqsədi ilə söylədi, çünki Özü nə edəcəyini bilirdi. **7** Filip Ona cavab verdi: «Bunlara iki yüz dinarlıq çörək də çatmaz ki, hərəsi bir tikə yemək yesin». **8** Şagirdlərindən biri olan Şimon Peterin qardaşı Andrey Ona dedi: **9** «Burada beş kiçik arpa çörəyi ilə iki balığı olan bir oğlan var, amma bu qədər adam üçün bunlar nədir ki?» **10** İsa «xalq yerə oturdun» dedi. Ora otlə örtülmüşdü. Xalq da oturdu. Kişilərin sayı beş minə yaxın idi. **11** O zaman İsa çörəkləri götürüb şükür edərək balıqlarla birgə, oturanlara – hər kəsə istədiyi qədər payladı. **12** Onlar yeyib-doyandan sonra İsa şagirdlərinə dedi: «Artıq qalan hissələri toplayın ki, heç bir şey zay olmasın». **13** Bunları topladılar və beş arpa çörəyini yeyənlərin qabağından qalan hissələrdən on iki zənbil doldurdular. **14** O zaman İsanın göstərdiyi əlaməti görən adamlar «Həqiqətən, dünyaya gəlməli olan peyğəmbər Budur!» deyirdi. **15** İsa bildi ki, adamlar gəlib Onu padşah etmək üçün zorla aparmağa hazırlaşır, buna görə də takbaşına dağa çəkildi. **16** Axşam çatanda İsanın şagirdləri gölə enib **17** bir qayığa mindilər. Onlar gölün o biri sahilində olan Kefernahuma gedirdilər. Qaranlıq düşmüşdü, amma İsa hələ onların yanına gəlməmişdi. **18** Güclü külək əsdiyindən göl dalğalanırdı. **19** Onlar beləcə avar çəkib iyirmi beş ya otuz stadi

gedəndən sonra gördülər ki, İsa gölün üstü ilə yeriyr və qayığa yaxınlaşır. Qorxdular, **20** amma İsa onlara «Mənəm, qorxmayın» dedi. **21** Onda şagirdlər Onu məmnunluqla qayığa götürdülər. Sonra qayıq o andaca getdikləri sahilə çatdı. **22** Ertəsi gün gölün o biri sahilində qalan xalq başa düşdü ki, orada yalnız bir qayıqolub, İsa Öz şagirdləri ilə həmin qayığa minməyib, şagirdləri Onsuz gedib. **23** O arada Tiberiyadan digər qayıqlar Rəbb şükür edəndən sonra yemək yedikləri yerin yaxınlığına gəldilər. **24** Beləcə xalq İsanın da, şagirdlərinin də orada olmadığını görüb qayıqlara minərək İsanı axtara-axtara Kefernahuma gəldi. **25** İsanı gölün o biri sahilində görəndə «Rabbi, buraya nə vaxt gəldin?» deyər soruşdular. **26** İsa onlara cavab olaraq dedi: «Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: əlamətlər gördüyünüz üçün deyil, çörək yeyib doyduğunuz üçün Məni axtarırsınız. **27** Keçib-gedən yemək üçün deyil, əbədi həyat verən, daim qalan yemək üçün işlər görün, onu sizə Bəşər Oğlu verəcək. Çünki Ata Allah Ona Öz möhürünü vurub». (aiōnios g166) **28** Onlar İsadan soruşdular: «Allahın istədiyi işləri görmək üçün biz nə edək?» **29** İsa onlara cavab verdi: «Allahın istədiyi iş budur: Onun göndərdiyi Şəxsə iman edin». **30** Onlar İsaya dedilər: «Sən nə əlamət göstərsəns ki, görüb Sənə inanaq? Nə iş görəcəksən? **31** Ata-babalarımız çöldə manna yedi; bu barədə yazılıb: “Onlara yemək üçün göydən çörək verdi”». **32** Onda İsa onlara dedi: «Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: sizə göydən çörək verən Musa deyildi, göydən həqiqi çörəyi sizə verən Atamdır. **33** Çünki Allahın çörəyi budur ki, göydən enir və dünyaya həyat verir». **34** Ona dedilər: «Ağa, Sən daim bizə bu çörəyi ver». **35** İsa onlara dedi: «Həyat çörəyi Mənəm. Mənim yanıma gələn heç vaxt acmaz, Mənə iman edən heç vaxt susamaz. **36** Lakin sizə dedim ki, Məni görürsünüz, amma iman etmirsiniz. **37** Atanın Mənə verdiyi şəxslərin hamısı yanıma gələcək və yanıma gələnə heç vaxt kənara atmaram. **38** Çünki Öz iradəmi deyil, Məni Göndərənin iradəsini yerinə yetirmək üçün göydən enmişəm. **39** Məni Göndərənin iradəsi budur ki, Mənə verdiyi şəxslərin heç

birini həlak olmağa qoymayım, lakin son gündə onları dirildim. **40** Çünki Atamın iradəsi budur ki, Oğulu görüb Ona iman edən hər şəxs əbədi həyata malik olsun və Mən onu son gündə dirildim». (aiōnios g166) **41** Bunun cavabında Yəhudilər İsanın «göydən enmiş çörək Mənəm» sözüə görə deyib **42** dedilər: «Bu, ata-anasını tanıdığımız, Yusifin Oğlu olan İsa deyilmi? İndi necə olur ki, “göydən enmişəm” deyir?» **43** İsa onlara cavab verdi: «Öz-özünü də deyirməyin. **44** Əgər Məni göndərən Ata bir kəsi cəzə etməsə, o Mənim yanıma gələ bilməz. Yanıma gələni isə Mən son gündə dirildəcəyəm. **45** Peyğəmbərlərin kitablarında yazılıb: “Onların hamısını Allah öyrədəcək”. Atadan eşidib öyrənən hər kəs Mənim yanıma gəlir. **46** Əlbəttə, Allahdan gələn Şəxsdən savayı Atanı heç kəs görməyib, yalnız O, Atanı görüb. **47** Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: iman edən əbədi həyata malikdir. (aiōnios g166) **48** Həyat çörəyi Mənəm. **49** Ata-babalarınız çöldə manna yedilər və öldülər. **50** Bu isə göydən enən elə bir çörəkdir ki, ondan yeyən şəxs heç vaxt ölməz. **51** Göydən enmiş canlı çörək Mənəm. Əgər kimsə bu çörəkdən yesə, əbədi yaşayar. Dünyanın həyatı üçün verəcəyim çörək Öz ətimdir». (aiōn g165) **52** Bunun cavabında Yəhudilər «Bu Adam yemək üçün Öz ətini bizə necə verə bilər?» deyib bir-birləri ilə mübahisə etdilər. **53** Onda İsa onlara dedi: «Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: Bəşər Oğlunun ətindən yeyib qanından içməsiniz, daxilinizdə həyat olmayacaq. **54** Mənim ətimdən yeyib qanımdan içən əbədi həyata malikdir və Mən onu son gündə dirildəcəyəm. (aiōnios g166) **55** Çünki Mənim ətim həqiqi yemək, qanımda həqiqi içkidir. **56** Mənim ətimdən yeyib qanımdan içən Məndə qalır, Mən də onda qalıram. **57** Var olan Ata Məni göndərirdi kimi, Mən də Atanın sayəsində yaşadığım kimi Məndən yeyən də Mənim sayəmdə yaşayacaq. **58** Göydən enmiş çörək budur, ata-babalarınızın yediyi kimi deyil. Onlar öldülər, amma bu çörəyi yeyən əbədi yaşayacaq». (aiōn g165) **59** İsa bu sözləri Kefernəhuma, sinaqoqda təlim öyrədərkən söylədi. **60** Şagirdlərindən bir çoxu bu sözləri eşidəndə dedi: «Bu söz qəlizdir. Bunu kim anlaya

bilir?» **61** Lakin İsa şagirdlərinin buna görə deyindiklərini duyaraq onlara dedi: «Bu söz sizi büdrədirmi? **62** Yaxşı, bəs Bəşər Oğlunun əvvəllər olduğu yerə qalxdığını görsəniz, necə? **63** Həyat verən Ruhdur, cismani təbiətinə heç faydası yoxdur. Sizə söylədiyim sözlər Ruh və həyat gətirir. **64** Lakin sizin aranızda iman etməyənlər də var». Çünki İsa iman etməyənlərin və Ona xəyanət edəcək adamın kim olduğunu əvvəlcədən bilirdi. **65** O dedi: «Buna görə də sizə söylədim ki, əgər Ata bir kəsə imkan verməsə, o Mənim yanıma gələ bilməz». **66** Bunlardan sonra şagirdlərinin çoxu İsadan ayrılıb daha Onunla gəzmirdi. **67** Onda İsa On iki şagirdə dedi: «Yoxsa siz də Məni tərk etmək istəyirsiniz?» **68** Şimon Peter Ona cavab verdi: «Ya Rəbb, biz kimin yanına gedək? Əbədi həyatın sözlərini söyləyən Sənsən. (aiōnios g166) **69** Biz də iman etmişik və bilirik ki, Allahın Müqəddəsi Sənsən». **70** İsa onlara dedi: «Siz On iki şagirdi Mən seçmədimmi? Amma sizdən biri iblisdir». **71** O bu sözləri Şimon İskaryot oğlu Yəhuda barədə söylədi, çünki On iki şagirddən biri olduğu halda İsaya xəyanət edəcəkdi.

7 Bu hadisələrdən sonra İsa yalnız Qalileyədə gəzirdi. Yəhudi başçılarının Onu öldürməyə çalışdıqlarına görə daha Yəhudeyada gəzmək istəmirdi. **2** Yəhudilərin Çardaqlar bayramı yaxınlaşırdı. **3** Qardaşları İsaya dedi: «Buradan çıxıb Yəhudeyaya get ki, şagirdlərin də etdiyin işləri görsün. **4** Çünki Özünü məşhur etməyə çalışan adam heç nəyi gizlicə etməz. Sən bunları edirsənsə, Özünü dünyaya tanıtdır». **5** Çünki qardaşları da Ona iman etmirdi. **6** Onda İsa onlara dedi: «Mənim vaxtım hələ gəlməyib, sizin üçünsə hər vaxt münasibdir. **7** Dünya sizə nifrət edə bilməz, amma Mənə nifrət edir, çünki Mən onun əməllərinin şər olduğuna şəhadət edirəm. **8** Siz bayrama gedin, Mənsə hələ vaxtım tamam olmadığı üçün bu bayrama getməyəcəyəm». **9** İsa bu sözləri söylədikdən sonra Qalileyədə qaldı. **10** Ancaq Onun qardaşları bayrama gedəndən sonra O da açıq yox, gizlicə bayrama getdi. **11** Yəhudi başçıları bayramda İsanı axtararaq «O haradadır?» deyirdilər. **12** Camaat arasında Onun barəsində çoxlu

dedi-qodu gəzirdi. Bəzisi «yaxşı adamdır», Fariseylər xalqın İsa haqqında belə dedi-qodu başqaları isə «xeyr, xalqı aldadır» deyirdi. 13 etdiyini eşitdilər. Başçı kahinlər və fariseylər Lakin Yəhudi başçılarından qorxusundan heç Onu tutmaq üçün mühafizəçilər göndərdi. 33 İsa kəs Onun barəsində açıq danışmırdı. 14 Artıq dedi: «Bir az müddət də Mən sizinlə olacağam, bayramın yarısı keçəndə İsa məbədə gedib təlim öyrətməyə başladı. 15 Yəhudi başçıları buna heyrlənib dedilər: «Bu Adam yaxşı təhsil almadığı halda necə olub ki savadlıdır?» 16 İsa da onlara cavab verdi: «Öyrətdiyim təlim Mənim deyil, Məni Göndərənindir. 17 Yunanlar arasına səpələnmiş Yəhudilərin Kim Onun iradəsini yerinə yetirmək istəyirsə, yanına gedib Yunanlarımı təlim öyrədəcək? 36 təlimimin Allahdan olduğunu, yoxsa Özümdən «Siz Məni axtarıb tapmayacaqsınız və Mənim söylədiyimi biləcək. 18 Özündən söyləyən öz izzətini axtarır, lakin Onu Göndərənə izzət demək istəyir?» 37 Bayramın sonuncu, təntənəli axtaran Şəxs haqdır, Onda yalan olmaz. 19 günündə İsa qalxıb nida edərək dedi: «Kim Qanunu sizə Musa vermədimi? Amma heç biriniz Qanuna əməl etmirsiniz. Niyə Məni öldürməyə çalışırsınız?» 20 Xalq cavab verdi: «Səndə cin var. Kim Səni öldürməyə çalışır?» 21 İsa onlara dedi: «Mən bir iş gördüm və hamınız buna heyrlənirsiniz. 22 Musa sizə sünnət etməyi buyurdu, amma Musa yox, atababalarınız bunun əsasını qoydu. Siz Şənbə günü də adamı sünnət edirsiniz. 23 Musanın Qanunu pozulmasın deyər Şənbə günü adam sünnət edilir; bəs Şənbə günü bir adamı tamam sağaltdıma görə Mənə niyə qəzəblənirsiniz? 24 Zahirə görə mühakimə etməyin, ədalətlə mühakimə edin». 25 Onda Yerusəlimlilərin 26 budur, O açıq danışır, amma Ona bir söz demirlər. Bəlkə rəhbərlər, doğrudan da, Onun Məsih olduğunu öyrəndilər? 27 Ancaq bu adamın haradan olduğunu bilirik, halbuki Məsih gələndə Onun haradan olduğunu heç kəs bilməyəcək». 28 İsa məbəddə təlim öyrədərkən nida edib dedi: «Doğrudan da, Məni tanıyırsınızımı, haradan gəldiyimi bilirsinizmi? Mən Özümdən gəlmədim, lakin Məni Göndərən haqdır. Siz Onu tanımırırsınız, 29 Mənsə Onu tanıyıram, 30 Bu sözlərə görə İsanı tutmağa çalışdılar, lakin heç kəs Ona toxunmadı, çünki vaxtı hələ çatmamışdı. 31 Ancaq xalq arasından çoxu Ona iman edib dedi: «Məsih gələndə bu Adamın etdiklərindən çox əlamət göstərəcəmi?» 32

etdiyini eşitdilər. Başçı kahinlər və fariseylər Onu tutmaq üçün mühafizəçilər göndərdi. 33 İsa dedi: «Bir az müddət də Mən sizinlə olacağam, sonra isə Məni Göndərənə yanına gedəcəyəm. 34 Siz Məni axtarıb tapmayacaqsınız və Mənim olacağım yerə gələ bilməzsiniz». 35 Bunun cavabında Yəhudilər öz aralarında dedilər: «Bu Adam hara gedəcək ki, Onu tapa bilməyəcəyik? Yunanlar arasına səpələnmiş Yəhudilərin yanına gedib Yunanlarımı təlim öyrədəcək? 36 «Siz Məni axtarıb tapmayacaqsınız və Mənim olacağım yerə siz gələ bilməzsiniz» sözü ilə nə demək istəyir?» 37 Bayramın sonuncu, təntənəli günündə İsa qalxıb nida edərək dedi: «Kim susayıbsa, yanıma gəlib içsin. 38 Mükəddəs Yazılarda deyildiyi kimi, Mənə iman edəninin daxilindən həyat suyu axan çaylar çıxacaq». 39 Bunu Ona iman edənlərin alacaqları Ruh barədə söylədi. Ruh isə hələ yox idi, çünki İsa hələ izzətlənməmişdi. 40 Xalqın bir qismi bu sözləri eşidəndə «Bu, doğrudan da, gəlməli olan peyğəmbərdir» dedilər. 41 Başqaları isə «Bu, Məsihdir» söylədi, ancaq bəziləri dedi: «Nə? Məsih Qalileyadanmı gəlir? 42 Məgər Mükəddəs Yazılarda deyilmir ki, Məsih Davudun nəslindən, Davudun yaşadığı Bet-Lexem kəndindən gəlir?» 43 Beləcə İsa barədə xalq arasında fikir ayrılığı oldu. 44 Bəziləri Onu tutmaq istədi, amma heç kəs Ona toxunmadı. 45 Buna görə də mühafizəçilər başçı kahinlərin və fariseylərin yanına qayıtdılar. Onlar mühafizəçilərdən «Niyə Onu gətirmədiniz?» deyər soruşdu. 46 Mühafizəçilər cavab verdilər: «Hələ indiyəcən heç bir insan belə danışmayıb». 47 Fariseylər onlara dedilər: «Yoxsa sizi də aldadıb? 48 Gör bir rəhbər yaxud bir farisey Ona iman etdimi? 49 Bu Qanunu bilməyən xalqa gəlincə, onlar lənətə gəlib!» 50 Aralarından biri – bundan qabaq İsanın yanına gələn Nikodim onlara dedi: 51 «Qanunumuza görə, bir adama qulaq asmadan və nə etdiyini bilmədən onu mühakimə etmək doğrudurmu?» 52 Onlar Nikodimə dedi: «Bəlkə sən də Qalileyadansan? Araşdırsan, görərsən ki, Qalileyadan peyğəmbər çıxmaz». 53 Bundan sonra hər kəs öz evinə getdi.

8 Lakin İsa Zeytun dağına getdi. **2** Səhər tezdən yenə məbədə gəldi. Bütün xalq Onun yanına toplaşdı, O da oturub onlara təlim öyrətməyə başladı. **3** İlahiyyatçılar və fariseylər zina üstündə tutulmuş bir qadını oraya gətirdilər. Onu ortaya çıxarıb **4** İsayə dedilər: «Müəllim, bu qadın zina edərkən əməlinə yaxalandı. **5** Qanunda Musa bizə əmr edib ki, belələrini daşqalaq edək. Bəs Sən nə deyirsən?» **6** Bunu İsanı sinəməyə üçün deyirdilər, Onu ittiham etmək üçün bəhanə axtarırdılar. Amma İsa əyilib barmağı ilə yerə yazı yazmağa başladı. **7** Ondan təkrar soruşduqları zaman dikəlib onlara dedi: «Sizdən kim günahsızdırsa, qadına birinci daş atsın». **8** Sonra yenə əyilib yerə yazı yazdı. **9** Bu sözləri eşidənlər başda ağsaqqallar olmaqla bir-bir oradan uzaqlaşdılar. İsanı tək qoydular, qadın da ortada idi. **10** İsa dikəlib ona dedi: «Qadın, onlar hara getdilər? Bəs heç kim səni məhkum etmədi?» **11** Qadın «heç kim, Ağsa» dedi. Onda İsa dedi: «Mən də səni məhkum etmirəm, get, daha günah etmə». **12** Sonra İsa yenə xalqa dedi: «Dünyanın nuru Mənəm. Mənim ardınca gələn heç vaxt qaranlıqda gəzməyəcək, həyat nuruna malik olacaq». **13** Fariseylər Ona dedilər: «Sən Öz barəndə şəhadət edirsən, Sənin şəhadətin etibarlı deyil». **14** İsa onlara cavab verdi: «Mən Öz barəndə şəhadət etsəm də, şəhadətim etibarlıdır, çünki haradan gəlib hara gedəcəyimi bilirəm. Sizsə Mənim haradan gəlib hara gedəcəyimi bilmirsiniz. **15** Siz bəşər qaydalarına görə mühakimə edirsiniz, Mənsə heç kəsi mühakimə etmirəm. **16** Mən mühakimə etsəm də, verdiyim hökm doğrudur, çünki tək deyiləm, Məni göndərən Ata da Mənimlədir. **17** Sizin Qanununuzda da yazılıb ki, iki nəfərin şəhadəti etibarlıdır. **18** Mən Öz barəndə şəhadət edirəm, Məni göndərən Ata da Mənim barəndə şəhadət edir». **19** Onda İsadən soruşdular: «Atan haradadır?» İsa cavab verdi: «Siz nə Məni, nə də Atamı tanıyırsınız. Əgər Məni tanısaydınız, Atamı da tanıyardınız». **20** İsa bu sözləri məbəddə, nəzir qutuları olan yerdə təlim öyrədərkən söylədi. Heç kəs də Onu tutmadı, çünki vaxtı hələ gəlməmişdi. **21** Sonra İsa yenə onlara dedi: «Mən çıxıb gedirəm, siz Məni axtaracaqsınız və öz günahınız içində öləcəksiniz. Siz Mənim gedəcəyimi yerə gələ bilməzsiniz». **22** Onda Yəhudilər dedilər: «Məgər O Özünü öldürəcək ki, “siz Mənim gedəcəyimi yerə gələ bilməzsiniz” deyir?» **23** İsa onlara dedi: «Siz aşağıdansınız, Mən yuxarıdanam, siz bu dünyadansınız, Mənsə bu dünyadan deyiləm. **24** Buna görə də sizə “günahlarınız içində öləcəksiniz” dedim. Əgər inanmasanız ki, Mən Oyam, günahlarınız içində öləcəksiniz». **25** Onda «Sən Kimsən?» deyərək İsadən soruşdular. İsa onlara dedi: «Əvvəlcədən sizə nə söyləyirəmsə, Oyam. **26** Sizin barənizdə söyləyəcəyim və mühakimə edəcəyim çox şeylər var. Lakin Məni göndərən haqdır və Mən Ondan eşitdiklərimi dünyaya söyləyirəm». **27** İsanın onlara Ata barədə danışdığını anlamadılar. **28** Onda İsa dedi: «Bəşər Oğlunu yuxarı qaldırdığınız vaxt biləcəksiniz ki, Mən Oyam və Özümdən bir şey etmirəm, ancaq Ata Mənə necə öyrədibsə, o cür danışiram. **29** Məni Göndərən Mənimlədir. O Məni tək qoymadı, çünki Mən daim Onun xoşuna gələnləri edirəm». **30** İsa bu sözləri söylədiyi zaman bir çox adam Ona iman etdi. **31** O zaman İsa Ona inanmış Yəhudilərə dedi: «Əgər siz Mənim sözümə sadıq qalsanız, həqiqətən, Mənim şagirdlərimsiniz. **32** Onda siz həqiqəti biləcəksiniz və həqiqət sizi azad edəcək». **33** Yəhudilər İsayə cavab verdilər: «Biz İbrahimin nəslindənik, heç kəsə heç vaxt kölə olmamışıq. Bəs Sən niyə “azad olacaqsınız” deyirsən?» **34** İsa onlara dedi: «Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: günah edən hər kəs günahın köləsidir. **35** Kölə evdə daim qalmaz, oğulsə daim qalar. (aiōn g165) **36** Buna görə də əgər Oğul sizi azad etsə, həqiqətən də, azad olacaqsınız. **37** İbrahimin nəslindən olduğunuzu bilirəm, ancaq bununla belə, Məni öldürməyə çalışırsınız. Çünki Mənim sözümlə sizin ürəyinizdə yer tapmır. **38** Mən Atanın yanında gördüklərimi söyləyirəm, sizsə öz atanızdan eşitdiklərinizi yerinə yetirirsiniz». **39** Onlar İsanın cavabında «bizim atamız İbrahimidir» dedilər. İsa onlara dedi: «İbrahimin övladları olsaydınız, İbrahimin etdiyi əməlləri edərdiniz. **40** Sizsə indi Məni – Allahdan eşitdiyi həqiqəti sizə söyləyən Adamı

öldürməyə çalışırsınız. İbrahim belə etmədi. 41 Siz öz atanızın əməllərini edirsiniz». Ona dedilər: «Biz zinadan doğulmamışıq, bizim bir Atamız var, O da Allahdır». 42 İsa onlara dedi: «Əgər Allah sizin Atanız olsaydı, Məni sevdiniz, çünki Mən Allahdan çıxıb gəlmişəm və indi buradayam. Mən Özümədən gəlmədim, lakin O Məni göndərdi. 43 Söylədiyimi niyə anlamırsınız? Çünki Mənim sözümü dinləyə bilmirsiniz. 44 Siz atanız iblisdənsiniz və atanızın arzularını yerinə yetirmək istəyirsiniz. O, başlanğıcdan qatil idi və həqiqətə sadıq qalmadı, çünki onda həqiqət yoxdur. Yalan söyləyəndə öz xasiyyətinə görə söyləyir, çünki yalançıdır və yalanın atasıdır. 45 Mənsə həqiqəti söylədiyim üçün siz Mənə inanmırsınız. 46 Sizdən kim sübut edə ki, Mən bir günah etmişəm? Mən həqiqəti söyləyirəmsə, niyə Mənə inanmırsınız? 47 Allahdan olan şəxs Allahın sözlərini dinləyər. Sizsə dinləmirsiniz, çünki Allahdan deyilsiniz». 48 Yəhudilər cavabında Ona dedilər: «Sən Samariyalısan və Səndə cin var. Məgər doğru demirikmi?» 49 İsa cavab verdi: «Məndə cin yoxdur, amma Atama hörmət edirəm, sizsə Məni hörmətdən salırsınız. 50 Mən Özümə izzət axtarmıram, Mənə izzət axtaran və bu işi mühakimə edən Biri var. 51 Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: kim Mənim sözümə riayət edərsə, heç vaxt ölüm görməyəcək». (aiön g165) 52 Yəhudilər Ona dedilər: «İndi bildik ki, Səndə cin var. İbrahim də öldü, peyğəmbərlər də. Amma Sən “kim Mənim sözümə riayət edərsə, heç vaxt ölməyəcək” deyirsən. (aiön g165) 53 Yoxsa Sən atamız İbrahimdən də üstünsən? O da öldü, peyğəmbərlər də. Axı Sən Özünü kim sayırsan?» 54 İsa cavab verdi: «Əgər Mən Özümü izzətləndirirəmsə, Mənim izzətim heçdir, amma Məni izzətləndirən Atamdır. Siz Onun barəsində “Allahımızdır” deyirsiniz, 55 lakin Onu tanımırırsınız. Mənsə Onu tanıyıram. Əgər “Onu tanımıram” desəydim, sizin kimi yalançı olardım. Lakin Mən Onu tanıyıram və sözünə riayət edirəm. 56 Atanız İbrahim Mənim günümü görəcəyi üçün şad oldu, görüb sevindi». 57 Buna görə Yəhudilər Ona dedilər: «Sənin heç əlli yaşın yoxdur, İbrahimi necə görmüsən?» 58

İsa onlara dedi: «Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: İbrahim olmazdan qabaq Var Olan Mənəm». 59 O zaman İsanı daşqalacaq etmək üçün yerdən daş götürdülər, ancaq İsa gizləndi və məbəddən çıxdı.

9 İsa yolla gedərkən anadangəlmə kor bir adam gördü. 2 Şagirdləri Ondən soruşdu: «Rəbbi, kim günah etdi ki, bu adam kor doğuldu: özü, yoxsa ata-anası?» 3 İsa cavab verdi: «Nə özü günah etdi, nə də ata-anası. Amma Allahın işləri onun həyatında görünsün deyə belə oldu. 4 Nə qədər ki gündüzdür, Məni Göndərən işlərini görməliyik. Tezliklə gecə gəlir, o zaman heç kim işləyə bilməz. 5 Dünyada olduğum müddətdə dünyanın nuru Mənəm». 6 Bu sözləri deyəndən sonra yerə tüpürdü, tüpürcəklə palçıq düzəltdi və palçığı kor adamın gözlərinə sürtdü. 7 Sonra ona dedi: «Get, Şiloah hovuzunda yuyun». «Şiloah» «göndərilmiş» deməkdir. O da gedib yuyundu və gözləri açılmış halda qayıtdı. 8 Qonşuları və əvvəllər onu bir dilənçi kimi tanıyanlar deyirdilər: «Əvvəllər oturub dilənən adam bu deyilmi?» 9 Bəzisi «odur» dedi, bəzisi «xeyr, amma ona oxşayır» dedi. Özü isə «mənəm» dedi. 10 Ondən «Elə isə gözlərin necə açıldı?» deyə soruşdular. 11 O cavab verdi: «İsa deyilən Adam palçıq düzəldib gözlərimə sürtdü və mənə “Şiloah hovuzuna get, yuyun” dedi, mən də gedib yuyundum və gözlərim açıldı». 12 Ondən «Bəs İsa haradadır?» deyə soruşdular. O isə «bilmirəm» dedi. 13 Əvvəllər kor olan adamı fariseylərin yanına apardılar. 14 İsanın palçıq düzəldib onun gözlərini açdığı gün Şənbə günü idi. 15 Fariseylər o adamdan gözlərinin necə açıldığını soruşdular. O adam da onlara dedi: «O mənim gözlərimə palçıq qoydu, mən də yuyundum və indi görürəm». 16 Onda fariseylərdən bəzisi dedi: «Bu Adam Allahdan gəlməyib, çünki Şənbə gününə riayət etmir». Başqaları isə dedi: «Günahkar adam belə əlamətləri necə göstərə bilər?» Onların arasında fikir ayrılığı düşdü. 17 Onda yenə kor adamdan soruşdular: «Bəs sən bu Adam barədə nə deyirsən? Axı O sənin gözlərini açdı». Kor adam «O, peyğəmbərdir» dedi. 18 Yəhudi başçıları gözləri açılmış adamın ata-anasını

çağırmayınca onun kor olub gözləri açıldığına inanmadılar. **19** Ata-anasından soruşdular: «Kor doğulduğunu söylədiyiniz oğlunuz budurmu? Elə isə necə olur ki, indi görür?» **20** Ata-anası dedi: «Bilirik ki, bu bizim oğlumuzdur və kor doğulub. **21** Ancaq bilmirik ki, indi necə görür ya gözlərini kim açıb. Özündən soruşun. Həddi-bülüğa çatıb, qoy özü barədə özü danışsın». **22** Ata-anası Yəhudi başçılarından qorxduqları üçün bu sözləri söylədilər, çünki Yəhudi başçıları artıq qərara almışdılar ki, İsanın Məsih olduğunu iqrar edən hər kəs sinaqoqdan qovulsun. **23** Buna görə də o adamın ata-anası «həddi-bülüğa çatıb, özündən soruşun» dedi. **24** Yəhudi başçıları əvvəllər kor olan adamı ikinci dəfə çağırıb ona dedilər: «Allahın izzəti naminə doğru söylə. Biz bu Adamın günahkar olduğunu bilirik». **25** O da cavab verdi: «O Adamın günahkar olub-olmadığını bilmirəm. Bir şeyi bilirəm ki, əvvəl kor idim, amma indi görürəm». **26** Ondan soruşdular: «O sənə nə etdi? Gözlərini necə açdı?» **27** Onlara cavab verdi: «İndicə sizə söylədim, amma qulaq asmadınız. Niyə bunu yenə eşitmək istəyirsiniz? Bəlkə siz də Onun şagirdi olmaq istəyirsiniz?» **28** Onu söyüb dedilər: «Onun şagirdi sənsən, bizsə Musanın şagirdləriyik. **29** Biz Allahın Musa ilə danışdığını bilirik, bu Adamınsa haradan gəldiyini bilmirik». **30** O adam onlara dedi: «Qəribədir ki, siz Onun haradan gəldiyini bilmirsiniz, amma O mənim gözlərimi açdı. **31** Allahın günahkarlara qulaq asmadığını bilirik, lakin mömin olub Allahın iradəsinə əməl edən adama Allah qulaq asır. **32** Əzəldən bəri eşidilməyib ki, kimsə anadangəlmə kor bir adamın gözlərini açsın. (aiōn g165) **33** Əgər bu Adam Allahdan gəlməsaydı, heç nə edə bilməzdi». **34** Onlar o adama cavab verdilər: «Başdan-ayağa günah içində doğuldun. İndi sənmi bizə dərs verirsən?» Onda onu bayıra atdılar. **35** O adamı bayıra atdıqlarını İsa eşitdi və onu tapıb dedi: «Sən Bəşər Oğluna iman edirsənmi?» **36** O soruşdu: «Ağa, O kimdir ki, Ona iman edim?» **37** İsa ona dedi: «İndi gördüyün və səninlə danışan Adam Odur». **38** O da «ya Rəbb, iman edirəm» dedi və İsayə səcdə etdi. **39** İsa dedi: «Mühakimə etmək üçün bu

dünyaya gəldim ki, qoy görməyənlər görsün, görənlərsə kor olsun». **40** Onun yanında olan bəzi farisəylər bu sözləri eşidib «Yoxsa biz də koruq?» deyərək Ondan soruşdular. **41** İsa onlara dedi: «Əgər kor olsaydınız, günahınız olmazdı. Amma indi “görürük” dediyiniz üçün günahınız üstünüzdə qalır.

10 Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: qoyun ağılına qapıdan girməyib başqa yerdən aşan oğru və quldurdu. **2** Amma qapıdan girən qoyunların çobanıdır. **3** Keşikçi qapını onun üzünə açar və qoyunlar onun səsinə qulaq asar. O da öz qoyunlarını adları ilə çağırar və onları çölə çıxarar. **4** Öz qoyunlarının hamısını çölə çıxarandan sonra onların önündə gedər və qoyunlar da ardınca gedər, çünki onun səsinə tanıyırlar. **5** Amma yad adamın ardınca getməzlər, ondan qaçarlar, çünki yad adamların səsinə tanımazlar». **6** İsa bu məsəli onlara söylədi, amma onlar İsanın sözlərinin mənasını anlamadılar. **7** İsa yenə onlara dedi: «Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: qoyunların qapısı Mənəm. **8** Məndən əvvəl gələnlərin hamısı oğru və quldur idi, amma qoyunlar onlara qulaq asmadı. **9** Qapı Mənəm, kim Məndən girərsə, xilas olar, girib-çıxar və özünə otlaq tapar. **10** Oğru yalnız qarət etmək, öldürmək və tələf etmək üçün gəlir. Mənsə gəldim ki, onlar həyata, bol həyata malik olsun. **11** Yaxşı çoban Mənəm, yaxşı çoban qoyunlar uğrunda canını qurban verir. **12** Qoyunların çobanı olmayan muzdur isə canavarın gəldiyini görəndə onları atıb qaçar, çünki qoyunların sahibi deyil. Canavar da onları qapıb pərən-pərən salar. **13** Muzdur qaçar, çünki muzdurdur, qoyunlar üçün qayğı çəkməz. **14** Yaxşı çoban Mənəm. Necə ki Ata Məni tanıyır və Mən Atanı tanıyıram, eləcə də özümünküləri tanıyıram, özümünkülər də Məni tanıyır. Mən quzular uğrunda canımı qurban verirəm. **16** Bu ağıldan olmayan başqa quzularım var ki, onları da gətirməliyəm. Onlar da səsimi eşidəcək, beləcə tək sürü, tək Çoban olacaq. **17** Buna görə də Ata Məni sevir, çünki Mən canımı qurban verirəm ki, sonra onu geri alım. **18** Canımı Məndən heç kəs ala bilməz, amma onu Özüm verirəm. Onu verməyə də, sonra

geri almağa da ixtiyarım var. Bu əmri Atamdan almışam». **19** Bu sözlər üstündə Yəhudilər arasında yenə fikir ayrılığı düşdü. **20** Onların çoxu dedi: «Onda cin var, dəlidir. Niyə Ona qulaq asırsınız?» **21** Başqaları isə dedilər: «Bunlar cinə tutulmuş adamın sözləri deyil. Cin heç kor adamın gözlərini açə bilərmə?» **22** O vaxt Yerusəlimdə Təqdis bayramı keçirilirdi. Qış idi. **23** İsa məbədin həyətinə olan Süleymanın eyvanında gəzirdi. **24** Yəhudilər İsanın ətrafına yığılıb Ona dedilər: «Nə vaxta qədər ürəyimizi intizarda saxlayacaqsan? Əgər Sən Məsihsənsə, bizə açıq söylə». **25** İsa onlara cavab verdi: «Sizə söylədim, ancaq buna inanmırsınız. Atamın adı ilə gördüyüm işlər Mənim barəmdə şəhadət edir. **26** Amma siz inanmırsınız, çünki Mənim quzularımdan deyilsiniz. **27** Quzularım səsimi eşidir, Mən də onları tanıyıram və Mənim ardımcı gəlirlər. **28** Mən onlara əbədi həyat verirəm. Onlar heç vaxt həlak olmayacaq və heç kim onları əlimdən qapmayacaq. (aiōn g165, aiōnios g166) **29** Onları Mənə verən Atam hamıdan böyükdür. Onları heç kim Atanın əlindən qapa bilməz. **30** Mən və Ata birik». **31** Yəhudilər yenə yerdən daş götürdülər ki, Onu daşqalaq etsinlər. **32** İsa onlara dedi: «Sizə Atadan gələn çoxlu yaxşı iş göstərdim. Siz bunların hansına görə Məni daşqalaq etmək istəyirsiniz?» **33** Yəhudilər Ona cavab verdilər: «Səni yaxşı işinə görə deyil, insan olduğun halda Özünü Allah sayaraq küfr etdiyinə görə daşqalaq edirik». **34** İsa onlara dedi: «Məgər sizin öz Qanununuzda yazılmayıb ki, “demişəm: «Siz allahlarsınız»? **35** Allah Öz kəlamını göndərdiyi adamlara “allahlarsınız” deyir. Mükəddəs Yazı ki pozula bilməz. **36** Bəs siz niyə “Allahın Oğluyam” dediyim üçün Mənə – Atanın təqdis edib dünyaya göndərdiyi Şəxsə “küfr edirsən” deyirsiniz? **37** Əgər Atamın işlərini görmürəmsə, Mənə inanmayın. **38** Amma bu işləri görürəmsə, Mənə inanmasanız da, bunlara inanın. Onda Atanın Məndə, Mənim də Atada olduğumu anlayıb bilərsiniz». **39** Onlar yenə İsanı tutmağa çalışdı, amma O, əllərindən sıyrılıb çıxdı. **40** İsa yenə İordanın o biri sahilinə, Yəhyanın əvvəllər vəftiz etdiyi yerə getdi və orada qaldı. **41** Çoxlu adam Onun yanına gəlib

dedi: «Yəhya heç bir əlamət göstərməsə də, onun bu Adam barədə dediyi bütün sözlər doğru çıxdı». **42** Bir çox adam da orada İsaya iman etdi.

11 Lazar adlı bir adam xəstələnmişdi. O, Məryəmlə bacısı Martanın yaşadığı Bet-Anya kəndindən idi. **2** Rəbbin üzərinə ətirli yağ çəkib ayaqlarını saçları ilə silən həmin Məryəm idi. Xəstələnən Lazar onun qardaşı idi. **3** Bu səbəbdən iki bacı «ya Rəbb, sevdiiyin adam xəstədir» deyə İsaya xəbər göndərdi. **4** İsa bunu eşidib dedi: «Bu xəstəliyin nəticəsi ölüm yox, Allahın izzəti və Allah Oğlunun bununla izzət qazanması olacaq». **5** İsa Martanı, onun bacısını və Lazarı sevirirdi. **6** Buna görə də Lazarın xəstələndiyini eşidəndə olduğu yerdə daha iki gün qaldı. **7** Sonra isə şagirdlərə «yenə Yəhudeyaya gedək» dedi. **8** Şagirdlər Ona dedilər: «Rəbbi, oradakı Yəhudilər bir az əvvəl Səni daşqalaq etməyə çalışırdı. Sən yenə də oraya qayıdırsan?» **9** İsa cavab verdi: «Gündə on iki saat yoxdurmu? Kim gündüz vaxtı gəzərsə, büdreməz, çünki bu dünyanın nurunu görür. **10** Lakin kim gecə vaxtı gəzərsə, büdreyər, çünki daxilində nur yoxdur». **11** İsa bu sözləri söylədikdən sonra onlara dedi: «Dostumuz Lazar uyuyub. Mən onu oyatmaq üçün gedirəm». **12** Onda şagirdlər Ona dedilər: «Əgər uyuyubsa, sağalacaq». **13** İsa onun ölümü barədə danışmışdı, amma onlar elə bildilər ki, yuxuya getdiyini söyləyib. **14** Onda İsa onlara açıqca dedi: «Lazar ölüb. **15** Mən də sizin uğrunuzda, iman etməyiniz üçün orada olmadığımı sevinirəm. Amma gəlin onun yanına gedək». **16** «Əkiz» adlanan Tomas o biri şagirdlərə dedi: «Biz də gedək ki, Onunla ölək». **17** İsa gəlib Lazarın artıq dörd gündən bəri qəbirdə olduğunu bildi. **18** Bet-Anya ilə Yerusəlim arasında on beş stadi məsafə var idi. **19** Bir çox Yəhudi Marta və Məryəmə qardaşlarının ölümünə görə təsəlli verməyə gəlmişdi. **20** Marta İsanın gəldiyini eşidəndə Onu qarşılamağa çıxdı, ancaq Məryəm evdə oturmuşdu. **21** Marta İsaya dedi: «Ya Rəbb, əgər Sən burada olsaydın, qardaşım ölməzdi.

22 Ancaq bilirəm ki, Sən indi də Allahdan nə diləsən, O Sənə verəcək». 23 İsa ona «qardaşın diriləcək» dedi. 24 Marta Ona dedi: «Bilirəm ki, dirilmə zamanı, son gündə o da diriləcək». 25 İsa ona dedi: «Dirilmə və həyat Mənəm. Mənə iman edən ölsə də, yaşayar, 26 yaşayıb Mənə iman edən də heç vaxt ölməz. Buna inanırsanmı?» (aiön q165) 27 Marta Ona cavab verdi: «Bəli, ya Rəbb, inanıram ki, dünyaya gəlməli olan Allahın Oğlu Məsih Sənsən». 28 Marta bunu söylədikdən sonra gedib bacısı Məryəmi gizlicə çağırdı və dedi: «Müəllim buradadır, səni çağırır». 29 Məryəm bunu eşidən kimi tez qalxıb İsanın yanına getdi. 30 İsa hələ kəndə girməyib Martanın Onu qarşıladığı yerdə qalmışdı. 31 Məryəmlə birgə evdə olan və ona təsəlli verən Yəhudilər qadının tez qalxıb bayıra çıxdığını görəndə elə bildilər ki, ağlamaq üçün qəbirin yanına gedir. Buna görə də onun ardınca getdilər. 32 Məryəm İsanın olduğu yerə gəlib Onu gördü və ayaqlarına düşüb dedi: «Ya Rəbb, əgər Sən burada olsaydın, qardaşım ölməzdi». 33 İsa onun və yanında gələn Yəhudilərin ağladığını görəndə əhvalı pozuldu və təlaşa düşdü. 34 İsa onlardan «Mərhumu haraya qoymusunuz?» deyə soruşdu. Ona «Ağa, gəl bax» dedilər. 35 İsa ağladı. 36 Onda Yəhudilər «Bax onu necə də sevirmiş!» söylədilər. 37 Lakin onlardan bəzisi dedi: «Korun gözlərini açan bu Şəxs bir şey edə bilməzdi ki, bu adam ölməsin?» 38 O zaman İsa yenə əhvalı pozulmuş halda qəbirin yanına gəldi. Qəbir bir mağara idi və ağzına daş qoyulmuşdu. 39 İsa «daşı götürün» dedi. Mərhumun bacısı Marta Ona dedi: «Ya Rəbb, artıq iyənib, çünki öldüyü dörd gündür». 40 İsa dedi: «Axı Mən sənə söyləmədimmi, iman etsən, Allahın izzətini görəcəksən?» 41 Beləcə daşı götürdülər. İsa da başını yuxarı qaldırıb dedi: «Ey Ata, Məni eşitdiyin üçün Sənə şükür edirəm. 42 Bilirəm ki, Məni həmişə eşidirsən. Lakin bunu ətrafımda duran xalq üçün söylədim ki, Məni Sən göndərdiyinə inansınlar». 43 Bu sözləri söylədikdən sonra «Lazar, bayıra çıx!» deyə bərkdən qışqırdı. 44 Ölü də bayıra çıxdı. Onun əl-ayağı sarğılarla və üzü dəsmalla bağlanmışdı. İsa onlara «onu açın və buraxın getsin» dedi.

45 Onda Məryəmin yanına gələn və İsanın nə etdiyini görən Yəhudilərin bir çoxu Ona iman etdi. 46 Lakin onlardan bəzisi fariseylərin yanına gedib İsanın nə etdiyini onlara danışdı. 47 Onda başçı kahinlər və fariseylər Ali Şuranı toplayıb dedilər: «Nə edək? Bu Adam çoxlu əlamət göstərir. 48 Əgər Ona mane olmasaq, hamı Ona iman edəcək. Romalılar da gəlib məbədimizi və millətimizi məhv edəcək». 49 Orada olanlardan biri, həmin il baş kahin olan Qayafa onlara dedi: «Siz heç nə bilmirsiniz. 50 Başa düşmürsünüz ki, bütün bu millətin məhv olmağındansa bir Adamın xalq uğrunda ölməsi sizin üçün daha yaxşıdır?» 51 O bu sözləri özündən söyləmədi, lakin o il baş kahin olduğu üçün peyğəmbərlik edib xəbər verdi ki, İsa bu millətin uğrunda – 52 təkcə millətin uğrunda deyil, Allahın hər tərəfə səpələnmiş övladlarını bir yerə toplamaq üçün öləcək. 53 Beləcə o gündən etibarən İsanı öldürməyi qərara aldılar. 54 Buna görə də İsa daha Yəhudilərin arasında açıq gəzmirdi. Oradan çöllüyə yaxın diyara, Efrayim adlanan şəhərə getdi və şagirdlərlə orada qaldı. 55 Yəhudilərin Pasxa bayramı yaxınlaşırdı. Çoxlu adam paklanmaq üçün Pasxadan qabaq kəndlərdən Yerusəlimə getdi. 56 Onlar İsanı axtarırdılar və məbəddə dayanıb bir-birlərinə deyirdilər: «Necə fikirləşirsiniz? O, bayrama heç gəlməyəcəkmi?» 57 Başçı kahinlər və fariseylər Onu tutmaq məqsədi ilə «harada olduğunu kim bilir, göstərsin» deyə əmr vermişdilər.

12 Pasxadan altı gün əvvəl İsa Bet-Anyaya gəldi. İsanın ölümlər arasından diriltiyi Lazar da orada idi. 2 Orada İsanın şərəfinə ziyafət verdilər. Marta xidmət edirdi. Lazar da İsa ilə birgə süfrə arxasında oturanların arasında idi. 3 Məryəm isə bir litra çox qiymətli xalis nard yağını götürərək İsanın ayaqlarına çəkib onları saçları ilə sildi. Yağın ətri evi бүürdü. 4 Lakin İsanın şagirdlərindən biri, Ona xəyanət edəcək Yəhuda İskariyot dedi: 5 «Nə üçün bu ətir üç yüz dinara satılıb yoxsullara verilmədi?» 6 Bu sözü yoxsulların qayğısına qaldığı üçün deyil, oğru olduğuna görə söylədi,

çünkü özündə olan pul qutusuna qoyulanların bir hissəsini oğurlayırdı. 7 Onda İsa dedi: «Qadını rahat burax, qoy bunu Mənim dəfn günüm üçün saxlasın. 8 Çünki yoxsullar həmişə sizin yanınızdadır, Mənsə həmişə yanınızda olmayacağam». 9 Yəhudilərdən böyük bir kütlə İsanın orada olduğunu öyrənəndə həm İsaya görə, həm də Onun ölülər arasından diriltiyi Lazarı görmək üçün oraya gəldi. 10 Onda başçı kahinlər öz aralarında Lazarı da öldürməyi qərara aldılar. 11 Çünki Lazara görə çoxlu Yəhudi gedib İsaya iman edirdi. 12 Ertəsi gün bayrama gələn böyük kütlə İsanın Yerusəlimə gələcəyini eşidəndə 13 xurma budaqları götürərək Onu qarşılamğa çıxdı. Onlar «Hosanna! Rəbbin ismi ilə gələn İsrailin Padşahına alqış olsun!» deyə qışqırırdı. 14 İsa bir sipa tapıb belinə mindi. Necə ki yazılıb: 15 «Ey Sion qızı, qorxma. Bax Padşahın bir sıpayı minib gəlir». 16 Şagirdləri o zaman bu şeyləri anlamadılar. Lakin İsa izzətlənəndən sonra barəsində bunun yazıldığını və xalqın Ona nə etdiyini yada saldılar. 17 İsanın Lazarı qəbirdən çağırıp ölülər arasından diriltiyi zaman Onun yanında olan camaat buna şahid idi. 18 Xalq İsanın bu əlaməti göstərdiyini eşitmişdi, buna görə də Onu qarşılamğa çıxdı. 19 Bu səbəbdən fariseylər bir-birlərinə dedilər: «Baxın əlinizdən bir iş gəlmir. Artıq aləm Onun ardınca getdi». 20 Bayramda Yerusəlimə ibadətə gələnlər arasında bəzi Yunanlar da var idi. 21 Onlar Qalileyanın Bet-Sayda şəhərindən olan Filipin yanına gəlib «ağa, biz İsanı görmək istəyirik» deyə ondan xahiş etdilər. 22 Filip gəlib Andreyə söylədi, Andrey və Filip də birgə gəlib İsaya xəbər verdilər. 23 İsa cavabında dedi: «Bəşər Oğlunun izzətlənmək vaxtı gəldi. 24 Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: əgər bir buğda dənəsi torpağa düşüb ölmürsə, tək qalır, amma ölürsə, çoxlu məhsul verir. 25 Öz canını sevən kəs onu itirər, bu dünyada canı üçün qayğı çəkməyənsə onu əbədi həyat üçün qoruyar. (aiōnios g166) 26 Kim Mənə xidmət etmək istəsə, ardınca gəlsin. Mən harada olacağamsa, Mənim xidmətçim də orada olacaq. Kim Mənə xidmət etsə, Ata ona hörmət edəcək. 27 İndi ürəyim tələş keçirir. Nə deyim? “Ey Ata, Məni bu andan

xilas et” deyimmimi? Lakin Mən elə bu an üçün gəldim. 28 Ey Ata, Öz adını izzətləndir!» Bunun cavabında göydən «Öz adımı izzətləndirdim, yenə də izzətləndirəcəyəm» deyə bir səs gəldi. 29 Orada duran xalqın bir qismi «göy guruldadı» dedi, başqaları isə «Onunla bir mələk danışdı» söylədi. 30 İsa cavab verdi: «Bu səs Mənim üçün deyil, sizin üçün gəldi. 31 İndi isə bu dünyaya hökm veriləcək və bu dünyanın hökmdarı bayıra atılacaq. 32 Mən yerdən yuxarı qaldırılsam, bütün insanları Özümə cəzb edəcəyəm». 33 İsa bu sözü söyləməklə necə bir ölümlə öləcəyinə işarə etdi. 34 Xalq Onun cavabında dedi: «Qanundan eşitdiyimizə görə Məsih əbədi qalacaq. Bəs Sən niyə “Bəşər Oğlu yuxarı qaldırılmalıdır” deyirsən? Bu Bəşər Oğlu kimdir?» (aiōn g165) 35 Onda İsa onlara dedi: «Qısa bir müddət də nur sizin aranızda olacaq. Nurunuz olarkən gəzin ki, sizi qaranlıq tutmasın. Çünki qaranlıqda gəzən hara getdiyini bilməz. 36 Nurunuz var ikən nura iman edin ki, nur övladları olasınız». İsa bu sözləri söyləyəndən sonra gedib onlardan gizləndi. 37 Onların qabağında bu qədər əlamət göstərdiyi halda yenə Ona iman etmirdilər. 38 Bunlar ona görə baş verdi ki, Yeşaya peyğəmbərin bu sözləri yerinə yetsin: kimə zühur oldu?» 39 Onlar iman edə bilmirdilər, ona görə ki Yeşaya başqa yerdə deyib: 40 «Allah onların gözlərini kor etdi Və ürəklərini kütləşdirdi ki, Gözləri ilə görməsinlər, Ürəkləri ilə anlamasınlar Və Mənə sarı dönməsinlər ki, Mən onlara şəfa verim». 41 Yeşaya İsanın ehtişamını gördüyü üçün bu sözləri deyərək Onun barəsində danışdı. 42 Bununla bərabər, rəhbərlərdən bir çoxu İsaya iman etdi, lakin sinaqoqdan qovulmasınlar deyə fariseylərə görə bunu açıq bildirmədilər. 43 Çünki insanlardan izzət qazanmağı Allahdan izzət almaqdan artıq sevdilər. 44 İsa nida edib dedi: «Mənə iman edən Mənə deyil, Məni Göndərənə iman edir. 45 Məni görən də Məni Göndərəni görür. 46 Mən dünyaya nur olub gəldim ki, Mənə iman edən hər kəs qaranlıqda qalmasın. 47 Kim sözlərimi eşidib onlara riayət etməzsə, Mən onu mühakimə etmərəm, çünki dünyanı mühakimə etmək üçün

deyil, onu xilas etmək üçün gəldim. **48** Məni rədd edib sözlərimi qəbul etməyəni mühakimə edən bir şey var: bu da Mənim söylədiyim sözdür ki, son gündə onu mühakimə edəcək. **49** Çünki Mən Özümədən söyləmədim, Məni göndərən Ata nə deyəcəyim və nə söyləyəcəyim haqqında Mənə əmr verdi. **50** Mən bilirəm ki, Onun əmri əbədi həyatdır. Beləcə Mənim söylədiklərimi Ata Mənə necə dedisə, eləcə də söyləyirəm».

(aiōnios gl166)

13 Pasxa bayramı ərəfəsi idi. İsa artıq bu dünyadan ayrılıb Atanın yanına gedəcəyi məqamın gəldiyini bilirdi. O, dünyada Özünə məxsus olanları həmişə sevmişdi və axıra qədər də sevdi. **2** Axşam yeməyi zamanı iblis artıq Ona xəyanət etmək fikrini Şimon İskaryot oğlu Yəhudanın ürəyinə qoymuşdu. **3** İsa Atanın hər şeyi Onun ixtiyarına verdiyini, Allahdan gəldiyini və Allahın yanına qayıdacağını bilirdi. **4** O, süfrədən qalxıb üst paltarını bir yana qoydu və bir dəsmal götürüb belinə bağladı. **5** Sonra ləyəne su töküüb şagirdlərin ayaqlarını yumağa və belinə bağladığı dəsmalla silməyə başladı. **6** İsa Şimon Peterə yaxınlaşanda o, İsaya «Ya Rəbb, Sənmi mənim ayaqlarımı yuyacaqsan?» dedi. **7** İsa cavabında ona dedi: «Mənim nə etdiyimi sən indi bilməzsən, amma sonra anlayacaqsan». **8** Peter Ona dedi: «Mənim ayaqlarımı heç vaxt yumayacaqsan!» İsa ona cavab verdi: «Əgər səni yumasam, Mənim yanımda yerin olmaz». (aiōn gl165) **9** Şimon Peter Ona dedi: «Ya Rəbb, təkcə ayaqlarımı deyil, əllərimi və başımı da yu». **10** İsa ona dedi: «Çimmiş adam üçün təkcə ayaqlarını yumaq kifayətdir, çünki başdan-başa təmizdir. Siz də təmizsiniz, amma hamınız yox». **11** Çünki Ona kimin xəyanət edəcəyini bilirdi, buna görə də «hamınız təmiz deyilsiniz» söylədi. **12** İsa onların ayaqlarını yuduqdan sonra paltarını geyindi və yenə süfrəyə oturaraq onlara dedi: «Mənim sizə nə etdiyimi bilirsinizmi? **13** Siz Məni “Müəllim” və “Rəbb” deyə çağırırsınız və doğru deyirsiniz, çünki Mən elə Oyam. **14** İndi ki Mən Rəbb və Müəllim olduğum halda sizin ayaqlarınızı yudum, siz də bir-birinizin ayaqlarını yumalısınız. **15** Çünki sizə nümunə göstərdim ki, Mənim sizə etdiyimi

siz də bir-birinizə edəsiniz. **16** Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: qul ağasından, elçi də onu göndərəndən üstün deyil. **17** Əgər bu şeyləri bilib onlara əməl edirsinizsə, bəxtiyarsınız. **18** Hamınız barədə söyləmirəm. Mən Öz seçdiklərimi tanıyıram. Amma qoy “çörəyimi yeyən Mənə xəyanət etdi” deyən Müqəddəs Yazı yerinə yetsin. **19** İndi bu şeylər baş verməzdən əvvəl sizə bunları söyləyirəm ki, baş verəndə inanasınız: Mən Oyam. **20** Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: Mənim göndərdiyim bir nəfəri qəbul edən şəxs Məni qəbul edər, Məni qəbul edən də Məni Göndərəni qəbul edər». **21** İsa bu sözləri söylədikdən sonra ürəyi təlaşa düşdü və şəhadət edib dedi: «Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: sizlərdən biri Mənə xəyanət edəcək». **22** Şagirdlər Onun kimin barəsində danışdığını bilməyib çaşqınlıq içində qalaraq bir-birlərinə baxırdılar. **23** Şagirdlərindən biri – İsanın sevimli şagirdi Onun köksünə sığınmışdı. **24** Şimon Peter həmin şagirdə işarə etdi ki, kimin barəsində danışdığını Ondan soruşsun. **25** Həmin şagird İsanın sinəsinə əylərək Ondan soruşdu: «Ya Rəbb, o kimdir?» **26** İsa cavab verdi: «Bu çörək tikəsini batırıb kimə versəm, odur». Tikəni batırıb Şimon İskaryot oğlu Yəhudaya verdi. **27** Yəhuda tikəni alan kimi Şeytan onun içinə girdi. İsa ona «Nə edəcəksənsə, tez et!» dedi. **28** İsanın bunu niyə ona söylədiyini süfrədə oturanların heç biri başa düşmədi. **29** Pul qutusu Yəhudada olduğu üçün bəziləri güman etdi ki, İsa ona «bayrama bizə lazım olan şeyləri al» yaxud «yoxsullara bir şey ver» deyir. **30** Yəhuda tikəni alan kimi dərhal bayıra çıxdı. Artıq gecə idi. **31** O çıxandan sonra İsa dedi: «İndi Bəşər Oğlu izzətləndi və Allah da Onda izzətləndi. **32** İndi ki Allah Onda izzətləndi, Allah da Onu Özündə izzətləndirəcək, tezliklə izzətləndirəcək. **33** Ey övladlarım! Az bir müddət də sizinlə olacağam. Siz Məni axtaracaqsınız. Yəhudilərə “Mənim getdiyim yerə siz gələ bilməzsınız” dediyim kimi indi sizə də bunu söyləyirəm. **34** Sizə yeni bir əmr verirəm: bir-birinizi sevin, Mən sizi sevdiyim kimi siz də bir-birinizi sevin. **35** Əgər bir-birinizə məhəbbətiniz olsa, bütün insanlar

biləcək ki, siz Mənim şagirdlərimsiniz». 36 Şimon Peter İsadan soruşdu: «Ya Rəbb, hara gedirsən?» İsa cavab verdi: «Getdiyim yerə indi ardımca gələ bilməzsən, amma sonra ardımca gələcəksən». 37 Peter Ona dedi: «Ya Rəbb, niyə indi ardınca gələ bilmərəm? Sənin üçün canımı qurban verərəm». 38 İsa ona dedi: «Mənim üçün canını qurban verərsənmi? Doğrusunu, doğrusunu sənə deyirəm: xoruz banlamazdan əvvəl sən Məni üç dəfə inkar edəcəksən.

14 Qoy ürəyiniz təlaşa düşməsin. Allaha iman edin, Mənə də iman edin. 2 Atamın evində çoxlu məskən var. Əgər olmasaydı, sizə dəyərdim ki, sizin üçün yer hazırlamağa gedirəm? 3 Gedib sizin üçün yer hazırlayandan sonra yenə gəlib sizi Öz yanıma götürəcəyəm ki, Mənim olduğum yerdə siz də olasınız. 4 Gedəcəyim yərə aparın yolu tanıyırsınız». 5 Tomas İsaya dedi: «Ya Rəbb, hara gedəcəyini bilmirik, yolu necə tanıya bilərik?» 6 İsa ona dedi: «Yol, həqiqət və həyat Mənəm. Mənim vasitəm olmadan heç kim Atanın yanına gələ bilməz. 7 Əgər Məni tanısaydınız, Atamı da tanıyardınız. İndidən siz Onu tanıyırsınız, Onu görmüsünü». 8 Filip Ona dedi: «Ya Rəbb, Atanı bizə göstər, bu bizim üçün kifayətdir». 9 İsa ona dedi: «Xeyli müddətdir ki, Mən sizinləyəm, Məni tanımadınmı, Filip? Məni görən, Atanı görmüş olur. Bəs sən niyə “Atanı bizə göstər” deyirsən? 10 Mənim Atada, Atanın da Məndə olduğuna inanmırsanmı? Sizə söylədiyim sözləri Özümdən söyləmirəm, Məndə olan Ata Öz işlərini görür. 11 Mən Atadayam, Ata da Məndədir, bu sözümə inanın. Heç olmasa o işlərə görə inanın. 12 Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: Mənə iman edən şəxs Mənim etdiyim işləri özü də edəcək, hətta bunlardan da artığını edəcək. Çünki Mən Atanın yanına gedirəm 13 və Mənim adımla hər nə diləsəniz, onu edəcəyəm ki, Ata Oğulda izzətlənsin. 14 Əgər Mənim adımla Məndən bir şey diləsəniz, onu edəcəyəm. 15 Əgər Məni sevirsinizsə, əmrlərimə riayət edəcəksiniz. 16 Mən də Atadan xahiş edəcəyəm və O sizə başqa bir Vəsətətçi göndərəcək ki, daim sizinlə olsun. (aifn g165) 17 O, həqiqət Ruhudur. Onu dünya qəbul edə bilməz, çünki Onu nə görür, nə də tanıyır. Sizsə Onu tanıyırsınız,

çünki sizinlə qalır və daxilinizdə olacaq. 18 Sizi yetim qoymaram, yanınıza gələcəyəm. 19 Az bir müddətdən sonra dünya daha Məni görməyəcək, amma siz Məni görəcəksiniz. Mən yaşadığım üçün siz də yaşayacaqsınız. 20 O gün biləcəksiniz ki, Mən Atamdayam, siz Məndəsiniz və Mən sizdəyəm. 21 Kim əmrlərimə bağlı qalıb onlara riayət edirsə, Məni sevən odur. Məni sevəni Atam sevəcək. Mən də onu sevib Özümü ona zahir edəcəyəm». 22 İskaryot deyil, o biri Yəhuda Ona dedi: «Ya Rəbb, necə olacaq ki, Özünü dünyaya deyil, bizə zahir edəcəksən?» 23 İsa ona cavab verdi: «Kim Məni sevsə, sözümə riayət edər, Atam da onu sevər və Biz onun yanına gəlib onunla məskən salırıq. 24 Məni sevməyənsə sözlərimə riayət etməz. Eşitdiyiniz söz Mənim deyil, Məni göndərən Atanın sözüdür. 25 Hələ yanınızda qalarkən sizə bu sözləri söylədim. 26 Lakin Vəsətətçi – Atanın Mənim adımla göndərəcəyi Müqəddəs Ruh hər şeyi sizə öyrədəcək və söylədiyim bütün sözləri yadınıza salacaq. 27 Aranızda sülh qoyub gedirəm, Öz sülhümü sizə verirəm. Mən onu sizə dünyanın verdiyi kimi vermirəm. Qoy ürəyiniz təlaşa düşməsin və qorxmayın. 28 Sizə “indi gedirəm, sonra yenə yanınıza gələcəyəm” söylədiyimi eşitdiniz. Əgər Məni sevsəydiniz, Atanın yanına gedəcəyimə sevinərdiniz, çünki Ata Məndən üstündür. 29 Bunu indi öncədən sizə söylədim ki, baş verəndə buna inanasınız. 30 Daha sizinlə çox danışmayacağam, çünki bu dünyanın hökmdarı gəlir. Onun Mənim üzərimdə heç bir səlahiyyəti yoxdur. 31 Ancaq dünya bilməlidir ki, Mən Atanı sevirəm və Ata Mənə nə əmr etdisə, ona əməl edirəm. İndi isə qalxın buradan gedək.

15 Mən həqiqi Meynəyəm, Atam da Bağbandır. 2 Məndə olub bəhrə verməyən hər budağı Atam qoparır. Bəhrə verən hər budağı isə budaıyb təmizləyir ki, daha çox bəhrə versin. 3 Sizə söylədiyim söz sayəsində siz artıq təmizsiniz. 4 Məndə qalın, Mən də sizdə qalım. Budaq meynədə qalmasa, özündən bəhrə vermədiyi kimi siz də Məndə qalmasanız, bəhrə verə bilməzsınız. 5 Meynə Mənəm, sizsə budaqlarsınız. Kim Məndə qalsa, Mən də onda

qalsam, çoxlu bəhrə verər, çünki Mənsiz heç nə edə bilməzsiz. **6** Kim Məndə qalmasa, budaq kimi kənara atılıb quruyar. Belə budaqlar yığılıb oda atılaraq yanar. **7** Əgər Məndə qalsanız və sözlərim sizdə qalsa, nə istəyirsinizsə, diləyin, sizə veriləcək. **8** Sizin çoxlu bəhrə verərək Mənim şagirdlərim olmağınızla Atam izzətlənir. **9** Ata Məni sevdiyi kimi Mən də sizi sevdim. Mənim məhəbbətimdə qalın. **10** Əgər əmrlərimə riayət etsəniz, Mənim məhəbbətimdə qalacaqsınız, necə ki Mən Atamın əmrlərinə riayət edərək Onun məhəbbətində qalıram. **11** Bu sözləri sizə söylədim ki, sevincim sizdə olsun və sevinciniz kamil olsun. **12** Mənim əmrim belədir: Mən sizi sevdiyim kimi siz də bir-birinizi sevin. **13** Heç kəsin məhəbbəti dostları uğrunda canını qurban verən adamın məhəbbətindən üstün ola bilməz. **14** Əgər sizə əmr etdiyim şeylərə əməl etsəniz, siz Mənim dostlarımsınız. **15** Artıq sizə qul demirəm, çünki qul ağasının nə etdiyini bilmir. Mən sizə dost deyirəm, çünki Atamdan eşitdiyim bütün sözləri sizə bildirdim. **16** Siz Məni seçmədiniz, Mən sizi seçib təyin etdim ki, gedib bəhrə verəsiniz və bəhrəniz çox qalsın. Beləcə Mənim adımla Atadan nə diləyirsinizsə, O sizə verəcək. **17** Beləliklə, sizə əmr edirəm: bir-birinizi sevin. **18** Əgər dünya sizə nifrət edərsə, onda yada salın ki, sizdən əvvəl Mənə nifrət edib. **19** Əgər dünyadan olsaydınız, dünya özündən olan sözləri sevdirdi. Amma siz dünyadan deyilsiniz, Mən sizi dünyadan seçdim, buna görə dünya sizə nifrət edir. **20** Mənim sizə söylədiyim sözü yadınıza salın: “Qul ağasından üstün deyil”. Əgər Məni təqib etdilsə, sizi də təqib edəcəklər, Mənim sözümə riayət etdilsə, sizin də sözünüze riayət edəcəklər. **21** Lakin bunların hamısını sizə Mənim adıma görə edəcəklər, çünki Məni Göndərəni tanıyırlar. **22** Əgər gəlib onlara söyləməsəydim, günahları olmazdı, amma indi günahları üçün bəhanələri yoxdur. **23** Mənə nifrət edən Atama da nifrət edir. **24** Əgər Məndən başqa heç kəsin etmədiyi işləri onların arasında etməsəydim, günahları olmazdı. Amma indi Mənim nə etdiyimi gördülər, həm Mənə, həm də Atama nifrət etdilər. **25** Lakin bu ona

görə baş verdi ki, öz Qanunlarında yazılan “Mənə nahaqdan nifrət etdilər” sözü yerinə yetsin. **26** Atadan sizə göndərəcəyim Vəsətətçi – Atanın yanından çıxan həqiqət Ruhu gəldiyi zaman Mənim barəmdə şəhadət edəcək. **27** Siz də şəhadət edəcəksiniz, çünki başlanğıcdan Mənimlə birlikdəsiniz.

16 Büdrəməyəsiz deyə bunları sizə söylədim. **2** Sizi sinaqoqlardan qovacaqlar. Hətta o zaman gəlir ki, sizi öldürən hər kəs Allaha xidmət etdiyini zənn edəcək. **3** Onlar bunları edəcəklər, çünki nə Atanı, nə də Məni tanıdılar. **4** İndi bu şeyləri sizə bildirdim ki, vaxtı gələndə sizə söylədiyimi yada salasınız. Əvvəldən bunları sizə söyləmədim, çünki sizinlə birlikdə idim. **5** İndi isə Məni Göndərənin yanına gedirəm və heç biriniz Məndən “Hara gedirsən?” deyə soruşmur. **6** Amma sizə bu şeyləri söylədiyim üçün ürəyiniz kədərlə doldu. **7** Bununla belə, Mən sizə həqiqəti söyləyirəm: Mənim getməyim sizin xeyrinizədir. Çünki getməsəm, Vəsətətçi yanınıza gəlməz, amma getsəm, Onu sizə göndərəcəyəm. **8** O gələndə günah, salehlik və mühakimə barədə dünyanı ifşa edəcək: **9** günah barədə, çünki Mənə iman etmirlər; **10** salehlik barədə, çünki Atanın yanına gedirəm və daha Məni görməyəcəksiniz; **11** mühakimə barədə, çünki bu dünyanın hökmdarı mühakimə olunub. **12** Hələ sizə söylənəcək çoxlu sözüm var, amma indi bunlar ağılınıza sığmaz. **13** Lakin O – həqiqət Ruhu gələndə sizə hər həqiqətə yol göstərəcək. Çünki heç nəyi Özündən söyləməyəcək, nə eşidirsə, onu söyləyəcək və gələcəyi sizə bildirəcək. **14** O Məni izzətləndirəcək, çünki Mənim olandan götürüb sizə bildirəcək. **15** Atanın hər nəyi varsa, Mənimdir. Buna görə də “Mənim olandan götürüb sizə bildirəcək” söylədim. **16** Az bir müddətdən sonra Məni artıq görməyəcəksiniz, az bir müddətdən də sonra Məni yenə görəcəksiniz». **17** O vaxt İsanın bəzi şagirdləri bir-birinə dedilər: «“Az bir müddətdən sonra Məni görməyəcəksiniz, az bir müddətdən də sonra yenə görəcəksiniz” və “çünki Atanın yanına gedirəm” sözlərinin mənası nədir?” **18** Öz aralarında soruşdular:

«Söylədiyi “az bir müddət” nə deməkdir? Nə dediyini anlamırıq». 19 İsa Ondan soruşmaq istədiklərini bilib onlara dedi: «“Az bir müddətdən sonra Məni görməyəcəksiniz, az bir müddətdən də sonra yenə görəcəksiniz” sözüm barədəmi bir-birinizdən soruşursunuz? 20 Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: siz ağlayıb nalə çəkəcəksiniz, dünya isə sevinəcək; siz kədərlənəcəksiniz, amma kədəriniz sevinçə dönəcək. 21 Qadın doğuş zamanı kədərlənər, çünki vaxtı çatıb. Amma uşağı doğandan sonra dünyaya bir insan gətirməyinin sevincinə görə çəkdiyi ağrını yaddan çıxarar. 22 Beləcə siz də indi kədərlisiniz. Lakin Mən sizi yenə görəcəyəm, onda ürəyiniz sevinəcək və heç kəs sevincinizi sizdən ala bilməyəcək. 23 O gün Məndən heç nə soruşmayacaqsınız. Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: Mənim adımla Atadan nə diləyirsinizsə, O sizə verəcək. 24 İndiyə qədər Mənim adımla heç nə diləmədiniz. Diləyin, alacaqsınız, ta ki sevinciniz kamil olsun. 25 Sizə bu şeyləri məsəllərlə söylədim. İndi elə bir zaman gəlir ki, daha məsəllərlə sizinlə danışmayacağam, amma Ata barədə sizə açıq danışacağam. 26 O gün siz Mənim adımla diləyəcəksiniz. Mən sizin barənizdə Atadan bir şey xahiş edəcəyimi söyləmirəm. 27 Axı Ata Özü sizi sevir, çünki siz Məni sevdiniz və Mənim Allahın yanından gəldiyimə inandınız. 28 Atanın yanından dünyaya gəldim, yenə dünyanı tərk edib Atanın yanına gedirəm». 29 Şagirdləri dedi: «Budur, indi açıq danışırısan, heç bir məsəl söyləmirsən. 30 İndi anlayırıq ki, Sən hər şeyi bilirsən və heç kəsən Səndən soruşmasına ehtiyacın yoxdur. Buna görə də Allahdan gəldiyinə inanırıq». 31 İsa onlara dedi: «İndi inanırsınızmı? 32 Budur, hər birinizin dağılıb öz evinə gedəcəyiniz və Məni tək qoyacağınız vaxt gəlir və artıq gəlib. Amma Mən tək deyiləm, çünki Ata Mənimlədir. 33 Məndə sülhünüz olsun deyə bunları sizə söylədim. Dünyada əziyyətiniz var, amma cəsarətli olun! Mən dünyaya qalib gəldim».

17 İsa bunları söylədikdən sonra başını göyə qaldırıb dedi: «Ey Ata, vaxt gəldi; Öz Oğlunu izzətləndir ki, Oğul da Səni izzətləndirsin. 2 Sən

Ona bütün bəşər üzərində səlahiyyət verdin ki, Ona verdiyin şəxslərin hamısına əbədi həyat versin. (aiōnios g166) 3 Əbədi həyat da budur ki, Səni – yeganə həqiqi Allahı və göndərdiyin İsa Məsihi tanısinlar. (aiōnios g166) 4 Mən yerinə yetirməyi tapşırtdığım işi tamamlamaqla Səni yer üzündə izzətləndirdim. 5 Ey Ata, dünya yaranmazdan əvvəl Mən Sənin yanında olarkən malik olduğum izzəti indi Mənə Öz yanında ver. 6 Dünyadan Mənə verdiyin adamlara Sənin adını aşkar etdim. Onlar Sənininki idi. Sən onları Mənə verdin və onlar Sənin sözünə riayət etdilər. 7 İndi də bilirlər ki, Mənə verdiyin bütün şeylər Səndəndir. 8 Çünki Mənə bildirdiyin sözləri onlara bildirdim, onlar da qəbul etdilər. Sənin yanından çıxıb gəldiyimi əminliklə bildilər və Məni Sən göndərdiyinə inandılar. 9 Mənim onlar üçün xahişim var. Dünya üçün deyil, Mənə verdiyin kəslər üçün xahişim var, çünki onlar Səninkidir. 10 Mənim olan hər şey Səninindir, Sənin olanlar da Mənimdir və Mən onlarda izzətlənmişəm. 11 Mən artıq dünyada deyiləm, onlarsa dünyadadır və Mən Sənin yanına gəlirəm. Ey Müqəddəs Ata, onları Mənə verdiyin adınla qoru ki, Bizim kimi bir olsunlar. 12 Onlarla birlikdə olduğum zaman onları Mənə verdiyin adınla qoruyurdum. Onları saxladım və Müqəddəs Yazı yerinə yetsin deyə həlaka gedən adamdan başqa, onlardan heç biri həlak olmadı. 13 İndi isə Sənin yanına gəlirəm. Dünyada ikən bu sözləri söyləyirəm ki, Mənim sevincim onlarda kamil olsun. 14 Mən onlara Sənin sözünü verdim. Dünya isə onlara nifrət etdi, çünki Mən dünyadan olmadığım kimi onlar da dünyadan deyil. 15 Onları dünyadan götürməyi deyil, şər olandan qorumağı Səndən xahiş edirəm. 16 Mən dünyadan olmadığım kimi onlar da dünyadan deyil. 17 Onları həqiqətlə təqdis et. Sənin sözün həqiqətdir. 18 Sən Məni dünyaya göndərdiyin kimi Mən də onları dünyaya göndərdim. 19 Mən Özümü onların uğrunda təqdis edirəm ki, onlar da həqiqətlə təqdis olunsun. 20 Yalnız onlar üçün deyil, onların sözü ilə Mənə iman edənlər üçün də xahiş edirəm ki, 21 hamısı bir olsun. Ey Ata, Sən Məndə, Mən də Səndə olduğum kimi onlar da Bizdə olsun ki, dünya

Sənin Məni göndərdiyinə inansın. **22** Mənə verdiyin izzəti Mən də onlara verdim ki, Biz bir olduğumuz kimi onlar da bir olsun. **23** Mən onlarda, Sən də Məndə olmaqla bütünlüklə bir olsunlar ki, dünya Sənin Məni göndərdiyini, Məni sevdini kimi onları da sevdini bilsin. **24** Ey Ata, istəyirəm ki, Mənə verdiyin şəxslər də Mənim olduğum yerdə Mənimlə birlikdə olub Mənim izzətimi görsünlər. Bu izzəti dünya yaranmazdan əvvəl Məni sevdini üçün Mənə verdin. **25** Ey ədalətli Ata, dünya Səni tanımadı, Mənsə Səni tanıdım, bunlar da Sənin Məni göndərdiyini bildilər. **26** Sənin adını onlara bildirdim və yenə bildirəcəyəm ki, Sənin Mənə bəslədiyin məhəbbət onlarda olsun, Mən də onlarda olum».

18 İsa bunları söylədikdən sonra şagirdləri ilə birgə çıxıb Qidron vadisinin o biri tayına keçdi. Orada bir bağça var idi. İsa və şagirdləri oraya girdilər. **2** Ona xəyanət edən Yəhuda da bu yeri tanıyırdı, çünki İsa tez-tez şagirdləri ilə orada yığışdı. **3** Beləcə Yəhuda bir alay əsgərlə başçı kahinlərin və fariseylərin göndərdiyi bəzi mühafizəçiləri götürüb çıraqlar, məşəllər və silahlarla oraya gəldi. **4** İsa başına gələcək hər şeyi bildiyi üçün qabağa çıxdı və «Kimi axtarırsınız?» deyərək onlardan soruşdu. **5** Ona cavab verdilər: «Nazaretli İsanı». İsa onlara «Mənəm» dedi. Ona xəyanət edən Yəhuda da onlarla yanaşı idi. **6** İsa onlara «Mənəm» deyəndə geri çəkilib yerə qapandılar. **7** Onda yenə «Kimi axtarırsınız?» deyərək onlardan soruşdu. Onlar da «Nazaretli İsanı» dedilər. **8** İsa cavab verdi: «Sizə dedim ki, Mənəm. Əgər Məni axtarırsınızsa, yanımdakıları buraxın getsinlər». **9** Bunu etdi ki, əvvəlcə dediyi «Mənə verdiyin şəxslərin heç birini həlak olmağa qoymadım» sözü yerinə yetsin. **10** Şimon Peterin yanında qılınc var idi. Onu çəkib baş kahinin qulunu vuraraq sağ qulağını kəsdi. O qulun adı Məlik idi. **11** Onda İsa Peterə dedi: «Qılıncı qımına qoy! Atanın Mənə verdiyi kəsni içməyimmi?» **12** Beləcə minbaşı ilə alay və Yəhudi başçılarının mühafizəçiləri İsanı tutub əl-qolunu bağladılar. **13** Onu əvvəlcə Xananın yanına apardılar, çünki Xanan o il baş kahin

olan Qayafanın qayınatası idi. **14** Bu həmin Qayafa idi ki, «bir Adamın xalq uğrunda ölməsi yaxşıdır» deyərək Yəhudi başçılarına məsləhət vermişdi. **15** Şimon Peter və başqa bir şagird İsanın ardınca gedirdilər. Baş kahin həmin şagirdi tanıdığı üçün o, İsa ilə birlikdə baş kahinin həyətinə girdi. **16** Peter isə bayırda qapının yanında durmuşdu. O vaxt baş kahinin tanıdığı bu şagird bayıra çıxıb qapıçı qızla danışdı və Peteri içəri gətirdi. **17** Bu arada qapıçı qız Peterdən soruşdu: «Yoxsa sən də bu Adamın şagirdlərindənənsən?» O isə «xeyr, deyiləm» dedi. **18** Soyuq olduğu üçün qullar və mühafizəçilər orada ocaq qalamışdılar və ətrafında dayanıb isinirdilər. Peter də onlarla yanaşı dayanıb isinirdi. **19** O vaxt baş kahin İsadan şagirdləri və təlimi barədə soruşdu. **20** İsa ona cavab verdi: «Mən dünyaya açıq söyləmişəm, Yəhudilərin hamısının toplaşdıqları sinaqoqlarda və məbəddə həmişə təlim öyrədirdim, Mən heç nəyi gizli söyləməmişəm. **21** Niyə Məndən soruşursan? Nə dediyimi eşidən adamlardan soruş. Axı onlar Mənim söylədiyim şeyləri bilirlər». **22** İsa bu sözləri söyləyəndən sonra orada duran mühafizəçilərdən biri «Baş kahinə beləmi cavab verirsən?» deyib Ona bir şillə vurdu. **23** İsa ona cavab verdi: «Əgər haqsız danışdımsa, haqsız olduğumu sübut et. Əgər doğru dedimsə, onda Məni nə üçün vurursan?» **24** Xanan Onu əl-qolu bağlı halda baş kahin Qayafanın yanına göndərdi. **25** Şimon Peter bayırda durub isinirdi. Ondan soruşdular: «Yoxsa sən də Onun şagirdlərindənənsən?» O inkar edib «xeyr, deyiləm» söylədi. **26** Baş kahinin qullarından biri Peterin vurub qulağını kəsdiyi adamın qohumu idi. Həmin qul «Səni bağçada Onunla birlikdə görmədimmi?» deyərək Peterdən soruşdu. **27** Peter yenə inkar etdi. Həmin anda xoruz banladı. **28** Sonra Yəhudi başçıları İsanı Qayafanın yanından vali sarayına apardılar. Səhər açılırdı. Amma özləri vali sarayına girmədilər ki, mürdər olmasınlar və Pəsxa yeməyini yeyə bilsinlər. **29** Ona görə də Pilat bayıra, onların yanına çıxıb dedi: «Bu Adamı nədə ittiham edirsiniz?» **30** Onlar Pilata cavab verdilər: «Əgər bu

Adam cinayətkar olmasaydı, Onu sənə təslim etməzdik». **31** Pilat onlara dedi: «Onu siz götürüb öz Qanununuza görə mühakimə edin». **7** Yəhudilər ona cavab verdilər: «Bizim bir Yəhudi başçıları Pilata dedi: «Bizim heç kəsi edam etməyə icazəmiz yoxdur». **32** Onlar belə dedilər ki, İsanın necə bir ölümə öləcəyinə işarə edərək söylədiyi söz yerinə yetsin. **33** Pilat yenə vali sarayına girdi, İsanı çağırır. Ona dedi: «Yəhudilərin Padşahı Sənsənmi?» **34** İsa cavab verdi: «Sən bunu özündənmi söyləyirsən, yoxsa başqaları sənə Mənim baramdə danışdılar?» **35** Pilat dedi: «Məgər mən Yəhudiyəm? Səni Öz millətin və başçı kahinlər mənə təslim etdi. Söylə, nə etmişən?» **36** İsa cavab verdi: «Mənim Padşahlığım bu dünyadan deyil. Əgər Mənim Padşahlığım bu dünyadan olsaydı, xidmətçilərim Yəhudi başçılarına təslim edilməməyim üçün döyüşərdi, amma indi Mənim Padşahlığım buradan deyil». **37** Pilat ona dedi: «Demək, Sən Padşahsan?» İsa cavab verdi: «Sənin dediyin kimi Mən Padşaham. Mən həqiqət barədə şahadət etmək üçün doğulub dünyaya gəldim. Həqiqətdən olan hər kəs Mənim səsimə qulaq asar». **38** Pilat Ona «Həqiqət nədir?» dedi. Bunu deyəndən sonra yenə bayıra, Yəhudilərin yanına çıxıb onlara dedi: «Mən Onda heç bir təqsir görmürəm. **39** Axı sizdə bir adətdir ki, Pasxa zamanı mən sizin üçün bir nəfəri azad edirəm. İndi istəyirsinizsə, sizin üçün Yəhudilərin Padşahını azad edim?» **40** Bunun cavabında onlar yenə bağırır dedi: «Bu adamı yox, Barabbanı azad et!» Barabba isə bir quldur idi.

19 Onda Pilat İsanı aparıb qamçılattı. **2** Əsgərlər də tikandan bir tac hörüb Onun başına qoydular və Ona tünd qırmızı paltar geyindirildilər. **3** Onlar İsanın yanına gəlib «Yəhudilərin Padşahı sağ olsun!» deyirdilər və Ona şillə vururdular. **4** Pilat yenə bayıra çıxıb Yəhudilərə dedi: «Budur, Onu bayıra, sizin yanınıza gətirirəm ki, Onda bir təqsir görmədiyimi biləsiniz». **5** O zaman İsa başında tikandan tac, əynində tünd qırmızı paltar bayıra çıxdı. Pilat onlara dedi: «O Adam budur!» **6** Başçı kahinlər və mühafizəçilər Onu gördükdə «Çarmıxa çək, çarmıxa çək!» deyərək bağırırdılar.

Pilat onlara dedi: «Onu özünü götürüb çarmıxa çəkin, çünki mən Onda bir təqsir görmürəm». **7** Yəhudilər ona cavab verdilər: «Bizim bir qanunumuz var, bu qanuna görə O ölməlidir, çünki Özünü Allahın Oğlu adlandırır». **8** Pilat bu sözü eşidəndə daha da qorxdı. **9** Yenə vali sarayına girib İsadan soruşdu: «Sən haradansan?» Amma İsa ona cavab vermədi. **10** Pilat Ona dedi: «Mənəmi cavab vermirsən? Bilmirsən ki, Səni azad etməyə yaxud çarmıxa çəkməyə səlahiyyətim var?» **11** İsa ona cavab verdi: «Əgər sənə yuxarıdan verilməsəydi, Mənim üzərimdə heç bir səlahiyyətin olmazdı. Buna görə də Məni sənə təslim edənin günahı daha böyükdür». **12** Bundan sonra Pilat Onu azad etməyə çalışdı, ancaq Yəhudilər bağırır dedilər: «Əgər bu Adamı azad etsən, qeysərin dostu deyilsən. Kim özünü padşah elan edirsə, qeysərə qarşı çıxmış olur». **13** Pilat bu sözü eşitdikdə İsanı bayıra apardı və ibranicə Qabbata, yəni Daş döşəmə deyilən yerdə hökm kürsüsünə oturdu. **14** Pasxaya hazırlıq günü idi. Altıncı saat radələri idi. Pilat Yəhudilərə «Padşahınız budur!» dedi. **15** Amma onlar «Yox, rədd olsun, rədd olsun! Onu çarmıxa çək!» deyərək bağırırdı. Pilat onlardan soruşdu: «Padşahınızı çarmıxa çəkim?» Başçı kahinlər cavab verdilər: «Qeysərdən başqa padşahımız yoxdur!» **16** Onda Pilat İsanı çarmıxa çəkilmək üçün onlara təslim etdi. Əsgərlər İsanı götürüb apardılar. **17** İsa çarmıxını Özü daşıyaraq ibranicə Qolqota, yəni «Kəllə yeri» adlanan yerə çıxdı. **18** Orada Onu və başqa iki nəfəri çarmıxa çəkildilər: biri İsanın sağında, o biri isə solunda idi, İsa da ortada idi. **19** Pilat bir lövhə yazıb onu çarmıxın üstündə asdırdı. Orada belə yazılmışdı: «Yəhudilərin Padşahı Nazaretli İsa». **20** Yəhudilərin bir çoxu bu lövhəni oxudu, çünki İsanın çarmıxa çəkildiyi yer şəhərə yaxın idi və lövhədə ibranicə, latınca və yunanca yazılmışdı. **21** Bunu görüb Yəhudi başçı kahinləri Pilata dedilər: «“Yəhudilərin Padşahı” yox, “Özünü Yəhudilərin Padşahı adlandıran” yaz». **22** Pilat cavab verdi: «Nə yazdımsa, yazdım». **23** Əsgərlər İsanı çarmıxa çəkdiyi zaman Onun paltarlarını götürüb hər əsgər üçün bir pay olmaqla dörd hissəyə

böldülər. Tikişsiz və başdan-ayağa toxunma olan köynəyini götürdülər. **24** Onlar bir-birinə dedilər: «Bunu cırmayaq, püşk ataq, görək kimin olur». Müqəddəs Yazıdakı «Aralarında paltarlarını bölüşdürdülər, Geyimim üçün püşk atdılar» sözü yerinə yetsin deyə əsgərlər bunu etdilər. **25** İsanın çarmıxı yanında anası, anasının bacısı, Klopenın arvadı Məryəm və Məcdəlli Məryəm dayanmışdı. **26** İsa anasını və onun yanında Öz sevimli şagirdinin dayandığını gördükdə anasına dedi: «Ana, bu sənin oğlundur!» **27** Sonra isə şagirdə dedi: «Bu da sənin anandır!» Həmin andan sonra şagird onu öz evinə apardı. **28** Daha sonra İsa hər şeyin artıq tamam olduğunu bilərək Müqəddəs Yazı tam yerinə yetsin deyə «Susadım!» dedi. **29** Orada şərab sirkəsi ilə dolu bir qab qoyulmuşdu. Bir süngəri şərab sirkəsinə batıraraq zülfəyə taxıb İsanın ağzına yaxınlaşdırdılar. **30** İsa şərab sirkəsini daddı. Sonra «tamam oldu» dedi və başını əyib ruhunu tapşırırdı. **31** Hazırlıq günü olduğuna görə Yəhudi başçıları Pilatdan çarmıxa çəkilənlərin baldırlarının qırılmasını və cəsədlərin götürülməsini xahiş etdilər. Onlar cəsədlərin Şənbə günü çarmıxda qalmasını istəmirdilər, çünki o Şənbə günü böyük bir bayram idi. **32** Onda əsgərlər gəlib əvvəl İsa ilə çarmıxa çəkilən bir adamın, sonra isə o biri adamın baldırlarını qırdılar. **33** İsanın yanına gələndə isə Onun artıq öldüyünü görüb baldırlarını qırmadılar. **34** Amma əsgərlərdən biri Onun böyrünü nizə ilə deşdi, o anda oradan qan və su axdı. **35** Bunu görən adam özü şəhadət edir və onun şəhadəti doğrudur, sizin də iman etməyiniz üçün həqiqəti söylədiyini bilir. **36** Bunlar ona görə oldu ki, Müqəddəs Yazıdakı «Onun bir sümüyü də qırılmayacaq» sözü yerinə yetsin. **37** Yenə başqa bir Yazıda «bədənini deşdikləri Şəxsə baxacaqlar» deyilir. **38** Bundan sonra Arimateyalı Yusif Pilatdan İsanın cəsədini götürməyi xahiş etdi. Yusif İsanın şagirdi idi, amma Yəhudi başçılarından qorxduğu üçün bunu gizli saxlayırdı. Pilat ona izin verdi və Yusif gəlib İsanın cəsədini götürdü. **39** Vaxtı ilə gecə ikən İsanın yanına gələn Nikodim də gəlib yüz litraya qədər qarışıq mirra və əzvey

gətirdi. **40** İsanın cəsədini götürüb Yəhudilərin dəfn adətinə uyğun olaraq ətirzlərlə birgə kətan bezlərə sarıdılar. **41** İsanın çarmıxa çəkildiyi yerdə bir bağça, bu bağçanın içində də hələ heç kəsən qoyulmadığı təzə bir qəbir var idi. **42** Qəbir yaxında olduğuna görə İsanın cəsədini oraya qoydular, çünki o gün Yəhudilərin Hazırlıq gününü idi.

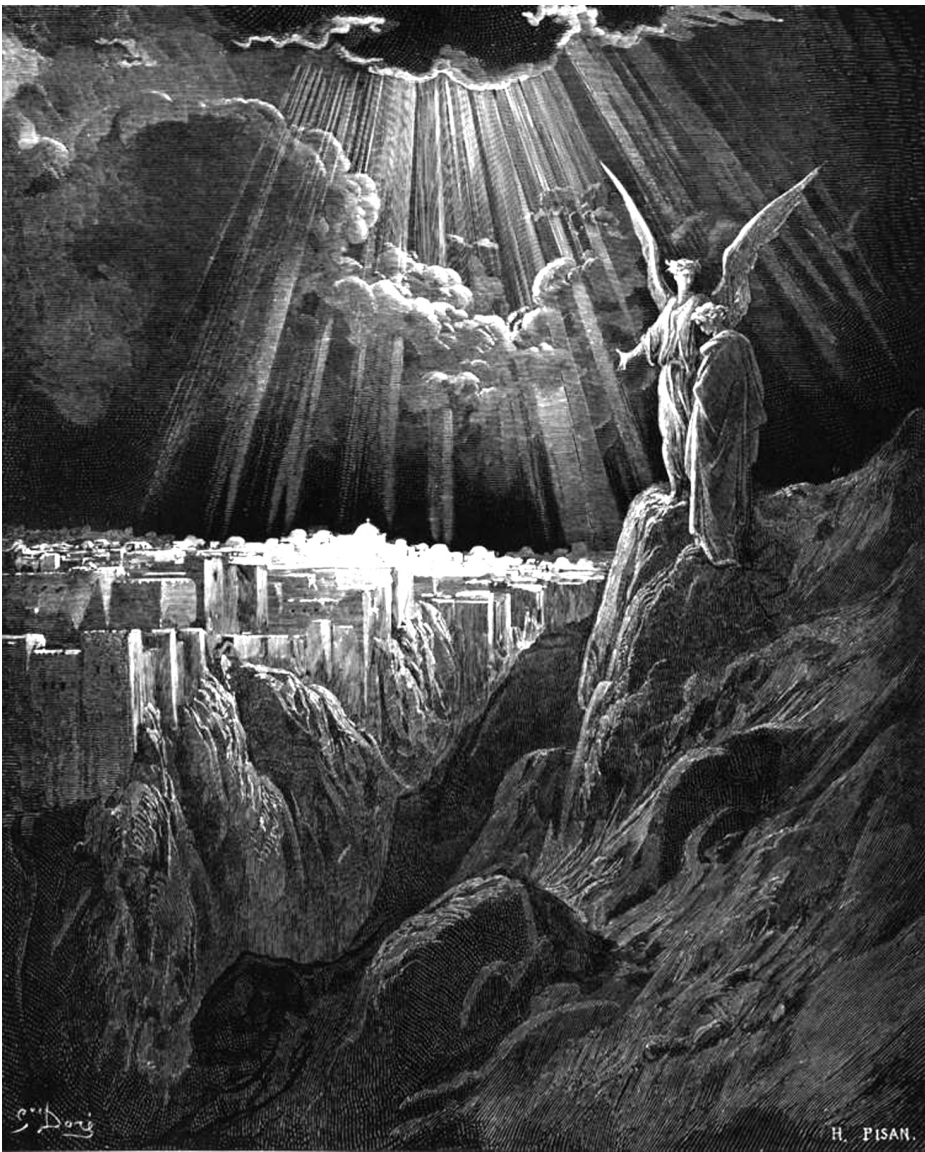
20 Həftənin ilk günü tezdən, hələ qaranlıq ikən Məcdəlli Məryəm qəbirin yanına gəldi. O gördü ki, daş qəbirin ağzından götürülüb. **2** Onda qaçıb Şimon Peterlə İsanın sevimlisi olan o biri şagirdin yanına gəldi və onlara dedi: «Rəbbi qəbirdən aparıblar və hara qoyulduğunu bilmirik». **3** Peterlə o biri şagird bayıra çıxıb qəbirə tərəf getdilər. **4** İkisi birgə qaçırdı, amma o biri şagird Peterdən daha cəld qaçdı və qabaqca qəbirə o çatdı. **5** Əyilib içəri baxdı və kətan bezlərin düşüb-qaldığını gördü, ancaq içəri girmədi. **6** O vaxt onun ardınca Şimon Peter də gəlib qəbirə girdi. O, düşüb-qalan kətan bezləri **7** və İsanın başına qoyulmuş dəsmalı gördü. Dəsmal kətan bezlərin yanında deyil, başqa bir yerdə bükülü qalmışdı. **8** Onda qəbirin yanına qabaqca gələn o biri şagird də içəri girib bunları gördü və iman etdi. **9** Çünki onlar İsanın mütləq ölümlər arasından diriləcəyini bildirən Müqəddəs Yazını hələ anlamırdılar. **10** Beləcə şagirdlər yenə evlərinə qayıtdılar. **11** Məryəm isə ağlayaraq qəbirin bayırında dayanmışdı. Ağlaya-ağlaya əyilib qəbirin içinə baxdı. **12** Orada ağ paltar geymiş iki mələk gördü: biri İsanın cəsədinin qoyulduğu yerin başında, o biri isə ayağında oturmuşdu. **13** Onlar Məryəmdən «Ey qadın, niyə ağlayırsan?» deyə soruşdu. Məryəm də onlara dedi: «Rəbbimi qəbirdən aparıblar və hara qoyduqlarını bilmirəm». **14** Bunu deyəndən sonra arxaya dönüb İsanın orada dayandığını gördü, amma Onun İsa olduğunu bilmədi. **15** İsa ondan soruşdu: «Ey qadın, niyə ağlayırsan? Kimi axtarırsan?» Məryəm Onun bağban olduğunu güman edərək dedi: «Ağa, əgər Onu Sən aparmısansa, hara qoyduğunu mənə söylə, mən də Onu götürüm». **16** İsa ona «Məryəm!» dedi. O da dönüb İsaya ibranicə «Rəbbuni!» dedi. «Rəbbuni» «Müəllim» deməkdir. **17** İsa ona

dedi: «Mənə toxunma, çünki Mən hələ Atanın yanına qalxmamışam. Amma qardaşlarımla yanına gedib onlara söylə: Öz Atamın – sizin Atanızın, Öz Allahımın – sizin Allahınızın yanına qalxıram». **18** Məcdəlli Məryəm şagirdlərin yanına gəldi, onlara «Rəbbi görmüşəm!» deyib onun özünə bunları söylədiyini bildirdi. **19** O gün – həftənin ilk günü axşam çağı Yəhudi başçılarından qorxduqları üçün şagirdlərin olduqları yerin qapıları bağlı olsa da, İsa içəri girdi. O ortada durub onlara «Sizə salam olsun!» dedi. **20** Bunu söyləyib onlara əllərini və böyrünü göstərdi. Şagirdlər də Rəbbi görüb sevindilər. **21** İsa yenə onlara dedi: «Sizə salam olsun! Ata Məni göndərirdi kimi Mən də sizi göndərirəm». **22** Bunu söylədikdən sonra onların üzərinə üfürərək dedi: «Müqəddəs Ruhu alın! **23** Kimin günahlarını bağışlasanız, bağışlanır, kimin günahlarını bağışlamasınız, bağışlanmamış qalır». **24** Lakin On İki şagirddən biri «Əkiz» adlanan Tomas İsa gələndə onların yanında deyildi. **25** O biri şagirdlər Tomasa «Rəbbi gördük» deyəndə onlara söylədi: «Əgər Onun əllərində mıxların açdığı yaraları görməsəm, mıxların yerinə barmağımla toxunmasam, böyrünə də əlimi qoymasam, buna heç inanmaram». **26** Səkkiz gündən sonra İsanın şagirdləri yenə otaqda toplaşanda Tomas da onların yanında idi. Qapılar bağlı olsa da, İsa içəri girdi. O ortada durub «Sizə salam olsun!» dedi. **27** Bundan sonra Tomasa söylədi: «Barmağımı buraya uzat, əllərimə bax, əlini də uzat, böyrümə qoy. İmansız olma, imanlı ol!» **28** Tomas cavab verib Ona «Ya Rəbbim və Allahım!» dedi. **29** İsa ona dedi: «Sən Məni gördüyün üçün mü iman etdin? Görmədən iman edənlər nə bəxtiyardır!» **30** İsa şagirdlərinin gözü önündə bir çox başqa əlamətlər də göstərdi ki, bu kitabda yazılmayıb. **31** Amma buradakılar onun üçün yazılıb ki, siz İsanın Məsih – Allahın Oğlu olduğuna inanasınız və iman edərək Onun adı ilə həyata malik olasınız.

21 Bu hadisələrdən sonra İsa Tiberiya gölünün kənarında yenə şagirdlərə göründü. Bu belə oldu: **2** Şimon Peter, «Əkiz» adlanan Tomas,

Qalileyanın Qana kəndindən olan Natanael, Zavdayın oğulları və Onun başqa iki şagirdi birlikdə idi. **3** Şimon Peter onlara «balıq ovuna gedirəm» dedi. O birilər də ona «biz də səninlə gedirik» dedilər. Onlar gedib qayığa mindilər, amma o gecə bir şey tuta bilmədilər. **4** Günəş doğarkən İsa sahilə dayanmışdı, amma şagirdlər Onun İsa olduğunu bilmədilər. **5** İsa onlara dedi: «Uşaqlar, yeməyə bir şey tutmusunuzmu?» Ona «xeyr» deyə cavab verdilər. **6** İsa yenə dedi: «Toru qayığın sağ tərəfinə atın, orada tapacaqsınız». Eləcə də atdılar və o qədər balıq tutdular ki, toru çəkə bilmirdilər. **7** Onda İsanın sevimli şagirdi Peterə olduğunu eşidən kimi əynindən çıxartdığı üst paltarına bürünüb gölə atıldı. **8** O biri şagirdlər isə balıq torunu çəkə-çəkə qayıqda gəldilər, çünki sahilədən uzaq deyildilər, camı iki yüz qulac məsafədə idilər. **9** Onlar quruya çıxanda orada közərmis ocağı, onun üzərinə qoyulmuş balığı və yanında olan çörəyi gördülər. **10** İsa onlara dedi: «İndi tutduğunuz balıqlardan gətirin». **11** Şimon Peter qayığa minib yüz əlli üç böyük balıqla dolu toru quruya çəkdi. Balıq lap çox olsa da, tor yırtılmadı. **12** İsa onlara dedi: «Gəlin, səhər yeməyi yeyin». Şagirdlərdən heç biri Ondən «Sən kimsən?» deyə soruşmağa cəsarət etmirdi, çünki Onun Rəbb olduğunu bildirdilər. **13** İsa gəlib çörəyi götürdü və onlara verdi, eləcə balığı da verdi. **14** İsa ölümlər arasından dirildikdən sonra artıq üçüncü dəfə idi ki, şagirdlərə görünürdü. **15** Səhər yeməyindən sonra İsa Şimon Peterə dedi: «Ey Yəhya oğlu Şimon, Məni bunlardan çox sevirsənmi?» Peter ona dedi: «Bəli, ya Rəbb, Səni sevdiyimi bilirsən». İsa ona dedi: «Quzularımı bəslə». **16** İkinci dəfə yenə Peterə dedi: «Ey Yəhya oğlu Şimon, Məni sevirsənmi?» O da İsayə dedi: «Bəli, ya Rəbb, Səni sevdiyimi bilirsən». İsa ona dedi: «Quzularımı otar». **17** Üçüncü dəfə Peterə dedi: «Ey Yəhya oğlu Şimon, Məni sevirsənmi?» Peter üçüncü dəfə İsanın ona «Məni sevirsənmi?» sualını verməyinə kədərlandı və Ona dedi: «Ya Rəbb, Sən hər şeyi bilirsən, Səni sevdiyimi bilirsən». İsa ona dedi: «Quzularımı bəslə. **18**

Doğrusunu, doğrusunu sənə deyirəm: cavan olanda qurşağını özün bağlayıb istədiyin yerə gedərdin, amma qocalanda əllərini uzadacaqsan və başqası sənə qurşağını bağlayıb istəmədiyini yerə aparacaq». **19** İsa bunu ona görə söylədi ki, Peterin necə öz ölümü vasitəsilə Allahı izzətləndirəcəyinə işarə etsin. Bunu söylədikdən sonra ona «ardımca gəl» dedi. **20** Peter də arxaya dönüb İsanın sevimli şagirdinin onların ardınca gəldiyini gördü. Bu həmin şagird idi ki, axşam yeməyi zamanı İsanın sinəsinə əyilib «Ya Rəbb, Sənə xəyanət edəcək adam kimdir?» demişdi. **21** Peter bu şagirdi görüb İsaya dedi: «Ya Rəbb, bəs o necə olacaq?» **22** İsa ona dedi: «Əgər Mən gələnə qədər onun sağ qalmasını istəyirəmsə, bundan sənə nə? Sən ardımca gəl». **23** Beləcə o şagirdin ölməyəcəyi barədə imanlı bacı-qardaşlar arasında söz yayıldı. Amma İsa onun ölməyəcəyini deməmişdi, sadəcə olaraq «Əgər Mən gələnə qədər onun sağ qalmasını istəyirəmsə, bundan sənə nə?» demişdi. **24** Bu hadisələrə şəhadət edərək bunları yazan həmin şagirdidir. Biz də bilirik ki, onun şəhadəti etibarlıdır. **25** İsanın etdiyi çoxlu başqa şeylər də var. Əgər bunlar da bir-bir yazılsaydı, fikrimcə, yazılan kitablar heç dünyaya sığmazdı.

*Mən müqəddəs şəhərin – yeni Yerusəlimin göydən, Allahın yanından endiyini gördüm. Şəhər öz bəyi üçün bəzədilmiş gəlin kimi hazırlanmışdı. Taxtdan belə deyən uca bir səs eşitdim:
«Budur, Allahın məskəni insanların arasındadır. Allah onlarla birgə məskən salacaq;
onlar Onun xalqı olacaq, Allah Özü onların Allahu olaraq aralarında yaşayacaq.
Vəhy 21:2-3*

Vəhy

19 Bundan sonra göydə böyük bir kütlənin səsinə bənzər uca bir səs eşitdim. Onlar deyirdi: «Halleluya! Xilas, izzət və qüdrət Allahımıza məxsusdur! 2 Çünki Onun hökmləri Həqiqi və ədalətlidir. O, əxlaqsızlığı ilə yer üzünü azdıran Böyük fahişəni mühakimə etdi, Öz qullarının qanının qisasını Ondan aldı». 3 Onlar dedi: «Halleluya! Fahişədən çıxan tüstü əbədi olaraq yüksəlir». (aiön g165) 4 Onda iyirmi dörd ağsaqqal və dörd canlı məxluq yerə qapanaraq taxtda oturan Allaha səcdə edib dedi: «Amin! Halleluya!» 5 Taxtdan da belə bir səs gəldi: «Ey Onun bütün qulları, Böyükdən kiçiyə qədər Ondan qorxanlar, Allahımızı mədh edin!» 6 Mən böyük bir kütlənin, gur suların və güclü göy gurultusunun səsinə bənzər bir səs də eşitdim. Bu səs deyirdi: «Halleluya! Çünki Külli-İxtiyar Rəbb Allahımız Padşahlıq taxtına çıxdı! 7 Gəlin sevinib şad olaq, Onu izzətləndirək! Çünki Quzunun toyu başlayır. Gəlini özünü hazırlayıb; 8 Geyinmək üçün ona Təmiz, parlaq və incə kətan verildi». İncə kətan müqəddəslərin saleh əməllərinin rəmzidir. 9 Onda mələk mənə dedi: «Yaz: Quzunun toy ziyafətinə dəvət olunanlar nə bəxtiyardır!» Yenə də mənə dedi: «Bunlar Allahın həqiqi sözləridir». 10 Mən ona səcdə etmək üçün ayaqlarına düşdüm. Amma o mənə dedi: «Yox, olmaz! Mən də səninlə və İsa barədə şəhadət edən qardaşlarınla birgə Allahın quluyam. Allaha səcdə et. Çünki İsanın şəhadəti peyğəmbərlərə ilham verir». 11 Mən gördüm ki, göy yarılib və orada bir ağ at var. Onun belində oturan Süvari Sadiq və Haqq adlanır və ədalətlə hökm çıxararaq döyüşür. 12 Onun gözləri odlu alova bənzəyir. Başında çoxlu sayda kiçik tac var və üzərində Özündən başqa heç kəsin bilmədiyi bir ad yazılıb. 13 O, qana batmış bir paltar geyinib və Onun adı Allahın Kəlamıdır. 14 Göydə olan ordular ağ, təmiz və incə kətan geyinərək ağ atların belində Onun ardınca gedirdi. 15 Onun ağzından millətlərə zərbə vurmaq üçün iti bir qılınc çıxır. O, «dəmir əsa ilə onlara ağılıq edəcək». Külli-İxtiyar Allahın şiddətli qəzəb şərabının

hazırlandığı üzümşaxını Özü tapdalayacaq. 16 Onun paltarının və budunun üstündə bu ad yazılıb: «Padşahların Padşahı və ağaların Ağası». 17 Günəşdə dayanan bir mələyi də gördüm. O, uca səslə nida edib göyün ortasında uçan bütün quşlara dedi: «Allahın böyük ziyafətinə gəlin. Bir yerə yığılın ki, 18 padşahların, sərkərdələrin, igidlərin ətini, atların və bellərində oturan atlıların ətini, azadların və qulların, böyük və kiçiklərin hamısının ətini yeyəsiniz». 19 Mən gördüm ki, vəhşi heyvan, yer üzünün padşahları və onların orduları atın belində oturan Süvari ilə və Onun qoşunu ilə döyüşməyə toplaşib. 20 Vəhşi heyvan yaxalandı; onun önündə əlamətlər göstərmiş, bunlarla onun damğasını qəbul edib surətinə səcdə edənləri aldatmış yalançı peyğəmbər də yaxalandı. Hər ikisi diri-diri kükürdlə yanan od gölünə atıldı. (Limnə Pyr g3041 g4442) 21 Başqaları isə atın belində oturan Süvarinin ağzından çıxan qılınc ilə həlak oldu. Bütün quşlar da onların ətini yeyib doydu.

20 Mən göydən enən bir mələyi gördüm. Onun əlində dibsiz dərinliyin açarı və böyük bir zəncir var idi. (Abyssos g12) 2 O, əjdahanı – iblis və Şeytan deyilən o qədim ilanı tutub min il müddətinə zəncirlədi. 3 Onu dibsiz dərinliyə atdı və qapısını bağlayıb möhürlədi ki, min il bitənə qədər millətləri daha aldada bilməsin. Bundan sonra isə o, qısa bir müddətə azad edilməlidir. (Abyssos g12) 4 Taxtları və onların üzərində oturanları da gördüm. Onlara hökm etmək ixtiyarı verildi. İsa barədə şəhadət və Allahın kəlamı uğrunda boynu vurulmuş canları da gördüm. Vəhşi heyvana və onun surətinə səcdə etməyib alınlarına və əllərinə damğanı qəbul etməmişdilər. Onlar dirilib Məsihlə birgə min il padşahlıq etdi. 5 Bu, birinci dirilmədir. Qalan ölürlərsə min il bitməyincə dirilmədi. 6 Birinci dirilmədə iştirak edənlər bəxtiyar və müqəddəsdir. İkinci ölümün onlar üzərində səlahiyyəti yoxdur. Əksinə, onlar Allahın və Məsihin kahinləri olub Onunla birgə min il padşahlıq edəcək. 7 Min il bitəndən sonra Şeytan atıldığı zindandan azad ediləcək. 8 Oradan çıxacaq ki, yer üzünün dörd tərəfində olan millətləri – Qoq və Maqoqu aldadıb döyüşə

toplasın; onların sayı dəniz qumu qədər çoxdur. **9** Onlar yer üzünün hər tərəfinə hücum edib müqəddəslərin düşərgəsini və sevimli şəhəri mühasirəyə aldılar. Lakin göydən od düşüb onları yandırıp-yaxdı. **10** Onları aldadan iblis də vəhşi heyvanın və yalançı peyğəmbərin atıldığı yerə – odlu kükürd gölünə atıldı. Bunlar gecə-gündüz, əbədi olaraq işgəncə çəkəcək. (aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442) **11** Böyük ağ taxt və onun üstündə Oturanı gördüm. Yer və göy Onun önündən qaçdı və onlara yer tapılmadı. **12** Mən gördüm ki, böyükdən kiçiyə qədər ölümlər taxtın önündə dayanıb. Kitablar açıldı və həyat kitabı olan başqa bir kitab da açıldı. Ölümlər kitablarda yazılanlara əsasən öz əməllərinə görə mühakimə olundu. **13** Dəniz öz içində olan ölümləri, ölüm və ölümlər diyarı da öz qoynunda olan ölümləri təslim etdi. Hər biri öz əməlinə görə mühakimə olundu. (Hadēs g86) **14** Ölüm və ölümlər diyarı odlu gölə atıldı. Bu odlu göl ikinci ölümdür. (Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442) **15** Kimin adı həyat kitabına yazılmayıbsa, o, odlu gölə atıldı. (Limnē Pyr g3041 g4442)

21 Mən yeni bir göy və yeni bir yer gördüm. Çünki əvvəlki yerlə əvvəlki göy keçib getmişdi, dəniz də artıq yox idi. **2** Mən müqəddəs şəhərin – yeni Yerusəlimin göydən, Allahın yanından endiyini gördüm. Şəhər öz bəyi üçün bəzədilmiş gəlin kimi hazırlanmışdı. **3** Taxtdan belə deyən uca bir səs eşitdim: «Budur, Allahın məskəni insanların arasındadır. Allah onlarla birgə məskən salacaq; onlar Onun xalqı olacaq, Allah Özü onların Allahı olaraq aralarında yaşayacaq. **4** Allah onların bütün göz yaşlarını siləcək. Artıq ölüm olmayacaq. Yas, nalə və ağrı bir daha olmayacaq. Çünki əvvəlki şeylər keçib getdi». **5** Taxtda Oturan dedi: «Budur, Mən hər şeyi yenidən qururam». Yenə dedi: «Yaz, çünki bu sözlər etibarlı və həqiqidir». **6** O mənə dedi: «Tamam oldu! Alfa və Omeqa, Başlanğıc və Axır Mənəm. Mən susayana həyat suyunun qaynağından müftə su verəcəyəm. **7** Qalib gələn bunları irs alacaq; “Mən ona Allah, o isə Mənə oğul olacaq”. **8** Qorxaqların, imansızların, iyrənclərin,

qatillərin, əxlaqsızların, sehrbazların, büt-pərəstlərin və bütün yalançıların aqibəti isə od və kükürdlə yanan göldə olacaq; bu, ikinci ölümdür». (Limnē Pyr g3041 g4442) **9** Son yeddi bəla ilə dolu yeddi nimçəsi olan yeddi mələkdən biri gəlib mənimlə danışaraq dedi: «Gəl, mən sənə Quzunun arvadı olacaq gəlini göstərim». **10** O məni Ruhda böyük və uca bir dağın başına apardı. Oradan mənə göydən, Allahın yanından enən müqəddəs şəhəri, Yerusəlimi göstərdi. **11** Allahın ehtişamı orada idi; oradakı işıq ən qiymətli daş – büllür yəşəm daşı kimi parıldayırdı. **12** Oranın böyük və uca divarı, on iki darvazası var idi. Darvazalarda on iki mələk durmuşdu. Darvazaların üstündə İsrailin on iki qəbiləsinin adı həkk olunmuşdu. **13** Şərqdə üç darvaza, şimalda üç darvaza, cənubda üç darvaza və qərbdə üç darvaza var idi. **14** Şəhər divarının on iki təməli var idi və təməllərin üstündə Quzunun On İki həvarisinin adı var idi. **15** Mənimlə danışan mələyin əlində şəhəri, oranın darvazalarını və divarını ölçmək üçün bir qızıl ölçü qamışı var idi. **16** Şəhər dördbucaqlı şəklində idi və oranın uzunluğu eninə bərabərdir. Mələk qamışla şəhəri ölçdü: oranın uzunluğu, eni və hündürlüyü bərabər olub 12 000 stadi idi. **17** O, şəhərin divarını da ölçdü: onun hündürlüyü mələyin istifadə etdiyi insan ölçüsünə görə 144 qulac idi. **18** Divar yəşəm daşından tikilmişdi, şəhər isə şəffaf şüşəyə bənzər saf qızıldan idi. **19** Şəhər divarının təməlləri hər cür qiymətli daşla – birinci təməl yəşəmlə, ikincisi göy yaqutla, üçüncüsü əqiqlə, dördüncüsü zümrüdlə, **20** beşincisi damarlı əqiqlə, altıncısı qırmızı əqiqlə, yedincisi sarı yaqutla, səkkizincisi berillə, doqquzuncusu topazla, onuncusu zəbərcədlə, on birincisi sirkonla, on ikincisi ametistlə bəzədilmişdi. **21** On iki darvaza on iki mirvaridən idi, hər darvaza bir mirvaridən düzəldilmişdi. Şəhərin baş küçəsi isə şüşə kimi şəffaf olan xalis qızıldan idi. **22** Mən orada məbəddə görmədim, çünki oranın məbədi Külli-İxtiyar Rəbb Allah və Quzudur. **23** Şəhərin işıqlanması üçün nə günəşə, nə də aya ehtiyacı var, çünki Allahın ehtişamı oranı işıqlandırır, Quzu da oranın çırağıdır. **24**

Millətlər şəhərin işığında gəzəcək, yer üzünün padşahları cah-calalını oraya gətirəcək. 25 Oranın darvazaları gündüz heç bağlanmayacaq, orada gecə olmayacaq. 26 Millətlərin cah-calal və şərəfi oraya gətiriləcək. 27 Oraya murdar olan heç bir şey, iyrənc iş görən və yalan danışan heç kim əsla girməyəcək, yalnız adları Quzunun həyat kitabına yazılanlar girəcək.

22 Mələk mənə həyat suyu axan çayı göstərdi.

Bu çay büllur kimi parlaq olub Allahın və Quzunun taxtından çıxır 2 və şəhərin baş küçəsinin ortasından axırdı. Çayın hər iki tayında on iki cür meyvə gətirən həyat ağacı var idi. O ağac hər ay meyvə gətirir. Onun yarpaqları millətlərə şafa vermək üçündür. 3 Daha lənətlənən heç bir şey olmayacaq. Allahın və Quzunun taxtı orada olacaq və qulları Ona ibadət edəcək. 4 Onlar Onun üzünü görəcək, alınlarında Onun adını daşıyacaqlar. 5 Artıq gecə olmayacaq, heç kəsin çıraq və günəş işığına ehtiyacı olmayacaq. Çünki Rəbb Allah onlara işıq verəcək və onlar əbədi olaraq padşahlıq edəcək. (aiön g165) 6 Mələk mənə dedi: «Bu sözlər etibarlı və həqiqidir. Peyğəmbərlərin ruhlarına ilham verən Rəbb Allah mələyini göndərib ki, Öz qullarına tezliklə baş verməli hadisələri göstərsin». 7 İsa deyir: «Budur, tezliklə gəlirəm! Bu kitabın peyğəmbərlik sözlərinə riayət edən kəs nə bəxtiyardır!» 8 Mən Yəhya bunları eşitdim və gördüm. Eşidib gördükdə bunları mənə göstərən mələyə səcdə etmək üçün onun ayaqlarına düşdüm. 9 Amma o mənə dedi: «Yox, olmaz! Mən səninlə, peyğəmbər qardaşlarınla və bu kitabın sözlərinə riayət edənlərlə birgə Allah quluyam. Allaha səcdə et». 10 Yenə də mənə dedi: «Bu kitabın peyğəmbərlik sözlərini möhürləmə, çünki vaxt yaxındır. 11 Haqsızlıq edən qoy daha da haqsızlıq etsin. Murdar olan daha da murdarlansın. Saleh olansa qoy daha da saleh işlər görsün. Müqəddəs olan daha da müqəddəs olsun». 12 İsa deyir: «Budur, tezliklə gəlirəm. Verəcəyim mükafat Mənimlədir və hər kəsə öz əməlinə görə əvəz verəcəyəm. 13 Alfa və Omeqa, Birinci və Sonuncu, Başlanğıc və Axır Mənəm!» 14 Xatətlərini günahdan təmizləyənlər nə bəxtiyardır! Bununla da

həyat ağacından yeməyə icazələri olacaq, darvazalardan keçib şəhərə girəcəklər. 15 İt kimi murdarlar, sehrbazlar, əxlaqsızlar, qatillər, bütperəstlər və yalanı sevib danışan hər kəsə kənarda qalacaq. 16 Yenə deyir: «Mən İsa Öz mələyimi göndərdim ki, cəmiyyətlərə aid olan bu şəhadəti sizə versin. Mən Davudun Kökü və Nəsl, parlaq Dan Ulduzuyam». 17 Ruh da, gəlin də deyir: «Gəl!» Qoy eşidən də desin: «Gəll» Susayan qoy gəlsin, arzu edən həyat suyunu müftə götürsün. 18 Mən bu kitabın peyğəmbərlik sözlərini eşidən hər kəsə xəbərdarlıq edirəm: kim bunlara bir şey artırırsa, Allah da ona bu kitabda yazılan bəlaları artıracaq; 19 kim bu peyğəmbərlik kitabının sözlərindən bir şey götürərsə, Allah da bu kitabda yazılmış həyat ağacından və müqəddəs şəhərdən ona düşən payı götürəcək. 20 Bunlara şəhadət edən deyir: «Bəli, tezliklə gəlirəm!» Amin. Gəl, ya Rəbb İsa! 21 Rəbb İsanın lütfü hamıya yar olsun! Amin.

66 Ayələr

Azeri at AionianBible.org

The Bible is a library of 66 books in the Protestant Canon written by 40 different men over a span of 1,500 years from 1435 BC to 65 AD with one consistent message. From the first page through the last, Jesus. Genesis promised our deliverer is coming, Jesus. Moses said our better prophet is coming, Jesus. Isaiah prophesied our Messiah will be a suffering servant, Jesus. John announced our Anointed One is here, Jesus. Jesus himself testified he is our Lord God, Yahweh. The gospels agree our conqueror of death has risen, Jesus. The Apostles witnessed our victor ascend to his throne in Heaven, Jesus. And Revelation promises Jesus' return for our final judgment. Are you ready? Read the Bible cover to cover at AionianBible.org and answer these questions. How did I get here? Why am I here? How do I determine right or wrong? How can I escape condemnation? What is my destiny? Begin with the primer verses below.

Yaradılış 9:8 Allah Nuha və yanında olan oğullarına dedi: **9:9** «Mən sizinlə, sizdən sonrakı nəslinizlə Öz əhdimi bağlayıram, **9:10** gəmidən çıxan yer üzündəki bütün canlı məxluqlarla – quşlar, ev heyvanları və bütün çöl heyvanları ilə əhdimi bağlayıram. **9:11** Sizinlə Öz əhdimi qoyuram ki, bütün canlılar bir daha daşqınla məhv olmayacaq və heç vaxt yer üzünü viran edən daşqın baş verməyəcək». **9:12** Allah yenə dedi: «Mənim sizinlə və sizinlə olan bütün canlılarla nəsillər boyu əbədi olaraq bağladığım əhdin əlaməti budur: **9:13** buludda Öz göy qurşağını qoyuram ki, Mənimlə yer üzü arasında olan əhdin əlaməti olsun.

Çixiş 14:13 Musa isə xalqa belə dedi: «Qorxmayın! Durun, Rəbbin bu gün sizi necə xilas edəcəyinə baxın. İndi gördüyünüz Misirliləri daha heç vaxt görməyəcəksiniz. **14:14** Sakit olun, Rəbb sizin üçün döyüşəcək!»

Levililər 20:26 Siz Mənim üçün müqəddəs olun, çünki Mən Rəbb müqəddəsəm. Mən sizi digər xalqlardan ayırdım ki, siz Mənim xalqım olasınız.

Saylar 6:24 “Qoy Rəbb sənə xeyir-dua verib səni qorusun; **6:25** Rəbb Öz nurlu üzünü sənə göstərərək lütf versin. **6:26** Rəbb üzünü sənə tərəf çevirsin, sənə sülh versin”.

Qanunun Təkrari 18:18 Onlar üçün soydaşları arasından sənin kimi bir peyğəmbər yetirəcəyəm və sözlərimi onun dilindən eşidəcəksiniz. O əmr etdiyim hər şeyi sizə söyləyəcək. **18:19** Mənim adımla söylədiyi sözlərə qulaq asmayan adamı ittiham edəcəyəm.

Yeşua 1:7 Qulum Musanın sənə tapşırdığı Qanuna tam və dəqiq əməl etmək üçün cəsarətli və çox möhkəm ol. Ondan nə sağa, nə də sola dön ki, hara getsən, uğur qazanasan. **1:8** Bu Qanun kitabının sözləri dilindən düşməsin, orada yazılan hər şeyə dəqiq əməl etmək üçün gecə-gündüz onun üzərində düşün. Onda yolun uğurlu olacaq və müvəffəqiyyət qazanacaqsan. **1:9** Sənə möhkəm və cəsarətli olmağı əmr edən Mən deyiləmmi? Qorxma və ruhdan düşmə, çünki Allahın Rəbb gedəcəyin hər yerdə sənindir».

Hakimlər 2:7 Yeşuanın bütün ömrü boyu Rəbbin İsrail üçün etdiyi bütün böyük işləri görən və Yeşuadan sonra sağ qalan ağsaqqalların bütün ömrü boyunca xalq Rəbbə qulluq etdi.

Rut 1:16 Rut dedi: «Məcbur etmə ki, səni tərk edib Səninlə getməyim. Bil ki, hara getsən, ora gedəcəyəm, Harada qalsan, orada qalacağam; Xalqın xalqım olacaq, Allahın Allahım. **1:17** Sən harada öləcəksənsə, Mən də orada öləcəyəm, Orada da basdırılacağam. Əgər ölümdən başqa bir şey Məni səndən ayırsa, Qoy Rəbb mənə beləsini və Bundan betərini etsin».

Birinci Şamuel 16:7 Lakin Rəbb Şamuelə belə dedi: «Onun görünüşünə və uca boyuna baxma, Mən onu rədd etmişəm. Ona görə ki Rəbb insanın gördüyü kimi görməz, çünki insan zahirə, Rəbb isə ürəyə baxar».

İkinci Şamuel 7:22 Bunun üçün, ya Rəbb Allah, Sən böyüksən. Axı qulaqlarımızla eşitdiklərimizin hamısına görə Sənin kimisi heç yoxdur və Səndən başqa Allah yoxdur.

Birinci Padşahlar 2:3 Allahın Rəbbin verdiyi buyruğu yerinə yetirib Onun yolları ilə get və Musanın Qanununda yazıldığı kimi Allahın qaydalarına, əmrlərinə, hökmlərinə və göstərişlərinə əməl et ki, elədiyin hər işdə və getdiyin hər yerdə uğur qazanasan.

İkinci Padşahlar 22:19 Mənim bu yer və orada yaşayanlar barədə «viranəlik və lənət olsun» deyə söylədiyim sözü eşidəndə ürəyin yumşaldı və Rəbbin önündə özünü aşağı tutdun, paltarını cırıb önümdə ağladın. Buna görə də Mən səni eşitdim” belə deyir Rəbb.

Birinci Salmələr 29:17 Bilirəm ki, ey Allahım, Sən ürəyi sınayırsan və düzlüyü sevirsən. Mən bütün bu şeyləri ürəyimin düzlüyü ilə könüllü olaraq təqdim etdim, indi də burada olan xalqının Sənə könüllü nəzir verdiyini sevinclə gördüm.

İkinci Salmələr 7:14 əgər Mənim adımla çağırılan xalqım özünü aşağı tutarsa, dua edib Məni axtararsa və pis yollarından dönersə, o vaxt göydən eşidib onların günahını bağışlayacağam və torpaqlarını sağaldacağam.

Ezra 7:10 Ezra özünü Rəbbin Qanununu tədqiq və tətbiq etməyə, İsraildə qayda-qanunları öyrətməyə həsr etmişdi.

Nehemya 6:3 Mən onların yanına qasid göndərər dedim: «Böyük bir iş görürəm və oraya enə bilmərəm. Bu işi qoyub yanınıza endiyim müddət ərzində iş nə üçün dayansın?»

Ester 4:14 Əgər sən susarsansa, Yəhudilərə yardım və qurtuluş başqa yerdən gələcək, amma sən və ata evin tamamilə məhv olacaq. Kim bilir, bəlkə sən elə bu gün üçün mələkəliyə çatmısan?»

Əyyub 19:25 Amma mən bilirəm ki, Satınalanım yaşayır, Axırda O, yer üzərində dayanacaq.

Zəbur 23:1 Davudun məzmunu. Rəbb mənim çobanımdır, möhtac olmaram. 23:2 O, məni yaşıl çəmənlərdə dincəldir, Sakit axan sular kənarında gəzdirir. 23:3 Məni yenə də canlandırır, İsmi şərəfinə salehlik yolları ilə aparır. 23:4 Ölüm kölgəsinin dərəsində gəzsəm belə, Şərdən qorxmaram, çünki Sən mənimləsən, Sənin əsan, Sənin dəyənəyin mənə təsəlli verir. 23:5 Düşmənlərimin qarşısında Mənim üçün süfrə açırsan, Başıma ətirli yağ çəkirsən, Ağzınadək camımı doldurursan. 23:6 Bəli, bütün həyatım boyu Yaxşılıq, məhəbbət məni izləyir. Bütün ömrüm boyu Rəbbin evində yaşayacağam!

Süleymanın Məsəlləri 3:5 Bütün qəlbinlə Rəbbə güvən, Öz idrakına etibar etmə. 3:6 Bütün yollarında Onu tanı, O sənin yollarını düzəldər.

Vaiz 3:10 Gördüm ki, bu işi üzərində zəhmət çəkmək üçün Allah insanlara verib. 3:11 Allah hər şeyi öz vaxtında gözəl yaratdı və əbədiyyəti də insanların ürəyinə qoydu. Hərçənd ki insan Allahın etdiyi işi əvvəldən axıra qədər anlaya bilməz.

Nəğmələr Nəğməsi 2:4 O məni ziyafət evinə apardı, Sevgisi bayraq kimi üzərimdə dalğalanır.

Yəşaya 9:6 Çünki bizim üçün körpə doğuldu, Bizə oğul verildi, Hakimiyyət onun çiynləri üzərində olacaq, Onun adı Ecəzkar Məsləhətçi, Qüdrətli Allah, Əbədi Ata, Sühl Hökmdarı olacaq. 9:7 Hakimiyyətinin və sülhünün artmasının sonu olmayacaq, O, Davudun taxtı və padşahlığı

üzərində hökm sürəcək, O, hakimiyyətini ədalətlə və salehliklə indidən sonsuzadək quracaq. Ordular Rəbbinin qeyrəti bunu edəcək.

Yeremya 1:4 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: 1:5 «Mən sənə ananın bətnində Surət verməzdən əvvəl səni tanıdım, Doğulmazdan əvvəl səni təqdis edib Millətlərə peyğəmbər etdim». 1:6 Onda mən dedim: «Ah, ya Xudavənd Rəbb! Axı mənim danışıq qabiliyyətim yoxdur, çünki hələ cavanam». 1:7 Rəbb mənə dedi: «Sən “cavanam” demə. Mən səni kimin yanına göndərsəm, gedəcəksən, sənə nə əmr etsəm, onu söyləyəcəksən. 1:8 Adamlardan qorxma, çünki səni qurtarmaq üçün Mən səninlə olacağam» Rəbb belə bəyan edir. 1:9 Rəbb əlini uzadıb ağzıma toxundu və mənə dedi: «Bax sözlərimi sənin dilinə qoydum. 1:10 Bu gün səni millətlər və ölkələr üzərinə təyin etdim ki, onları kökündən yıxıb dağıdasan, qırıb məhv edəsən, əkib tikəsən».

Mərsiyələr 3:21 Amma bunları yada salarkən Məndə ümid yaranır. 3:22 Rəbbin məhəbbətinə görə məhv olmadıq, Çünki mərhəməti tükənməzdir. 3:23 Hər səhər bunlar təzələnilir, Sənin sədaqətin böyükdür.

Yezekel 36:26 Mən sizə yeni ürək verəcək, daxilinizə yeni ruh qoyacağam. Köksünüzdən dəş ürəyi çıxarıb sizə ətdən olan ürək verəcəyəm. 36:27 Öz Ruhumu sizin daxilinizə qoyacağam. Elə edəcəyəm ki, siz qaydalarımıza görə rəftar edəsiniz, hökmlərimə diqqətlə riayət edəsiniz.

Daniel 3:16 Şadrak, Meşak və Aved-Neqo padşaha cavab verdi: «Ey Navuxodonosor, bizim bu iş üçün sənin önündə özümüzü müdafiə etməyimizə ehtiyac yoxdur. 3:17 Ey padşah, əgər belə olsa, qulluq etdiyimiz Allahımız bizi odla qızmış sobadan xilas etməyə qadirdir və sənin də əlindən qurtaracaq. 3:18 Sənə məlum olsun ki, ey padşah, əgər belə olmasa da, biz sənin allahlarına qulluq edən deyilik və sənin qoyduğun qızıl heykələ də səcdə etməyəcəyik».

Huşə 6:6 Çünki Mən qurban deyil, Məhəbbət istəyirəm. Yandırma qurbanlarından çox Allahı tanımağınızı istəyirəm.

Yoel 2:28 Ondan sonra isə Bütün bəşər üzərinə Ruhumu tökəcəyəm. Oğullarınız və qızlarınız peyğəmbərlik edəcək, Ağsaqqallarınız rəyalar, Cavanlarınızsa görüntülər görəcək. 2:29 O günlərdə qul və qarabaşların üzərinə də Ruhumu tökəcəyəm. 2:30 Göylərdə və yerdə əlamətlər göstərəcəyəm: Qan, alov və tüstü dirəkləri görünəcək. 2:31 Rəbbin möhtəşəm və dəhşətli günü gəlməzdən əvvəl Günəş qaranlığa və ay qan rənginə dönəcək. 2:32 Amma Rəbbin adını çağıran hər kəs xilas olacaq, Çünki Rəbbin dediyi kimi Sion dağında və Yerusəlimdə qurtuluş olacaq, Rəbbin çağırdığı sağ qalanlar arasında olacaq.

Amos 5:24 Lakin qoy ədalət sular kimi tökülsün, Salehlik davamlı sel kimi axsın!

Avdiya 1:15 Axı bütün millətlər üçün Rəbbin günü yaxınlaşır, Ey Edom, sən nə cür etdinsə, sənə də belə ediləcək, Əməllərinin əvəzi öz başına gələcək!

Yunus 2:6 Dağların dibinə qədər endim, Arxamca əbədilik dünya bağlandı. Lakin, ya Rəbb Allahım, Sən canımı dərin çuxurdan çıxartdın. 2:7 Daxilimdə canım üzüləndə Rəbbə üz tutdum, Mənim duam Sənə, Sənin müqəddəs məbədinə çatdı. 2:8 Puç olan bütlərə səcdə edənlər Onlara verilən lütfdən imtina edərlər. 2:9 Amma mən Sənə şükür nəğməsi ilə qurban gətirəcəyəm, Əhdimi yerinə yetirəcəyəm. Xilas Rəbbədir!»

Mikeya 6:8 Ey insan, Allah sənə yaxşı olanı bildirdi; Ədalət yaratmaqdan, məhəbbət göstərməyi sevməkdən, İtaətkarcasına Allahınla bir yol getməkdən başqa Rəbb səndən nə istəyir ki?

Nahum 1:2 Rəbb qısqancdır, qisas alan Allahdır, İntiqam alır, qəzəblə doludur, Düşmənlərindən qisas alır, Yağlarına qarşı qəzəblidir. 1:3 Rəbb hədsiz səbirlidir, qüdrətlidir, Təqsirkarı əsla cəzasız qoymaz, Onun yolu qasırğadadır, fırtınadadır, Buludlar ayaqlarının tozudur,

Habaquq 3:17 Əncir ağacı tumurcuqlanmasa da, Meynələr bar gətirməsə də, Zeytun ağaclarına çəkdiyim zəhmət boşa çıxs da, Tarlalar məhsul yetişdirməsə də, Qoyun-keçi ağıllarda, Mal-qara tövlələrdə yox olsa da, 3:18 Mən yenə Rəbdə sevinc tapacağam. Xilasımın Allahı ilə şadlıqdan coşacağam! 3:19 Xudavənd Rəbb mənim qüvvətimdir, Ayaqlarımı marallar kimi çevik edir, Zirvələrimdə məni gəzdirir. Musiqi rəhbəri üçün: simli alətlərin müşayiəti ilə.

Sefanya 3:17 Allahın Rəbb, Qüvvətli Qurtarıcın sənindir! O sənün üçün sevinib şadlanacaq, Səni məhəbbəti ilə yeniləşdirəcək, Sənün üçün tərənnümlə coşacaq!

Haqqay 1:4 «Bu məbəd xaraba qaldığı halda Sizin üçün damı yaraşıqlı evlərinizdə oturmaq vaxtıdır mı?» 1:5 İndi isə Ordular Rəbbi belə deyir: «Həyat yollarınız haqqında yaxşı düşünün. 1:6 Çox əkdiniz, amma az götürdünüz. Yeyirsiniz, amma doymursunuz. İçirsiniz, amma susuzluğunuz yatmır. Geyinirsiniz, amma geyiminiz sizi isitmir. Məvacibiniz cırıq kisəyə qoyulur». 1:7 Ordular Rəbbi belə deyir: «Həyat yollarınız haqqında yaxşı düşünün.

Zəkəriyyə 12:10 Davud nəslə və Yerusəlimdə yaşayanların üzərinə lütf və yalvarış ruhunu tökəcəyəm. Onlar Mənə – bədənini dəşdikləri şəxsə baxacaq və vahid oğluna yas tutan adam kimi ona yas tutacaq, ilk oğlu üçün dərd çəkən adam kimi dərd çəkəcək.

Malaki 4:2 Ancaq adıma hörmət edən sizlər üçün şüalarında şəfa olan salehlik günəşi doğacaq. Tövlədən buraxılan danalar kimi oynayacaqsınız. 4:3 Pis adamları tapdalayacaqsınız. Bu işləri etdiyim gün onlar sizin ayağınızın altında kül olacaq» deyir Ordular Rəbbi.

Matta 28:18 İsa yaxınlaşıb onlara dedi: «Göydə və yer üzündə bütün səlahiyyət Mənə verilmişdir. 28:19 Beləliklə, gedin, bütün millətləri Mənim şagirdim edin; onları Ata, Oğul və Müqəddəs Ruh adı ilə vəftiz edin; 28:20 sizə əmr etdiyim hər şeyə riayət etməyi onlara öyrədin. Budur, Mən dövrün sonuna qədər hər gün sizinləyəm». (aiön g165)

Mark 1:14 Yəhya həbs olunandan sonra İsa Qalileyaya gəlib Allahın Müjdəsini vəz edirdi: 1:15 «Vaxt yetişib, Allahın Padşahlığı yaxınlaşıb. Tövbə edin və Müjdəyə inanın». 1:16 İsa Qalileyaya gölünün sahilindən keçərkən suya tor atan Şimonu və qardaşı Andreyi gördü. Bu adamlar balıqçı idi. 1:17 İsa onlara dedi: «Ardımcı gəlin, Mən sizi elə balıqçı edəcəyəm ki, insan tutacaqsınız». 1:18 Onlar dərhal torları kənara atıb Onun ardınca getdilər.

Luka 4:18 «Rəbbin Ruhu üzərimdədir, Çünki fəqirlərə Müjdəni bildirmək üçün O Məni məşh etdi. Əsirlərə azadlıq, Korlara gözlərinin açılmasını elan etmək üçün, Məzlumları sərbəstliyə buraxmaq üçün,

Yəhya 3:16 Çünki Allah dünyanı elə sevdi ki, vahid Oğlunu verdi; bunu ona görə etdi ki, Ona iman edən hər kəs həlak olmasın, amma əbədi həyata malik olsun. (aiönios g166) 3:17 Allah dünyanı mühakimə etmək üçün deyil, Oğlunun vasitəsilə xilas etmək üçün Onu dünyaya göndərdi.

Həvarilərin İşləri 1:7 İsa cavab verdi: «Atanın hökmü ilə təyin olunan vaxtları və tarixləri bilmək sizin işiniz deyil. 1:8 Amma Müqəddəs Ruh üzərinizə enəndə siz qüdrət alacaqsınız və Yerusəlimdə, bütün Yəhudeya və Samariyada, həmçinin yer üzünün qurtaracağına qədər hər yerdə Mənim şahidlərim olacaqsınız».

Romalılara 11:32 Çünki Allah hamını itaətsizliyə əsir edib ki, hamıya mərhəmət göstərsin. (eleēse g1653) 11:33 Allahın zənginliyi nə böyük, Hikməti və biliyi nə dərinidir! Onun hökmləri necə də

ağlasığmaz, Yolları necə də anlaşılmazdır! **11:34** «Rəbbin ağlını kim dərk etdi? Ona kim məsləhətçi oldu?» **11:35** «Kim Ona bir şey verdi ki, Əvəzini Ondan istəyə bilsin?» **11:36** Çünki hər şeyin mənbəyi Odur, hər şey Onun vasitəsilə və Onun üçün var oldu. Ona əbədi olaraq izzət olsun! Amin. (aion g165)

1 Korinfililərə 6:9 Məgər bilmirsiniz ki, haqsızlıq edənlər Allahın Padşahlığını irs olaraq almayacaq? Aldanmayın, çünki əxlaqsızlar, bütprəstlər, zinakarlar, fahişə kişilər, kişibaz kişilər, **6:10** oğrular, tamahkarlar, əyyaşlar, böhtançılar, soyğunçular Allahın Padşahlığını irs olaraq almayacaq. **6:11** Sizlərdən bəzisi belə idi. Amma Rəbb İsa Məsihin adı ilə və Allahımızın Ruhu ilə yuyulub təmizləndiniz, təqdis olundunuz və saleh sayıldınız.

2 Korinfililərə 5:17 Deməli, kim Məsihdədirsə, yeni yaradılışdır, köhnə şeylər keçib-getdi, təzə şeylər gəldi. **5:18** Bunların hamısı Allahdandır. O, Məsih vasitəsilə bizi Özü ilə barışdırdı və bizə barışdırma xidmətini verdi. **5:19** Belə ki Allah insanların təqsirlərini onların əleyhinə qoymayaraq dünyanı Məsihdə Özü ilə barışdırmaqda idi. Barışdırma sözünü də bizə əmanət etdi. **5:20** Beləliklə, biz Məsihin nümayəndələriyik, sanki Allah bizim vasitəmizlə rica edir. Məsihin adı ilə yalvarırıq ki, Allahla barışın. **5:21** Günahla əlaqəsi olmayan Məsihi Allah bizim uğrumuzda günah qurbanı verdi ki, biz Onda Allahın salehliyinə nail olaq.

Qalatiyalılara 1:6 Heyrətlənirəm ki, Məsihin lütfü ilə sizi çağıran Allahı belə tezliklə tərk edib başqa bir müjdəyə tərəf dönürsünüz. **1:7** Əslində başqa müjdə yoxdur. Amma sizi lərzəyə salıb Məsihin Müjdəsini təhrif etmək istəyənlər vardır.

Efeslilərə 2:1 Siz bir zamanlar təqsirləriniz və günahlarınız üzündən ölü idiniz. **2:2** Siz bu dünyanın gedişinə və havada olan hakimiyyətin, yəni indi Allaha itaətsiz insanlarda fəaliyyət göstərən ruhun hökmdarına uyaraq bu günahların içində həyat sürürdünüz. (aion g165) **2:3** Hamımız bir zamanlar həmin insanlar arasında cismın və əqlin istəklərini yerinə yetirərək cismani təbiətimizin ehtiraslarına görə həyat sürürdük. Beləliklə, təbiətə digər insanlar kimi Allahın qəzəbinə düşər idik. **2:4** Lakin mərhəməti bol olan Allah bizi böyük məhəbbətlə sevdiyi üçün **2:5** təqsirlərimiz üzündən ölü olduğumuz halda bizə Məsihlə birlikdə həyat verdi. Onun lütfü ilə xilas oldunuz. **2:6** Allah bizi Məsih İsada, Onunla birlikdə dirildib səmada oturtdu. **2:7** Bunu Məsih İsada bizə etdiyi xeyirxahlıqla lütfünün hədsiz zənginliyini gələcək dövrlərdə də göstərmək üçün etdi. (aion g165) **2:8** Çünki iman vasitəsilə, lütfə xilas oldunuz. Bu, sizin nailiyyətiniz deyil, Allahın hədiyyəsidir. **2:9** Əməllərlə deyil ki, heç kim öyünə bilməsin. **2:10** Çünki biz Allahın yaratdığı əsərlərlik, əvvəlcədən hazırladığı yaxşı əməllərinə görə həyat sürmək üçün Məsih İsada yaradıldıq.

Filipililərə 3:7 Amma mənə fayda gətirən nə varsa, Məsih uğrunda ziyan saymışam. **3:8** Bundan əlavə, Rəbbim Məsih İsanı tanımağın ali dəyərinin yanında hər şeyi ziyan hesab edirəm. Onun uğrunda var-yoxumu atıb tullantı sayıram ki, Məsihi qazanıb **3:9** Onda hesab olunum. Belə ki Qanunla gələn öz salehliyimə deyil, Məsihə imandan yaranan, imanla Allahdan gələn salehliyə malik olum.

Kolosselilərə 1:15 Görünməz Allahın surəti və bütün yaradılış üzərində ilk doğulan Odur. **1:16** Çünki göylərdə və yerdə olan, görünən və görünməyən hər şey – taxtlar, ağalar, başçılar, hakimlər Onda yarandı. Nə varsa, Onun vasitəsilə və Onun üçün yarandı. **1:17** Hər şeydən əvvəl var olan Odur və hər şey Onda bərqərar olur. **1:18** Bədənin, yəni imanlılar cəmiyyətinin Başı da Odur. Hər şeydə birinci olsun deyə başlanğıc olan, ölümlər arasından dirilərək ilk doğulan Odur. **1:19** Çünki Allah Onda tam bütövlüyü ilə yaşamağa **1:20** və Onun vasitəsilə, çarmıxda axıdılan qanı ilə barışıq yaradaraq həm yerdə, həm də göylərdə olan hər şeyi Özü ilə barışdırmağa razı oldu.

1 Salonikililərə 4:1 Qardaşlar, necə həyat sürmək və Allahı razı salmaq barədə bizdən təlimat aldınız. Nəhayət, Rəbb İsa naminə sizdən xahiş edir və yalvarırıq ki, belə həyat sürməkdə daha çox inkişaf edin. 4:2 Rəbb İsanın səlahiyyəti ilə sizə hansı əməlləri verdiyimizi bilərsiniz. 4:3 Çünki Allahın iradəsinə görə müqəddəslik yolunuz belədir: cinsi əxlaqsızlıqdan qaçın, 4:4 hər biriniz Allahı tanımayan bütperəstlər kimi şəhvet və ehtirasla deyil, müqəddəslik və hörmətlə arvad almağı öyrənin,

2 Salonikililərə 3:6 Ey qardaşlar, Rəbbimiz İsa Məsihin adı ilə sizə əmr veririk ki, bizdən qəbul etdiyi təlimə görə yaşamayan, avara həyat sürən hər bir bacı-qardaşdan uzaqlaşın. 3:7 Bizlərdən necə nümunə götürmək lazım olduğunu özünü də bilərsiniz. Çünki yanınızda olarkən avara dolanmadıq, 3:8 heç kimin çörəyini müftə yemədik. Əksinə, gecə-gündüz əmək və zəhmət çəkərək işlədik ki, heç birinizə yük olmayaq. 3:9 Bunu ixtiyarımız çatmadığına görə deyil, sizə nümunəvi yol göstərərək bu yolla getməyiniz üçün etdik. 3:10 Hətta biz sizinlə olarkən sizə bu əmri verdik: kim işləmək istəmirsə, yemək də yeməsin.

1 Timoteyə 2:1 Hər şeydən əvvəl xahiş edirəm: möminlik və ləyaqətlə sakit və rahat ömür sürməyimiz üçün, bütün insanlar, o cümlədən, padşahlar və hakimiyyət sahibi olanların hamısı üçün yalvarış, dua, vəsatət və şükürlər edilsin. 2:3 Çünki bu yaxşıdır və Xilaskarımız Allahı razı salır. 2:4 O bütün insanların xilas olub həqiqəti dərk etməsini istəyir. 2:5 Çünki bir Allah və Allahla insanlar arasında bir Vasitəçi vardır. O, İnsan olan Məsih İsadır.

2 Timoteyə 2:8 Yayıdığım Müjdədə açıqlandığı kimi, Davudun nəslindən olub ölümlər arasından dirilən İsa Məsihi yadında saxla. 2:9 Bu Müjdə naminə zəncirə vurulmuş bir cinayətkar kimi əzaba qatlaşıram. Amma Allahın kəlamı zəncirlənməmişdir. 2:10 Bu səbəbdən seçilmişlərə görə, onlar da Məsih İsada olan xilasa əbədi izzətlə bərabər nail olsunlar deyərək hər şeyə dözürləm. (aiōnios g166)

Titə 2:11 Çünki Allahın bütün insanlara xilas gətirən lütfü zühur etdi. 2:12 Bu lütf bizə allahsızlığı və dünyəvi ehtirasları rədd edib, bu dövrdə ağıllı-kamallı, saleh və möminliyə uyğun bir ömür sürməyi öyrədir. (aiōn g165) 2:13 Bu ərəfədə bəxtiyarlıq gətirən ümidimizin gerçəkləşməsinə, ulu Allah və Xilaskarımız İsa Məsihin izzətinin zühurunu gözləyək. 2:14 O Özünü bizim üçün fəda etdi ki, bizi hər cür qanunsuzluqdan satın alsın, təmizləyib Özünə məxsus və yaxşı işlərə səy göstərən bir xalq yaratsın.

Filimona 1:3 Atamız Allahdan və Rəbb İsa Məsihdən sizə lütf və sülh olsun! 1:4 Dualarımda səni yada salıram və Allaha daima şükür edirəm. 1:5 Çünki Rəbb İsaya olan imanımı və bütün müqəddəslərə bəslədiyim məhəbbəti eşidirəm. 1:6 Sən Məsihdə malik olduğumuz hər xeyirli şeyi dərk etdikcə imanımı başqaları ilə paylaşmaqda fəal olmağın üçün dua edirəm. 1:7 Qardaşım, sənin məhəbbətin mənim üçün böyük sevinc və təsəlli qaynağı oldu. Çünki müqəddəslərin ürəyi sənin sayəndə tərəvətləndi.

İbraniyə 1:1 Allah qədim zamanlarda dəfələrlə və müxtəlif yollarla əcdadlarımıza peyğəmbərlər vasitəsilə müraciət etmişdi. 1:2 Amma bu axır zamanda O bizə Oğul vasitəsilə müraciət etdi; Onu hər şeyin varisi təyin etmişdi və Onun vasitəsilə kainatı yaratmışdı. (aiōn g165) 1:3 Oğul Allahın izzətinin əksi və mahiyyətinin tam surətidir. O hər şeyi qüdrətli kəlamı ilə saxlayır. O, günlərdən təmizlənməni təmin edəndən sonra ucalarda möhtəşəm Allahın yanında oturdu.

Yaqub 1:16 Ey sevimli qardaşlarım, aldanmayın: 1:17 hər yaxşı bəxşiş və hər kamil hədiyyə yuxarıdan, Özündə heç bir dəyişiklik ya dönüklük kölgəsi olmayan nurlar Atasından gəlir. 1:18 O Öz iradəsinə görə həqiqət kəlamı ilə doğrulmağımıza səbəb oldu ki, biz Onun yaratdıqlarının bir növ nübarı olaq.

1 Peter **3:18** Çünki saleh olan Məsih də saleh olmayanlar uğrunda, onların günahları üçün bir dəfə əzab çəkdi ki, sizi Allahın hüsuruna gətirsin. O cismən edam edilmiş, amma ruhən həyata qovuşmuşdur.

2 Peter **1:3** Bizi Öz izzəti və alicənablığına Çağıranın ilahi gücü Onu tanımağımız vasitəsilə yaşamağımız və mömin olmağımız üçün lazım gələn hər şeyi bizə bəxş etdi. **1:4** Beləliklə, O bizə çox böyük və dəyərli vədlər verdi ki, bunlar vasitəsilə ehtirasın nəticəsi olan dünyadakı pozğunluqdan qaçıb ilahi təbiətə şərik olasınız.

1 Yəhya **2:1** Övladlarım, bunları sizə yazıram ki, günah etməyəsınız. Əgər kimsə günah etsə belə, Atanın hüsurunda Vəsətətcimiz var; O, saleh olan İsa Məsihdir. **2:2** O bizim günahlarımıza görə – təkcə bizim günahlarımıza görə deyil, bütün dünyanın günahlarına görə kəffarə qurbanıdır.

2 Yəhya **1:7** Çünki dünyada çoxlu yalançı meydana çıxıb ki, İsa Məsihin cismən gəldiyini iqrar etmir. Bunu edən şəxs yalançı və Məsih əleyhdarıdır.

3 Yəhya **1:4** Mənim üçün öz övladlarımla haqiqətə görə həyat sürdüyünü eşitməkdən böyük sevinc ola bilməz.

Yəhuda **1:3** Sevimlilər, ümumi xilasımızla bağlı sizə yazmağa çox say göstərirdim. Bu arada müqəddəslərə ilk və son dəfə əmanət edilən iman uğrunda mübarizə aparmağa sizi həvəsləndirmək üçün sizə yazmağı özümə borc bildim. **1:4** Çünki Allahımızın lütfünü pozğunluq üçün bəhanələrə çevirən, yeganə Pərvərdigarı – Rəbbimiz İsa Məsihi inkar edən bəzi allahsız adamlar gizlicə aranızda girdilər. Onların mühakiməyə uğrayacaqları çoxdan yazılmışdır.

Vəhy **3:19** Mən kimi sevirəm, onu məzəmmət və tərbiyə edirəm. Buna görə də qeyrətə gəl və tövbə et. **3:20** Bax qapının önündə durub onu döyürəm; kim səsimi eşidib qapını açsa, onun yanına gələcəyəm və Mən onunla, o da Mənimlə birgə şam edəcəyik. **3:21** Qalib gələnə Mənimlə birgə Öz taxtında oturmağa imkan verəcəyəm; Mən də eləcə qalib gəlib Atamla birgə Onun taxtında oturmuşam. **3:22** Qulağı olan qoy eşitsin ki, Ruh cəmiyyətlərə nə deyir».

Oxucular Üçün Göstərişlər

Azeri at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Lüğət

Azeri at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aidios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonymous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

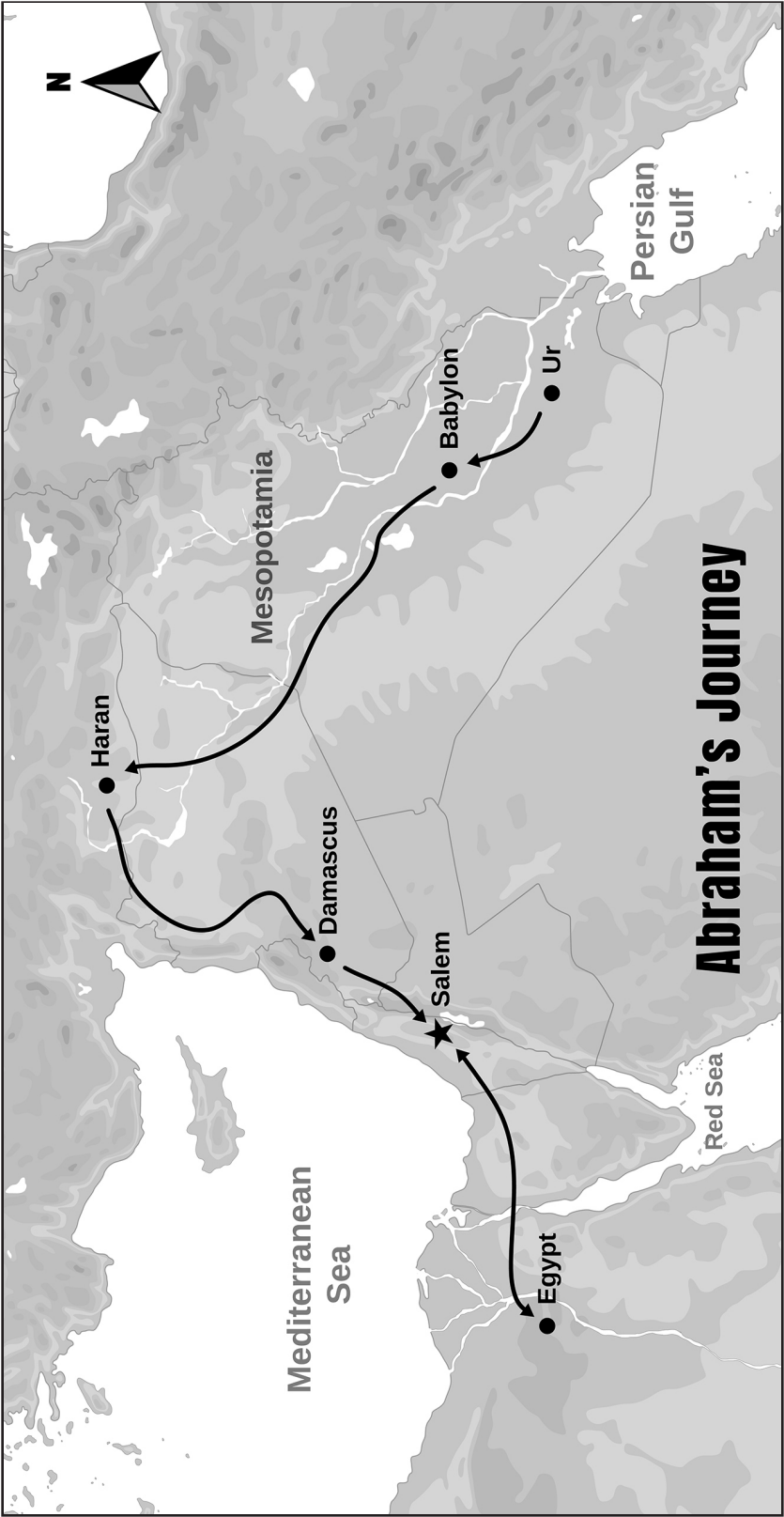
Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

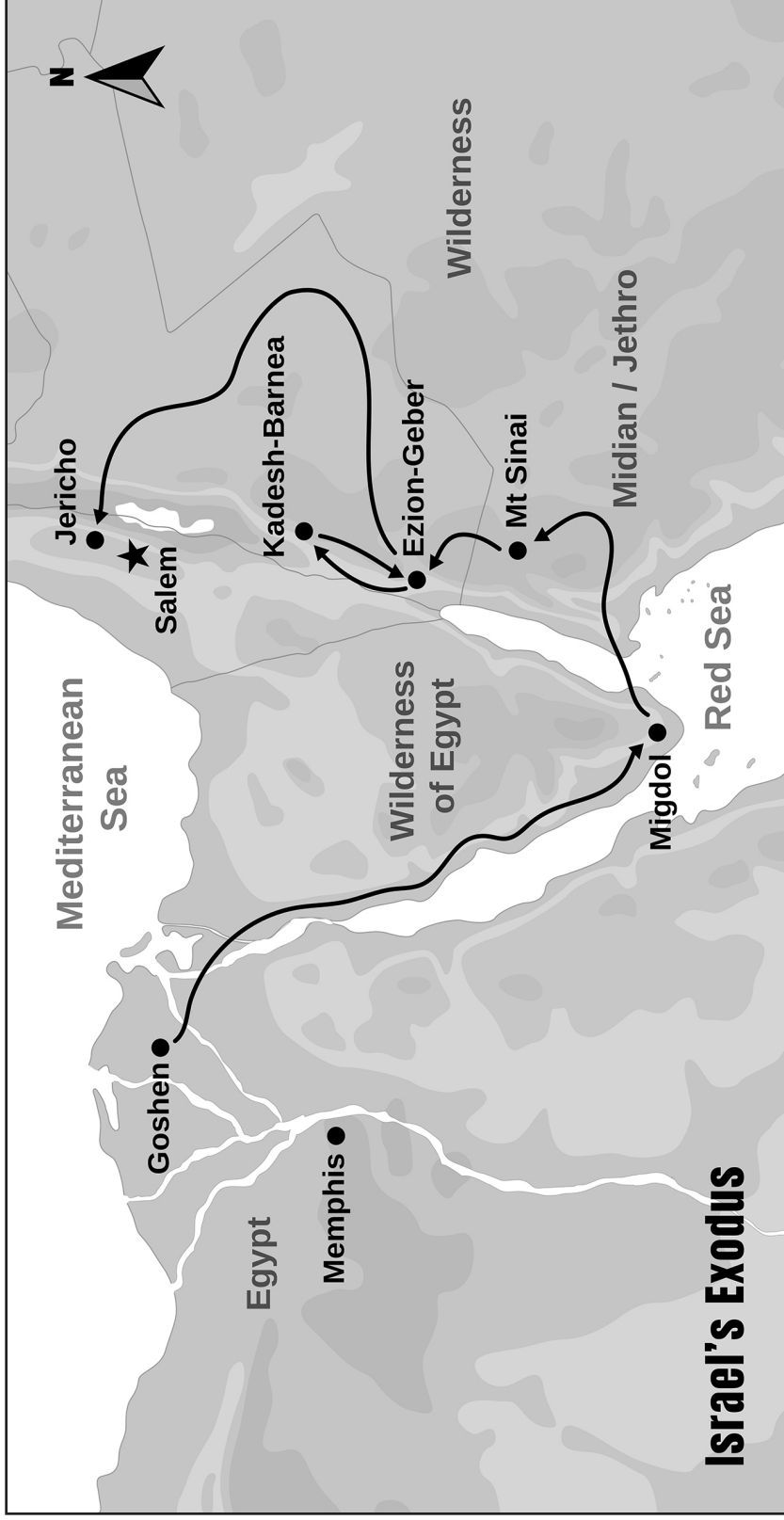
Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

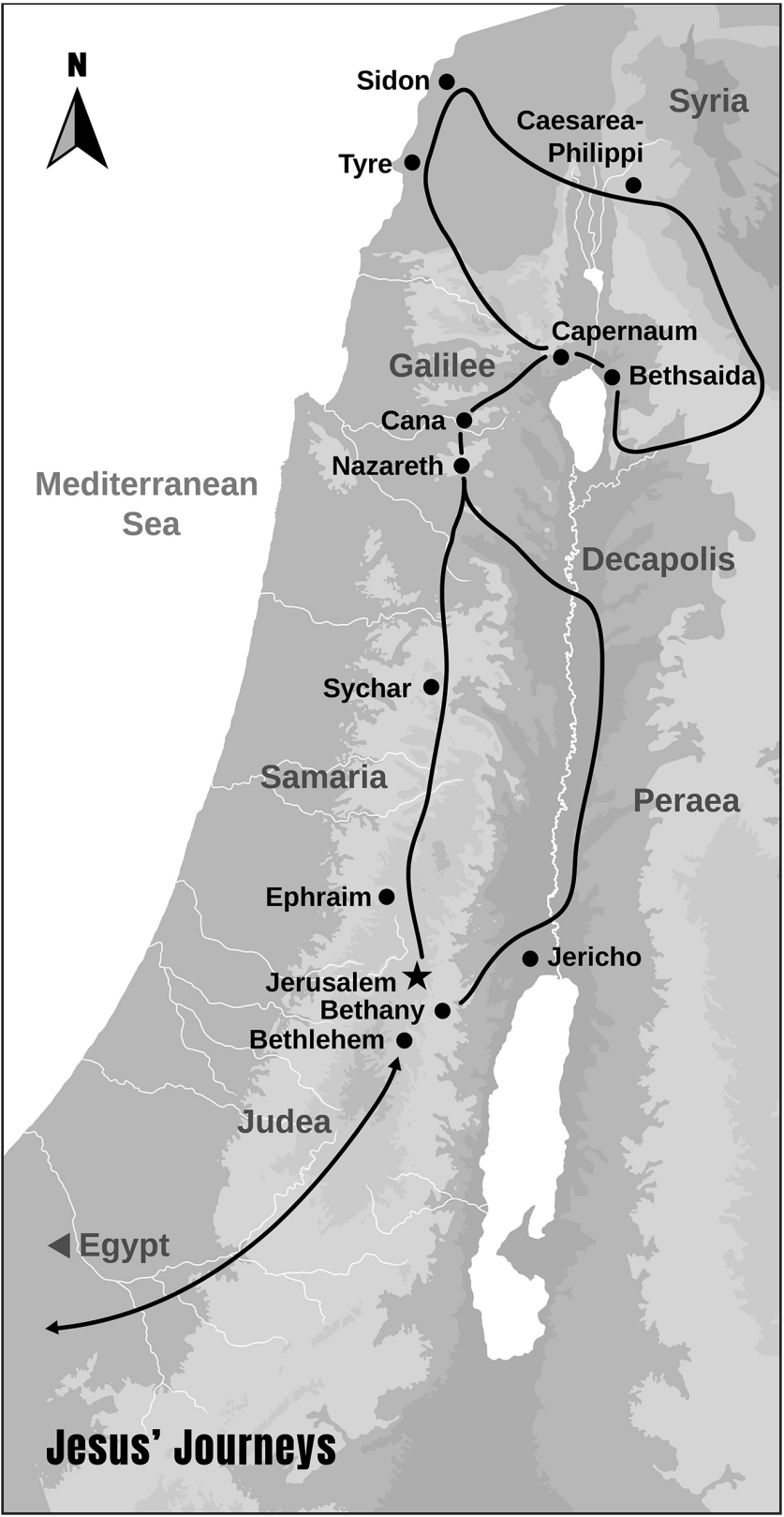

İbrahim çağırılarda iman vasıtasıyla itaətli olub irs alacağı torpağa getdi. O hara getdiyini bilməyərək yola çıxdı. - İbranilərə 11:8

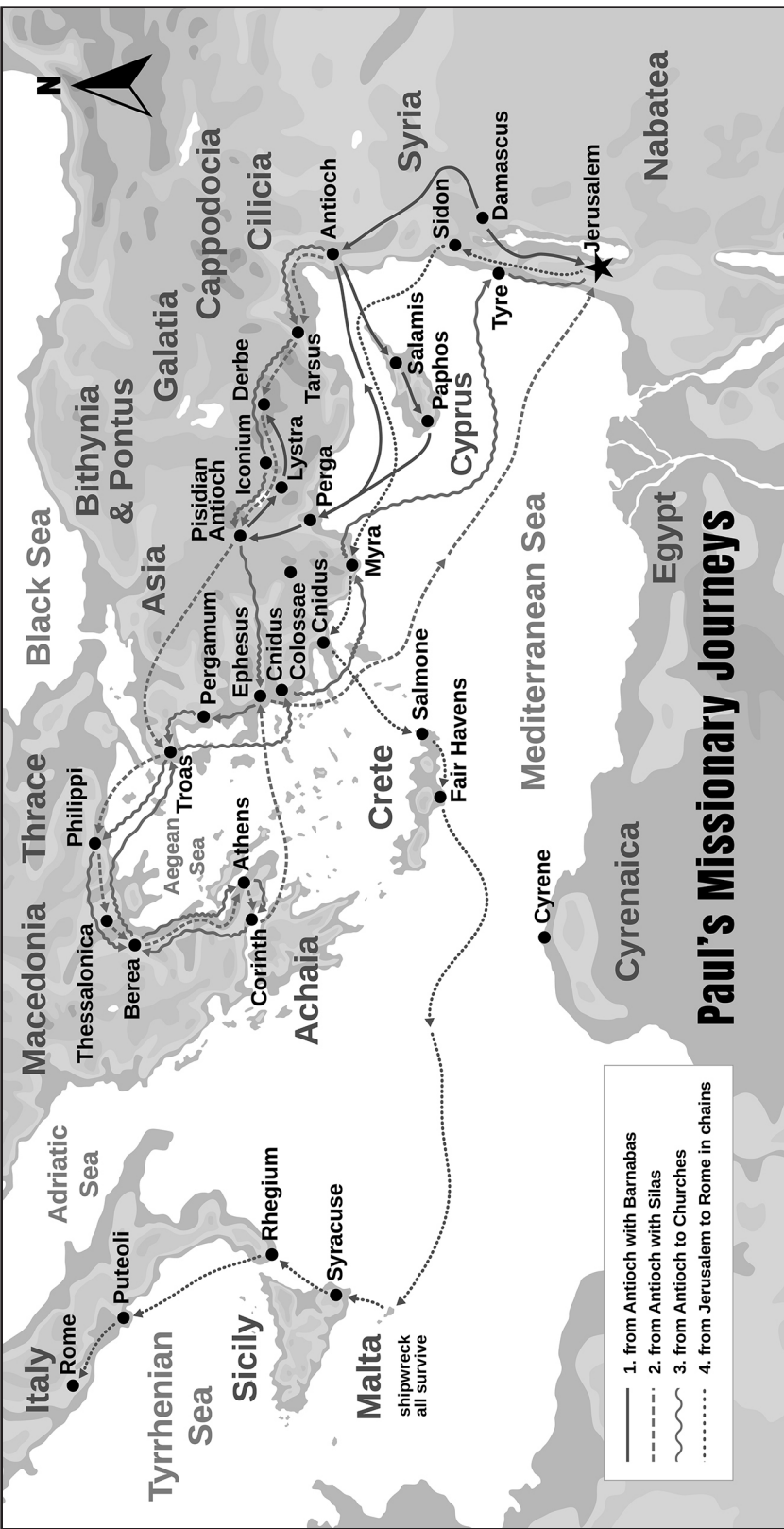

Firon xalqı buraxdığı zaman Allah onları Fəliştinlərin ölkəsindən yol qısa olduğına baxmayaraq, o yolla gətirmədi.

Çünkü O dedi: « Yoxsa xalq müharibə görəndə bəlkə peşman olub Misirə qayıdars, - Çixiş 13:17

Çünkü Bəşər Oğlu gəlmədi ki, Ona xidmət etsinlər, gəldi ki, Özünü xidmət etsin və çoxlarını satın almaq üçün. - Mark 10:45

İsa Məsihin qulu, həvəri olmağa çağırılmış, Allahın Müjdəsini yaymaq üçün seçilmiş mən Pauldan salam! - Romalılara 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

- Christ returns for his people**
- 1956** Jim Elliot martyrd in Ecuador
 - 1830** John Williams reaches Polynesia
 - 1731** Zinzendorf leads Moravian mission
 - 1614** Japanese kill 40,000 Christians
 - 1572** Jesuits reach Mexico
 - 1517** Martin Luther leads Reformation
 - 1455** Gutenberg prints first Bible
 - 1323** Franciscans reach Sumatra
 - 1276** Ramon Llull trains missionaries
 - 1100** Crusades tarnish the church
 - 1054** The Great Schism
 - 997** Adalbert martyrd in Prussia
 - 864** Bulgarian Prince Boris converts
 - 716** Boniface reaches Germany
 - 635** Alopen reaches China
 - 569** Longinus reaches Alodia / Sudan
 - 432** Saint Patrick reaches Ireland
 - 397** Carthage ratifies Bible Canon
 - 341** Ulfilas reaches Goth / Romania
 - 325** Niceae proclaims God is Trinity
 - 250** Denis reaches Paris, France
 - 197** Tertullian writes Christian literature
 - 70** Titus destroys the Jewish Temple
 - 61** Paul imprisoned in Rome, Italy
 - 52** Thomas reaches Malabar, India
 - 39** Peter reaches Gentile Cornelius
 - 33** Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we?			▶		Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful?			▶		Romans 5:12-19	
Where are we?			▶			
					Innocence	
			Eternity Past		Creation 4004 B.C.	
▶ Who are we?	God	Father		John 10:30	Genesis 1:31	
		Son				
		Holy Spirit				
	Mankind	Living			God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	
		Deceased believing				
		Deceased unbelieving				
	Angels	Holy		Genesis 1:1	No Creation No people	
		Imprisoned				
		Fugitive				
		First Beast				
		False Prophet				
		Satan				
Why are we?			▶		Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God’s image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?				
Fallen				Glory
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	
Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers		
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth				
Luke 16:22 Blessed in Paradise				
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command				
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus				Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
			Revelation 20:13 Thalaasa	
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind			Revelation 19:20 Lake of Fire	
			Revelation 20:2 Abyss	

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Taleyi

Azeri at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. *"If the first fruit is holy, so is the lump,"* Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Beləliklə, gedin, bütün millətləri Mənim şagirdim edin; onları Atə, Oğul və Müqəddəs Ruh adı ilə vəftiz edin; - Matta 28:19

